

SUOMEN KANSAN DEMOKRAATTISEN LIITON
POHJOIS-HÄMEEN PIIRIJÄRJESTÖ R.Y.

TAMPERE, Keskustori 7

Puhelin
N:o 7388

Postisiirtotili
N:o 55240

N:o

Tampere, 24.12.-49

Erskin kutsu

Suomen Kansan Demokraattinen Liitto

Oiva K a l s o

H e l s i n k i .

H.T.

Koetan lyhyesti antaa jonkinlaisen selostuksen järjestöllisestä tilasta piirillämme. Täsmällisten numerotietojen esittäminen on mahdotonta, koska vaali- ym. kamppailujen johdosta en ole voinut asian tätä puolta riittävällä täsmällisyydellä ~~seurata~~ seurata, mutta esitän vain ne vaikutelmat mitä minulla on.

a) Kunnallisjärjestöt:

Kunnallisjärjestöjä on piirillämme nyt 20. Uusia perustettiin vuoden jälkipuoliskolla 2. Yleisesti katsoen voidaan sanoa, että niiden toiminta ei ole riittävässä määrin tarkoitustaan vastaavaa, joskin parannusta tänä vuonna on ollut havaittavissa. Niiden heikkoudet ovat paljastuneet jälleen presidentin vaalien organisatorisen työn yhteydessä. Syyt heikkouksiin ovat useimmissa tapauksissa persoonallista laatua, siis siinä, miten vastuuntuntoisia toimitsijoita järjestöllä on. Toisaalta myös siinä, että eräillä paikkakunnilla, kuten Valkeakoskella ja Toijalassa, puolueosaston taholta ei osata käyttää Kjtön mahdollisuuksia hyväksi, vaan jonkinlaisena arvovaltakysymyksenä asetetaan puolueosasto näkyvimmäksi keskeiseksi järjestöksi. Tyydyttävästi toimivia kunnallisjärjestöjä, jotka mm. ovat vaalityön johdossa kunnassaan on kuusi (Tampere, Nokia, Lempäälä, Ruovesi, Kangasala ja Luopioinen) Välttäviä, jotka joten kuten voivat suorittaa tai ainakin yrittävät, on yhäksän (Ikaalinen, Orivesi, Vilppula, Jämsä, Jämsänkoski, Teisko, Längelmäki, Hämeenkyrö ja Ylöjärvi). Heikkoja viisi: (Mänttä, Toijala, Valkeakoski, Vesilahti ja Kuhmoinen) kaksi viimeksi mainittua on tänä vuonna perustettuja, joten toiminta ei vielä ole ehtinyt saadakaan niistä muotoja, mitä odotetaan.

b) yhdistykset:

Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verraten on vaikea löytää mitään suurestikaan poikkeavaa piirrettä. Jossain määrin

näyttää kuitenkin siltä, että jäsenmäärässä tapahtu~~ksi~~si lievää laskua. Mutta tämäkään ei ole mikään yleinen ilmiö, vaan hyvin selvästi persoonallinen kysymys. Esim. maaseudulla saattaa kahdella eri paikkakunnalla olosuhteet olla suurin piirtein samanlaiset, mm. oikeiston puolelta tuleva moraalinen painostus ja järjestöllinen tila on kuitenkin aivan erilainen. Toisessa toiminta on lamaantunut kokonaan, kun taas toisessa se on terästynyt. Tällaisista syistä voin katsoa, että ainakin 6 - 7 yhdistystä on tällä hetekellä siinä määrin nukkuvassa tilassa, että niiden poistaminen kortistosta on hyvin todennäköinen. Ne on luonnollisesti laskettava menetyksik~~si~~ki, vaikka niiden jäsenmäärä onkin hyvin pieni, vaihdellen 10 kahden puolen. Myöskin on huomattava, että nämä järjestöt on alun alkuaan perustettukin hyvin epävarmalle pohjalle, paikkakunnille, missä ei milloinkaan ole minkäänlaista työväen järjestötoimintaa ollut ja henkilöt eivät riittävän intensiivisen ohjauksen puuttuessa ole jaksaneet kasvaa siitä maaperästä. Kuitenkin on myös muunlaista kehitystä havaittavissa. Eräin paikoin on järjestöjen sisäinen kasvu ollut suorastaan ilahduttavaa, mm. opiskeluharrastuksessa on ollut havaittavissa lisääntymistä. Kuitenkaan ei parhaimmissakaan tapauksissa ole ollut havaittavissa erikoista jäsenmäärän lisäystä ja sanoisin, että vaipuminen passiivisuuteen on yleisintä, mihin järjestöväkemme spontaanisesti tuntee taipumusta.

Suurimman syyn järjestöllisiin heikkouksiin ^{katoon}olevan piiri-järjestön työvoiman puutteessa, sillä vaalityönjohdosta ei esim. jäsenmaksujen kanton ja muihin tällaisiin tehtäviin ole kyetty kiinnittämään riittävää huomiota, mutta vastaavasti edellisiin vuosiin verraten, ~~mit~~ en pidä tilannetta rästiläisyydenkään kannalta huolestuttavana. Tässä suhteessa asian näkee tarkemmin vasta tammi-helmikuulla. Ehtimättä tehdä täsmällisiä verauksia, näyttää kuitenkin siltä, että prosentuaalisesti on jäsenmaksuja til~~st~~tetty nyt suurin piirtein samassa suhteessa kuin vastaavana aikana viime vuonna. Tulloon tässä yhteydessä mainittua, että nyt vuoden vaihteessa otamme käytäntöön uuden jäsenmaksujen tilitysmenetelmän, jonka uskomme tuovan jossain määrin parannusta asiaan. Asia selviää parhaiten oheistamastani lomakkeesta ja sitä koskevasta ohjeesta.

Vaalityö on viime aikoina jossain määrin aktivisoinut järjestöjämme, ja olemme pyrkineet lehdistöviikkoa myöden kyt-
kemään kaikki järjestöille annetut tehtävät vaalityöhön ja voidaan sanoa, että lähes 80 % järjestöistämme on melkoisen kiinteästi vaalityössä mukana tavalla tai toisella, joskaan ei aina sillä täsmällisyydellä kuin mitä voisi odottaa.

Vaalirahoituskamppailussa on n. 50 % SKDLn järjestöistä joko kokonaan tai osittain täyttänyt tavoitteensa. Tässä suhteessa tulos on huomattavan heikko, mutta uskon, että tuo prosenttiluku vielä huomattavasti nousee, sillä tilittämättöminä on useita, jotka käsittääkseni kykenevät ~~xx~~ tavoitteensa melkoisen helposti tekemään. Rahoituskysymykseenkään nähden ei ole havaittavissa mitään oleellista eroa liikekeskusten ja syrjäseutujen välillä, sillä melkoisella tasaisuudella molemmista on tullut ja ollut tulematta, jälleen osoittaen sen, että jos meidän ihmisemme yrittävät, niin tuloksiakin on ~~ja~~ usein hyviäkin. Jonkin verran on rahoituskysymykseen nähden ollut havaittavissa myös sitä, että jos paikkakunnalla on SKDLn ja SKPn järjestö, niin puolueosaston tavoitetta pyritään alistamaan täyttämään myös SKDLn jäsenet ja se täytetään ensin, koska puolueen jäsenet ymmärtävät siten parhaiten tekevänsä puolueutyötä. Jäsenainekseltaan heikompina SKDLn järjestöt tällaisissa tapauksissa jäävät auttamattomasti jälkeen ja menettävät kokonaan otteensa ja aloitekykynsä. SKDLn jäsenille muodostuu hiljalleen käsitys, että kun paikkakunnalla on puolueosasto, niin ei heillä enää mitään tehtävää olekaan. No niin se on se vanha juttu, joten siihen ei nyt kannata takertua.

Se kokemus minulla nyt noin yleisesti katsoen on, että missä piirin mies on ehtinyt käymään toimintaa järjestämässä tai mihin meillä muuten on välittömämpi kosketus SKDLn järjestöjenkin toiminta on ollut parempaa, mutta mihin yhteydet ovat heikkoja ja paikalliset voimat kehittymättömiä, siellä toiminta lamaantuu, joten järjestöllisen tilamme ~~tilamme~~ kehitys on suoraan verrannollinen työvoimamme vähenemiseen, enkä siis pidä sitä minään huolestuttavana epänormaalisena ilmiönä. Erikoisen hyvä ei tilanne ole. Passiivisuutta ilmenee liian suuressa mitässä, mutta maaperä on suhteellisen hyvä, jos vaan riittää voimaa ja tarmoa sen herättämiseen ja kehittämiseen.

Vielä lopuksi mainitsen, että viime kesän lakot ja rikkurikysymykset ovat minun mielestäni odotettua vähemmän häirinneet järjestöjämme. Joillakin paikoin on rikkurikysymys tullut hyvinkin järjekkeästi esiin, mutta ei sittenkään siinä määrässä kuin saattoi odottaa. Pelkäsin nimittäin kokonaisten järjestöjen hajoavan, sillä ristiriita oli kesällä melkoinen, koska saman järjestön jäsenistä osa oli lakossa osa töissä lakonalaisissa työpaikoissa, joten tilanne järjestöjemme kannalta näytti melkoisen pahalta, mutta näyttää nyt selkenevän melkoisen vähin leikkauksin.

Enenpää ei tällä kertaa.

Toverillisesti tettehtien

450 Salonen

KERTOMUS

SKDL:n POHJOIS-HÄMEEN
PIIRIJÄRJESTÖN
TOIMINNASTA
VUODELTA 1949

Ei saa luovuttaa asiattomiin
käsiin

Satakunnan
Yhteisvoima Oy.
Pori 1950

*

I. YLEISTÄ

Taustan vuoden 1949 toiminnalle muodosti kansainvälisessä mitassa kärjistynyt tilanne, jonka negatiiviset vaikutukset tuntuivat varsin voimakkaasti meidän maassamme. Näin sen johdosta, että kansandemokraattien v. 1948 valtiollisissa vaaleissa kärsimän vaalitappion jälkeen taantumuksellinen suuntaus sai tilapäisesti melkoisen voimakkaan otteen. Näiden vaalien jälkeen kaappausluontoisessa järjestyksessä muodostettu »työväenhallitus» alistui täydellisesti suurpääoman ja taantumuksen asiamieheksi. Huolimatta edistyskellisten rauhanvoimien jatkuvasta ja voimakkaasta etenemisestä ja asemien lujittamisesta kansainvälisen politiikan areenalla, meidän maassamme on pyritty yhä määrätietoisemmin sekä julkisin että salaisin sopimuksin kytkemään imperialististen kapitalistimaiden sotapolitiikan ja horjuvan talouselämän vaikutuspiiriin. Maamme työtekevä kansa onkin kuluneen vuoden aikana saanut monia varsin kouraan tuntuvia kokemuksia siitä, mitä tämä on merkinnyt — poliittisena sortona, kasvavana joukkotyöttömyytenä ja erikoisesti kansan elintason laskuna. Olkoonkin niin, että varsinainen nimellispalkkojen lasku ei olekaan ollut sääntönä, vähävaraisen väestön suuri enemmistö on kuitenkin tuntenut riipaisevan kovakouraisesti, että elämä on tullut monin tavoin kireämmäksi. Kaikki tavarat, olkoonpa ne sitten elintarvikkeita tai maanviljelyksen välineitä, ovat tulleet kalliimmiksi. Viralliset numerot osoittavat kuitenkin samanaikaisesti, että pankit ja teollisuusherrat ovat täten kansan kustannuksella kavalasti kartuttaneet voittojaan.

Poliittisesti on taantumuksen perimmäisenä tarkoituksena ollut ensimmäisten rauhanvuosiemme aikana tapahtuneen edistyskellisen kehityksen takaisin lyöminen — paluu entisyyteen ja tämän saavuttamiseksi kaiken vasemmistolaisen työväenliikkeen tukah-

duttaminen ja SKDL:n eristäminen julkisesta elämästä ja sen saat-taminen poliittisesti ja kansallisesti epäiltäväksi.

Häikäilemättömyydenä ja raaimpana tämä hallituksen avulla harjoitettu politiikka kohdistettiin kesällä Kemian lakkolaisia vastaan, jolloin ensimmäisen kerran maamme työväenliikkeen moni-vaihteisen historian aikana tapahtui, että valtiotodan toimesta kohdistettiin murhaava tuli lakkolaisia vastaan. Asian irvokasta traagillisuutta juuri »työväenhallituksen» ministerien toimenpi-teenä korostaa lisäksi se, että kulunut vuosi oli myöskin Suomen työväenliikkeen juhlayuosi.

Tapahtunut kehitys on kaikissa muodoissaan ilmennyt myös omassa piirissämme, joka asemansa ja luonteensa vuoksi melkoi-sella täsmällisyydellä edustaa eräänlaista koko maassa tapahtuvan kehityksen keskiarvoa. Talouspuolan seuraukset ovat ensimmäi-seksi ja kovakouraisemmin kohdanneet maaseutua, jonka pienvil-jelysvoittoinen maatalous on joutunut vaikeuksiin. Vaikka viime kesän hallavahingot onkin katsottava huomattavasti lievemmiksi kuin monilla muilla varsinaisilla katoalueilla, ovat ne kuitenkin monien pienviljelijöiden kohdalla tuntuja ja taloudelliselta vaiku-tukseltaan sitäkin suurempia, kun vahingon korvausten voidaan käytännöllisesti katsoen olevan mahdollisuuksien ulkopuolella. Metsätöiden ja yleensä ansiomahdollisuuksien väheneminen on toisaalta suuresti vaikeuttanut pienviljelijäväestön ja yleensä maa-seudun vähävaraisen väestön asemaa. Joskaan ulosmittaustoimen-piteitä ja pakkohuutokauppoja maanviljelystilojen kohdalla ei tiet-tävästi piirillämme ole tapahtunut, on kuitenkin ilmeistä, että var-sinkin pienviljelijäväestö on köyhtynyt siinä määrin, että nekin ovat muodostumassa todellisuudeksi, ellei muutosta kehityksessä nopeasti tapahdu. Erittäin suurissa vaikeuksissa elävät monet siir-toviljelijät ja varmana voitaneen pitää, että useat piirimme elueella perustetut siirtoväen uudisraivaustilat jäävät lähiaikoina todelli-siksi »kylmiksi tiloiksi».

Myös teollisuus- ja muun palkkatyöväen asema on huonontu-nut. Tampereella ja muissa teollisuuskeskuksissa varsinkin vuoden loppupuolella työttömyysnumerot alkoivat peloittavasti kasvaa, aiheuttaen muun vahingollisuutensa ohessa taloudellista epävar-

muutta ja turvattomuutta työläisten keskuudessa. Oikeistososiali-demokraattien avulla tapahtunut ammattiyhdistysliikkeen ja työ-väenluokan hajoittaminen ja sen avulla kesällä syttyneiden palk-kataistelujen murtamisyritykset sekä yhä selvemmin ilmenevä po-liittinen terrori ja moraalinen painostus, oli omiaan niin maaseu-dulla kuin teollisuuskeskuksissakin vaikuttamaan mielialoihin ma-sentavasti ja sen kautta myös järjestölliseen toimintaan.

Kaikki tämä on luonnollisesti lyönyt leimansa myös piirijärjes-töme toimintaan, jota kuluneelta vuodelta onkin tarkasteltava ja arvosteltava tätä taustaa vasten.

Vuoden alussa vahvistetussa piirin toimintasuunnitelmassa asetettiin pääpaino valistustyölle, erikoisesti huomioiden järjestö-kasvatus ja jäsenistön poliittisen tietoisuuden kohottaminen, yleis-tunnuksena demokraattisen rintaman laajentaminen ja voimista-minen. Organisaatorisessa työssä asetettiin ensitilalle järjestö-organisation tiivistäminen, mm. tehostamalla kunnallisjärjestöjen toimintaa. Odotettavista kamppailukysymyksistä asetettiin etu-alalle valmistautuminen työväenliikkeen 50-vuotisjuhliin sekä SKDL:n II. liittokokoukseen, syksyn osuuskauppavaaleihin ja vuo-den vaihteen jälkeen tapahtuviin presidentin valitsijamiesvaalei-hin, niinkään piirilehden levikin tehostaminen asetettiin yhdeksi tärkeimmistä järjestöllisistä tehtävistä.

II. PIIRIN ALUE JA VÄESTÖ

Piirin aluerajoissa ei vuoden aikana ole tapahtunut muutoksia. Toiminta-alue käsittää 36 kuntaa, joista 4 kuuluu Turun läänin pohjoiseen vaalipiiriin ja 4 Hämeen läänin eteläiseen vaalipiiriin, loput kuuluvat Hämeen läänin pohjoiseen vaalipiiriin. Kaupunki-kuntia on yksi ja kauppaloita viisi, lisäksi on useita taajaväkisiä teollisuusyhdyskuntia. Järjestöpiirin kokonaisväkiluku oli vuoden lopussa 303.693 henkeä, joten väkiluvun lisäys vuoden aikana on n. 20.000 henkeä. Väestöstä asuu yksistään Tampereen kaupun-gissa yli 35 % ja yleensä kauppaloissa sekä teollisuus- ja liike-keskuksissa yli 50 %. Elinkeinoelämä on teollisuusvoittoista. Voi-daan sanoa, että väestöstä runsaasti yli 60 % saa toimeentulonsa teollisuuden, liikenteen ja kaupan palveluksessa ja muut maanvil-jelyksestä ja sen sivuelinkeinoista. Huomattavimmat teollisuusalat ovat paperiteollisuus, kutomo- ja metalliteollisuus sekä nahka- ja

kenkäteollisuus. Sen sijaan saha- ja puuteollisuus näyttelee vähäisempää osaa joskin piirissä onkin kaksi huomattavampaa puuseppätehdasta. Sahalaitokset ovat yleensä pieniä, vaikka niitä lukumääräisesti onkin useita. Oman värinsä piirin asujamistolle antaa melkoisen runsas siirtoväen asutus, joita on yli 30.000 henkeä eli n. 10 % koko piirin väestöstä.

III. PIIRIN JÄRJESTÖORGANISATIO

1) SKDLn perusjärjestöt ja jäsenistö

SKDLn piirijärjestöön kuuluu 20 kunnallisjärjestöä, lisäys vuoden aikana 2.

SKDLn kirjoissa olevia perusjärjestöjä on vuoden lopussa 107, lisäys 2, itsenäisiä ryhmiä 5. Perusjärjestöissä oli kuitenkin vuoden lopussa 10 sellaista, jotka on käytännöllisesti katsottava nukkuviksi. Kirjoissa oleva jäsenmäärä oli 5.893, edellisen vuoden vaihteessa 6.003. Jäsenmäärän vähenemiseen on yhdeltä osaltaan katsottava jo alussa mainittu poliittinen painostus, joka on vaikuttanut useiden järjestöjen toimintaan lamauttavasti, joskin on monia sellaisiakin järjestöjä joissa jäsenmäärä on noussut, mikä puolestaan osoittaa, ettei jäsenmäärän vähenemiseen ole syynä poliittisen kannatuksen väheneminen, vaan on lähinnä järjestöjen aktiivisuudesta riippuvainen. Edelleen, kun eronneista jäsenistä saatujen raporttien perusteella eroamisen syy huomioiden suoritetaan laskelma antaa se seuraavan tuloksen: Paikkakunnalta muutto 37,7 %, siirtyminen SKPn tai muihin kansandemokraattisiin järjestöihin 29,3 %, todennäköinen poliittisen kannan tarkistus, uskonnolliset ym. syyt 6,9 %, kuollut 4,1 %, eroamisen syytä ei ole voitu todeta 21,1 % ja erotettu järjestövästaisen toiminnan takia 0,9 %.

Uusia jäseniä liittyi 345.

Jäsenistön yhteiskunnallinen kokoonpano on vahvasti työläisvoittoinen, jakaantuen:

työläisiä	79,1 %
pienvilj. ja talonp.	11,1 %
liikemiehiä	1,4 %
henkisen työn tekijöitä	1,3 %
muita, perheen emäntiä ym.	7,1 %

Jäsenistöstä on naisia 24 %, osoittaen naisten suhteen edelliseen vuoteen verraten huomattavaa laskua.

2) Muut jäsenjärjestöt

Sosdem. puolueesta eroamattomia yhdistyksiä kuului piirijärjestöön vuoden lopussa 2, SYPn yhdistyksiä 1, SNDLn järjestöjä

19, STLn toverikuntia 7 ja SKPn osastoja 102. Kaikkien SKDLn kuuluvien järjestöjen yhteinen jäsenmäärä on n. 13.500.

SKDLon elimellisesti kuulumattomina demokraattisina järjestöinä on lisäksi huomioitava demokr. nuorisojärjestöt, joita piirillämme on 38 ja demokr. pioneerit, joita on 22 osastoa, yksi riippumaton työväenyhdistys, Tampereella toimiva henkisen työn tekijäin demokr. yhdistys. Huomattava niinikään on, että Tampereelle vuoden lopulla perustettiin paikallinen Rauhankomitea sekä Pohjois-Hämeen Raittiustyön Keskus-niminen raittiuspiirijärjestö.

3) Piiritoimikunta

Piirikokouksen valitsemana on piirijärjestön puheenjohtajana edelleen toiminut Artturi Pihala, piiritoimikunnan keskuudestaan valitsemana I. varapuheenjohtajana Hannes Pekonen ja II. varapuheenjohtajana Paavo Salo. Muina piiritoimikunnan varsinaisina jäseninä: Kusti Lampinen, Hugo Lahtinen, Vilho Kork, Erkki Hieta-aho, Sirkka Rosvall ja Frans Hildén sekä varajäseninä Väinö Halttunen, Niilo Johteinen, Pentti Lundström ja Kerttu Siitonen (Siitonen osallistui piiritoimikunnan työhön vain hyvin lyhyen ajan sekä itseoikeutettuna jäsenenä piirisihteeri. Piiritoimikunnan pöytäkirjurina toimi elokuun alkuun saakka Fanni Yläne ja sen jälkeen Esko Malmberg.

Piiritoimikunta on kokoontunut varajäsenineen ja on se vuoden aikana pitänyt 24 kokousta, joissa käsitellyistä asioista pöytäkirjaan on merkitty 311 pykälää. Piiritoimikunta on ollut hyvin työkykyinen ja aikaisempaan verraten piiritoimikunnan jäsenet ovat kiitettävällä tavalla osallistuneet välittömään työn ohjaukseen perus- ja kunnallisjärjestöissä.

Piiritoimikunnan asettamina jaostoina on ollut toiminnassa osuustoimintajaosto, talonpoikaisjaosto, kunnallisjaosto, toverikuntien jaosto, valistusjaosto ja lehtitoimikunta (piirilehden johtokunta).

Piirikokouksen päätöksellä on edelleen ollut toiminnassa ns. laajennettu piiritoimikunta, johon seuraavat järjestöt ovat saaneet valita edustajansa: Tampereen, Nokian, Jämsän, Hämeenkyrön, Längelmäen, Oriveden, Luopioisten, Valkeakosken, Ruoveden, Mäntän ja Kuhmoisten kunnallisjärjestöt sekä SKDLn Viialan yhdistys. Laajennettu piiritoimikunta on kokoontunut kaksi kertaa.

4) Toimisto ja palkattu henkilökunta

Piiritoimisto on edelleen sijainnut Suomen Pankin talossa Keskustori 7, vasta kuluvan vuoden helmikuun 1 pvnä toimisto muutettiin uuteen järjestötaloon Sorinkatu 14. Piirijärjestön palveluksessa on ollut 4 vakinaista toimitsijaa: piirisihteeri Yrjö Salonen,

Kemin lakkolaisten avustustoiminta otettiin vakavasti piirin alueella. Järjestöt tukivat lakkolaisia rahallisesti sekä myös elintarvikkeilla. Samoin myöskin Tampereen lakkolaisille antoivat maaseudun järjestöt huomattavaa apua.

4) Ylöjärven kunnallisvaalit

Kunnallisesta jaotuksesta johtuen oli Ylöjärven kunnassa valtuutettujen vaali joulukuun 5—6 päivinä. Vaalit muodostuivat SKDLlle voitolliseksi, sillä vastoin ennakoarviointeja SKDLn samoin sosdemien äänimäärät kasvoivat, kun sen sijaan porvarit kärsivät huomattavan vaalitappion. Vaalin tulos muodostui seuraavaksi: SKDL 547 ääntä = 6 paikkaa, SDP 570 ääntä = 7 paikkaa ja porvarit 636 ääntä = 8 paikkaa. Mainita ansainnee, että SKDLn Mutalan äänestysalueessa menettämät 13 ääntä olisivat riittäneet porvarien kahdeksannen paikan saamiseksi SKDLlle.

5) Osuuskauppojen vaalit

Syksyn aikana suoritettiin edustajiston täydennysvaaleja viidessä osuusliikkeessä piirimme alueella:

Jämsän Osuusliike: SKDL 365 ääntä = 4 paikkaa, Sosdemit 668 ääntä = 8 paikkaa. Erovuorossa oli SKDL 5 ja Sosdem 7 edustajaa, joten SKDL menetti yhden paikan. Edellisissä vaaleissa oli tulos SKDL 302 ääntä = 4 paikkaa ja Sosdem 517 ääntä = 8 paikkaa. Voimasuhteet nyt: SKDL 8 paikkaa ja Sd. 16 paikkaa.

O. I. Kanta-Häme: SKDL 270 ääntä = 5 paikkaa, Sd. 470 ääntä = 10 paikkaa. Erovuorossa SKDL 7 ja Sd. 8 paikkaa, joten SKDL menetti kaksi paikkaa. Edellisissä vaaleissa ei ollut selviä vaaliliittoja ja lisäksi oli ns. sekalistoja, joten selvää äänimäärien vertausta ei voi tehdä. Voimasuhteet nyt SKDL 14 ja Sosdem 16 edustajaa.

Korkeakosken Osuuskauppa: SKDL 81 ääntä = 3 paikkaa ja Sosdem 294 ääntä = 12 paikkaa. Erovuorossa SKDL 1 ja Sosdem 14 edustajaa, joten SKDL voitti kaksi paikkaa. Edellisen vaalin tuloksia ei ole piirin käytössä. Voimasuhteet nyt: SKDL 5 ja Sosdem 25 edustajaa.

O. I. Mänty: SKDL 109 ääntä = 5 paikkaa ja Sosdem 221 ääntä = 10 paikkaa. Erovuorossa SKDL 5 ja Sosdem 10 edustajaa, joten tulos päättyi tasapeliin. Edellisissä vaaleissa oli tulos: SKDL 197 ääntä = 10 paikkaa ja Sosdem 348 ääntä = 20 paikkaa. Voimasuhteet nyt: SKDL 10 ja Sosdem 20 edustajaa.

O. I. Vankka: SKDL 343 ääntä = 5 paikkaa ja Sosdem 635 ääntä = 10 paikkaa. Erovuorossa SKDL 3 ja Sosdem 12 edustajaa, joten SKDL voitti kaksi paikkaa. Edellisissä vaaleissa oli tulos: SKDL 287 ääntä = 3 paikkaa ja Sosdem 546 ääntä = 12 paikkaa. Voimasuhteet nyt: SKDL 8 ja Sosdem 22 paikkaa.

Luopioisten Osuuskaupan osuuskuntakokouksessa valittiin hallintoneuvostoon SKDLn jäseniä 7 ja sosdemia 2.

Suoritetuissa vaaleissa SKDL menetti 3 paikkaa ja voitti 4, joten nettovoitoksi tuli yksi paikka.

Edelleen on pantava merkille se murheellinen tosiasia, että SKDLn järjestöväki suhtautuu suurelta osalta vieroksuvasti osuustoimintaan, jättäen siten tärkeän taloudellisen toimintakentän vastustajien hallittavaksi.

6) Valitsijamiesvaalit

Vaikka presidentin valitsijamiesvaalit suoritettiinkin vasta kuluvan vuoden tammikuussa, suoritettiin vaalikamppailun valtaosa kuitenkin jo kertomusvuoden aikana. Vaalitaistelun johtavaksi elimeksi piirissä perustettiin kaikkien demokraattisten keskusjärjestöjen edustajista kokoonpantu yhteistyötoimikunta, joka suunnitteli ja suoritti johtavan työn kaikissa vaaleja koskevissa kysymyksissä. Ensimmäisinä tehtävinä oli vaalityöorganisaation kuntoon saattaminen kentälle, rahoitussuunnitelman tekeminen ja järjestöäänestyksen toimeenpano ehdokasasetteluksi. Yleensä järjestöväki suhtautui melkoisen pidättyvästi valitsijamiesvaaleihin, joka ennenkaikkea ilmeni organisatorisina heikkouksina. Samoin järjestöille asetettujen tavoitteiden pohjalle asetettu rahoitussuunnitelma toteutui heikosti, niinpä määräaikaan mennessä piirin tavoite oli toteutunut vain 50,5 prosenttisesti. Tämä onkin piirijärjestön puitteissa aiheuttanut päätöksen, että jokaisen järjestön on pyrittävä tavoitteensa suorittamaan, koska vain siten on mahdollista saada vaalitili tasapainoon.

Huomioon ottaen jäsenistön suuren osan passiivisen suhtautumisen vaalikamppailuun, työn jäädessä suhteellisen pienen aktiivisaineksen suoritettavaksi, sekä kertomuksen alussa todetun poliittisen tilanteen, vaalin tulos muodostui suhteellisen hyväksi myös meidän piirissämme. Epämiellyttäväksi yllätykseksi vastustajillemme, mutta sitäkin myönteisemmäksi järjestöväellemme.

Annetuista äänistä SKDL sai 30.121 ääntä = 6 paikkaa, Sdp. 35.054 ääntä = 6 paikkaa, Ml. 8.007 ääntä = 1 paikka ja kokoomuksen ja edistyksen vaaliliitto 38.232 ääntä = 7 paikkaa.

Kun huomioidaan v. 1948 vaaleissa Hämeen pohjoisessa vaalipiirissä Kymen vaalipiirin ehdokkaille annetut siirtoväen äänet

VI. SUHDE MUIHIN POLIITTISIIN JÄRJESTÖIHIN

Muuttunut poliittinen tilanne on aiheuttanut sen, että ne vähäisetkin yhteistoimintaedellytykset mitä aikaisemmin oli olemassa sosialidemokraattien kanssa, ovat käytännöllisesti katsoen käyneet olemattomiksi. Kuitenkin joissakin maaseutukunnissa on vieläkin ollut mahdollisuuksia niin hyvin järjestöjen kuin valtuustoryhmienkin väliselle yhteistyölle. Asian kielteisyyteen on ennen kaikkea vaikuttanut oikeistososialidemokraattien omahyväisen jäykkä asenne.

SKP:n ja muiden kansandemokraattisten järjestöjen kanssa yhteistoiminta on ollut hyvä.

VII. VASTUSTAJIEN TOIMINTA JA POLIITTISET VOIMASUHTEET

Joskaan poliittisten vastustajien toiminta edelliseen vuoteen verraten ei olekaan huomattavasti kasvanut, on se kuitenkin melkoisen voimakasta, eritoten kokoomuksen nuorten toiminta on melkoisen aktiivista. Myös maalaisliiton kenttätö on pysynyt näkyvänä, saaden usein jopa häikäilemättömiä piirteitä. Kuitenkin yleisenä piirteenä on edelleenkin havaittavissa, että porvarillisissa urheilu- ja nuorisoseuroissa, maataloustuottajien järjestöissä, maamiesseuroissa, maatalousnaisissa ja marttajärjestöissä ym. on kokoomuspuolueen hegemonia vallitsevana. Kokoomuspuolue käyttää näitä taitavasti apujärjestöinä poliittisten tarkoituspärensä hyväksi. Edistyspuolueella ei ole sanottavaa vaikutusta ja yliaruusilaisen pienviljelijäpuolueen merkitys näyttää kuivuneen olemattomiin.

Erittäin räikeänä ja repivänä on kentällä esiintynyt sosialidemokraattien hajoitustyö. Paitsi ammattiyhdistysliikkeessä tapahtunut hajoitustyö, josta kesällä tapahtunut Paperiliiton gangsterimainen valtaus on tyypillisimpiä »tyylinäyhteitä», muodostuneen Pienviljelijäliittoon kohdistunut hajoitustyö vieläkin häpeällisemmäksi teoksi. Toisaalta on kuitenkin sosialidemokraattisesti ajattelevien työläisten ja pienviljelijöitten keskuudessa havaittavissa hyvinkin voimakasta yhteistyöpyrkimystä kansandemokraattien ja yleensä vasemmistolaisien työläisten kanssa.

Poliittiset voimasuhteet piirijärjestön alueella ilmenevät vaalien tulosten pohjalla siten, että kaikista annetuista äänistä SKDL sai 27,1 %, SDP 32,7 %, Maalaisliitto 7,9 % ja Kokoomus ja edistyspuolue 32,3 %. Näin ollen voidaan todeta, että SKDL edustaa runsasta neljänneistä piirin väestöstä.

VIII. PIIRIJÄRJESTÖN TALOUDELLINEN ASEMA JA JÄSENVEROTILITYKSET

Piirin taloudellinen asema on heikko. Erikoisen valitettavaa ja huolestuttavaa on se, että piirin tilivelka liitolle on huomattavan suuri, jota ei kaikista ponnistuksista huolimatta kuluneena vuotena ole onnistuttu lyhentämään. Taloudellisen aseman heikkouteen on osaltaan vaikuttanut vuoden aikana käydyt vaalikampailut, joiden rahoitus ei onnistunut suunnitelman mukaisesti. Toisaalta luonnollisesti se, että ei ole onnistuttu löytämään mitään säännöllisiä, järjestöväkeämme välittömästi rasittamattomia tuloja piirille. Jäsenmaksutulojen lisäksi, jotka hyvin pieneltä osalta ylettyvät piirijärjestön menojen peittämiseksi, jäävät juhla- ja arpajaistulot merkittävimmäksi tulolähteeksi. Yksityiskohtaisemmin piirin taloudellinen asema selviää erikseen esitettävästä tilikertomuksesta.

Lukuunottamatta liittokokouskampailun yhteydessä tapahtunutta jäsenmaksurästien melkoisen perinpohjaista perintää, esiintyy niiden perimisessä ja tilityksissä edelleenkin suuria heikkouksia ja sattumanvaraisuutta. Vaikka osa järjestöistä suorittaakin neljännesvuositilityksensä melkoisella täsmällisyydellä, on niidenkin kohdalla perintään nähden havaittavissa laiminlyöntejä. Tasmällinen ja aktiivinen toiminta tässä suhteessa näyttää usein muodostuvan ylivoimaiseksi. Poikkeuksia luonnollisesti on ja on ymmärrettävä varsinkin maaseudun suuret vaikeudet tässä suhteessa.

IX. PUUTTEET JA VAIKEUDET TYÖSSÄ

Taloudelliset vaikeudet ja tarpeeseen nähden kokeneiden ja aktiivisten toimitsijavoimien niukkuus asettavat suurimmat esteet ja vaikeudet suoritettavalle työlle. Nämä haitat tuntuvat niin hyvin perusjärjestöissä kuin piirinkin toiminnassa, mutta erittäin tuntuvana pystyvien kunnallisjärjestöjen toimitsijoiden puutteena. Huomattavana, joskaan ei voittamattomana on mainittava sopivien toimipaikkojen puute, joka useilla paikkakunnilla on esteenä yhdistystoiminnalle luonteenomaisille harrastuksille. 13. SKDL:n perusjärjestöllä on oma toimitalo hallinnassaan. Demokraattisten järjestöjen yhteisötoimistuksessa olevia toimitaloja on 2. Parhailaan on valmistumassa toimitalot Tampereelle ja Uuteenkylään.

X. EDUSTUKSET

Satunnaiset edustustehtävät on yleensä hoidettu piiritoimikunnan erikseen tekemien päätösten mukaisesti. SKDL:n Liittoneuvostossa edustaa piirijärjestöä puheenjohtaja Artturi Pihala ja

hänen varamiehenään Hannes Pekonen. SKDLn liittokokoukseen piirijärjestömme sai yhteensä 33 edustajaa, joista 16 SKDLn, 14 SKPn, 2 SNDLn ja 1 STLn edustajana.

XI. YHTEENVETO

Huolimatta taantumuksen kiihtyneistä hyökkäyksistä ja monista esteistä ja vaikeuksista, on kansandemokraattinen rintama kuitenkin osoittanut lujutensa ja etenemiskykynsä. SKDLn järjestörintama on tiivistynyt ja kovassa kamppailussa kouliintunut aktiivi on se voima, joka tinkimättömästi ja johdonmukaisesti vie edistyksen ja rauhanpolitiikkaa eteenpäin. Olkoonkin niin, että toimintavuodelle asetettuja tavoitteita ei sellaisenaan vielä tässä vaiheessa voidakaan osoittaa saavutetuksi, ilmeiseksi tosiasiaksi kuitenkin jää, että eteneminen on nyt aloitettu.

Yhä selvemmin paljastuu oikeistososialidemokraattien petoksellinen politiikka työväenluokalle, jonka yhtenäisyydelle rakentava kansandemokraattinen rintama voi koota yhä uusia voimia riveihinsä.

Kysymys sodasta ja rauhasta on oikeistopiirimme politiikan ansiosta tullut myös meidänkin maassamme jälleen ajankohtaiseksi. Aktiivinen toiminta rauhan puolesta sodan voimia vastaan tulee kuluttamaan ja murskaamaan taantumuksen pimeät voimat.

Kansanvallan, maan riippumattomuuden, rauhan, turvaton toimeentulon ja välttämättömän työväenluokan yhtenäisyyden saavuttaminen ovat edelleen ne tunnuksset, joiden puolesta kannattaa ponnistella ja jotka ennenpitkää piirtyvät lähtemättöminä ja voittoon johtavina jokaisen työläisen ja edistyksellisen kansalaisen mieliin.

Tampereella helmikuun 15. päivänä 1950.

**SKDLn Pohjois-Hämeen Piirijärjestö r.y.
Piiritoimikunta.**

Artturi Pihala

Yrjö Salonen

KERTOMUS

SKDL:N POHJOIS — HÄMEEN PIIRIJÄRJESTÖN
TOIMINNASTA VUODELTA

1950

EI SAA LUOVUTTA A ASIATTOMIIN KÄSIIN

Satakunnan
Yhteisvoima Oy.
Pori 1951

+

I. YLEISTÄ.

Maailmantilanteelle on kuluneen vuoden aikana kuvaavaa kapitalististen valtioiden siirtyminen avoimeen sotaan Korealla ja eräissä siirtomaissa sekä toisaalta hyökkäyksien kohdistaminen työtätekevien joukkojen ammatillisia ja poliittisia järjestöjä vastaan kapitalismin päämaissa. Toimenpiteiden tarkoitus on pelastaa kapitalistinen talousjärjestelmä siitä umpikujasta, mihin se on itsensä saattanut. YK-järjestö on alistettu palvelemaan amerikkalaisten imperialistien pyrkimyksiä ja siten se on menettänyt sen merkityksen, mikä sille perustettaessa määriteltiin. Maailman rauhantahtoinen väestö ei ole kuitenkaan alistunut demokraattisten oikeuksiensa kaventamiseen, elintasonsa alentamiseen ja sotavalmisteluihin, vaan se on myös tiivistänyt rintamaansa ja mm. rauhanpuolustajien liike on saanut ennennäkemättömät mittasuhteet, jolla on ollut vaikutuksensa jo siihen, että imperialistiset valtiot eivät ole uskaltaneet käyttää atomipommia Korean kansaa vastaan käymässään sodassa. Oikeistososialidemokraattinen liike on jatkanut kapitalistien antamaa tehtävää työtätekevien taisteluyhtenäisyyden ja järjestöjen hajoittamiseksi. Tässä se ei kuitenkaan ole onnistunut niinkuin kapitalistit ovat toivoneet, sillä kansanjoukkojen tietoisuus oikeistososialidemokraattien petospolitiikasta on paljastumassa.

Yleisenä piirteenä oman maamme taloudessa viime vuodenkin aikana voidaan havaita kapitalistiselle talousjärjestelmälle luonteenomaisten vaikeuksien patoutumiset, luokkaristiriitojen aiheuttamat jännitykset ja häiriöt sekä tällä kertaa myös tuotannon kasvussa yhä selvempi hidastuminen. Erittäin selvästi tuli myös päättyneenkin vuoden aikana näkyviin, miten suuri merkitys maailmantaloudessa ja nimenomaan Suomen kanssa läheisessä kanssakäymisessä olevien maiden talouselämässä tapahtuneilla muutoksilla sekä ulkomaisilla kauppasuhteilla on maamme talouteen. Siitä selvimpinä osoituksina voidaan toisaalta todeta mm. imperialististen valtojen sotavalmistelujen ja Korean sodan alkamisen vaikutus vientiteollisuuteen puutavaroiden ja puujalostus-

tuotteiden kysynnän vilkastumisen ja niiden hintojen huomattavan kohoamisen muodossa sekä toisaalta Neuvostoliiton kanssa solmitun kauppasopimuksen ratkaiseva vaikutus varsinkin metalliteollisuuden edessä olleiden vaikeuksien tuntuvaan vähenemiseen. Varsinkin juuri nämä edellämainitut vaikutukset tekivät mahdollisiksi sen, että maamme talous selviytyi vuoden aikana vakavammilta järkytyksiltä ja että teollisuudenkin tuotannossa tapahtui vähäistä kasvua.

Myös poliittisissa kysymyksissä kansainvälinen tilanne vaikuttaa meidän maahamme. Maamme asema Neuvostoliiton naapurina on saanut sotakiirikoiset amerikkalaispolitiikat suuntaamaan ponnistuksensa tänne. Sen suunnan kannattajat pyrkivät keinoista välittämättä täällä avainasemiin ja sitä taustaa vastaan on kokoomuksen ja sosdemoikeiston yrityksiä hallituksen rukkauttamiseksi, sotahallituksen pystyttämiseksi, arvosteltava. Kansantalouden "vakaannuttamiseen" pyritään anglo-amerikkalaisen niukkuusreseptin mukaan, joka käytännössä merkitsee työväen ja työätekevien talonpoikien olojen jatkuvaa kiristämistä. Siinä suhteessa ovat niin Kekkosen kuin Fagerholminkin talouspolitiikka kuin kaksi marjaa, parhainta kokoomukselaista kapitalistipolitiikkaa kumpikin.

Kulunut vuosi on kuitenkin osoittanut, että kansamme työätekevät joukot ovat varuillaan ja että poliittista selkenemistä on tapahtunut sitten vuoden 1948 vaalien. Tosin opetuskin on ollut ankara. Palkat ovat jääneet huomattavasti hintojen korotuksesta jälkeen. Työnantajien asiaa ajava SAK:kaan ei voinut estää työläisten valtavan lakkoliikkeen nousua elokuun lopussa. Lakkokäsitti noin 100.000 työläistä, joista noin 80.000 oli metallityöläisiä. Moniviikkoinen taistelu, jota oikeistososdemit kaikin keinoin yrittivät saboteerata, päättyi sopimukseen, joka ei tuonut toivottua tulosta työläisten palkkatasoon, vaan joka aiheutti täyden kaaoksen koko palkkajärjestelmässä ja jätti heikotimmin järjestäytyneet työläisryhmät työnantajien armoille.

Nämä taistelut paljastivat monelle työläiselle sosdemherrojen pyrkimykset ja seuraus näkyi kunnallisvaaleissa ja sen jälkeen suoritetuissa ammattiosastojen ja luottamusmiesvaaleissa, joissa sosialidemokraatit kärsivät huomattavan tappion.

Piirimme puutteissa maamme poliittis-taloudellinen kehitys on heijastunut selvästi. Niin teollisuus- kuin muidenkin alojen, eniten kuitenkin metsätyöläisten palkkataso on jäänyt yleisestä hintakehityksestä jälkeen. Samassa suhteessa on heikentynyt pienviljelijäväestön taloudellinen asema. Tällä on ollut luonnollisesti oma vaikutuksensa piirijärjestön toimintaan.

Vuoden alussa vahvistetussa piirin toimintasuunnitelmassa asetettiin pääpaino valistustyölle, erikoisesti huomioiden järjestökasvatus ja jäsenistön poliittisen tietoisuuden kohottaminen, yleis-tunnuksena demokratian laajentaminen työätekevien taisteluyhtenäisyyttä lujittamalla. Organisaatorisessa työssä asetettiin etualalle toiminnassa olevien järjestöjen, erikoisesti kunnallisjärjestöjen toiminnallisuuden lisääminen tulevia vaali- ym. kamppailuja silmälläpitäen.

II. PIIRIN ALUE JA VÄESTÖ.

Piirin aluerajoissa ei vuoden aikana ole tapahtunut muutoksia. Toiminta-alue käsittää 36 kuntaa, joista 4 kuuluu Turun ja Porin läänin pohjoiseen ja 4 Hämeen läänin eteläiseen vaalipiiriin. Kaupunkikuntia on yksi ja kauppaloita viisi, lisäksi on useita taajaväkisiä teollisuusyhdyskuntia, kuten Jämsänkoski, Kyröskoski, Viiala ym. Koko piirin asukasluku oli vuoden vaihteessa 306.753 henkilöä, joista naisia 162.465. Väestöstä asuu yksistään Tampereen kaupungissa 34,8 % ja yleensä kauppaloissa sekä teollisuus- ja liikekeskuksissa yli 50 %. Elinkeinoelämä on teollisuusvoittoista. Voidaan sanoa, että väestöstä yli 60 % saa toimeentulonsa teollisuuden, liikenteen ja kaupan palveluksesta ja muut maanviljelyksestä ja sen sivuelinkeinoista. Maanviljelys on pienviljelysvoittoista. Suuria kartanoita on vain muutamissa kunnissa. Siirtoväkeä asuu piirimme alueella noin 30.000. Näistä on huomattava osa maatalouden palveluksessa.

III. PIIRIN JÄRJESTÖORGANISATIO.

1) SKDL:n perusjärjestöt ja jäsenistö.

SKDL:n piirijärjestöön kuuluu 21 kunnallisjärjestöä, lisäksi vuoden aikana yksi. Uusi tulokas on SKDL:n Pälkäneen Kunnallisjärjestö. Kunnallisjärjestöihin kuuluu 87 SKDL:n perusjärjestöä.

SKDL:n kirjoissa olevia perusjärjestöjä oli tv:n helmikuun lopussa 105 ja itsenäisiä ryhmiä 5. Uusia yhdistyksiä on perustettu 8, mutta järjestöjen määrä on alentunut kahdella toiminnallisesti lamassa olevien järjestöjen kirjoista poistamisen vuoksi. Kirjoissa oleva jäsenmäärä oli tv:n helmikuun päättyessä 4.935. Jäsenistöstä on naisia 23,8 %, joten naisten osuus on edelleenkin pysynyt pienenä. Uusia jäseniä on liittynyt 339.

Jäsenistön yhteiskunnallinen kokoonpano on muuttunut entistakin työläisemmäksi, jakaantuen prosenteissa:

työläisiä	82,4	%
pienvilj. ja talonp.	9,5	%
liikemiehiä	1	%
henkisen työntekij.	2,1	%
muuta	5	%

2) Muut jäsenjärjestöt.

Sosdem.-puolueesta eroamattomia yhdistyksiä kuului piirijärjestöömme vuoden lopussa 1, SYP:n yhdistyksiä 1, SNDL:n osastoja 21, STL:n toverikuntia 3 ja SKP:n osastoja 110, joista maaseudulla toimivia 51. Kaikkien SKDL:n kuuluvien järjestöjen yhteinen jäsenmäärä on noin 12.000.

SKDL:oon organisatoorisesti kuulumattomia demokraattisina järjestöinä on lisäksi mainittava Demokr. Nuoris-osastot, joita on 39 ja varhaisnuorisjärjestöt, Demokr. Pioneerit, joita on 25 osastoa, yksi riippumaton työväenyhdistys, Tampereella toimiva henkisen työntekijäin demokr. yhdistys.

3) Piiritoimikunta.

Piirikokouksen valitsemana piirijärjestön puheenjohtajana on edelleen toiminut Artturi Pihala, piiritoimikunnan keskuudestaan valitsemana I. varapuheenjohtajana Hannes Pekonen ja II. varapuheenjohtajana Frans Hildén. Muina piiritoimikunnan jäseninä: Paavo Salo, Kusti Lampinen, Väinö Halttunen, Huugo Lahtinen, Vilho Kork, Erkki Hieta-aho, Bertta Kallio, Sirkka Rosvall, Pentti Lundström ja Vilho Harju sekä itseoikeutettuna jäsenenä piirisihteeri. Piiritoimikunnan pöytäkirjurina toimi marraskuun loppuun Esko Malmberg ja sen jälkeen Pentti Aura.

Piiritoimikunta on kokoontunut varajäsenineen ja on se vuoden aikana pitänyt 21 kokousta, joissa käsitellyistä asioista pöytäkirjaan on merkitty 235 pykälää. Piiritoimikunta on ollut työkykyinen ja useat sen jäsenistä ovat osallistuneet välittömään työn ohjaukseen perus- ja kunnallisjärjestöissä.

Piiritoimikunnan asettamina jaostoina on ollut toiminnassa valistusjaosto, kunnallisjaosto, osuustoimintajaosto, talonpoikaisjaosto, toverikuntajaosto ja lehtitoimikunta (piirilehden johtokunta.) Jaostojen työ on vuoden loppupuolella huomattavasti parantunut.

Piirikokouksen päätöksellä on edelleen ollut toiminnassa ns. laajennettu piiritoimikunta, johon seuraavat järjestöt ovat saaneet valita edustajansa: Tampereen, Nokian, Jämsän, Hämeenkyrön, Längelmäen, Oriveden, Luopioisten, Valkeakosken, Ruoveden, Mäntän, Kuhmoisten ja Ikaalisten kunnallisjärjestöt sekä SKDL:n Viialan yhdistys. Laajennettu piiritoimikunta on kokoontunut yhden kerran.

4) Toimisto ja palkallinen henkilökunta.

Piiritoimisto on sijainnut edelleen Tampereen Järjestötalossa Sorinkatu 14. Piirijärjestön palveluksessa on ollut 4 vakinaista toimitsijaa: piirisihteerinä Yrjö Salonen lokakuun 15 päivään saakka, jolloin hän siirtyi liittotoimikunnan päätöksen perusteella Helsinkiin liiton järjestösihteeriksi, sen jälkeen Esko Malmberg, valistussihteerinä 15. 10. saakka Esko Malmberg ja sen jälkeen Pentti Aura, taloudenhoitajana Rauha Niemimaa ja toimistoapulaisena Laina Vaahteroja.

Toimisto on hoitanut kaikki käytännölliset asiat sekä yleensä pannut piiritoimikunnan ja sen jaostojen päätökset täytäntöön. Vuoden aikana on piiritoimistoon saapunut 682 kirjettä tai postilähetystä sekä lähetetty postikirjaan merkittyjä lähetyksiä 6.128 kpl. Yksityisille henkilöille toimistossa on edelleenkin annettu ohjeita ja käytännöllistä apua erilaisten yksityisasioiden, anomusten, valitusten yms. teossa.

IV. JOUKKOTYÖ JA KAMPPAILUKYSYMUKSET.

1) Juhlat.

Joukkotoiminnan kannalta on ensikädessä mainittava vappujuhlat, joita piirin alueella järjestettiin 50 paikkakunnalla 58 juhlaa, joissa yleisöä oli yhteensä 39.500. Vappukulkueita oli 18 paikkakunnalla ja niihin osallistui n. 17.000 henkilöä. Juhlat olivat yleensä hyvin onnistuneita, vaikka niitä ei voitukaan sosdem-puolueen kielteisen asenteen vuoksi järjestää yhteisesti sosdem-järjestöjen kanssa. Ammatilliset järjestöt olivat sensijaan monella paikkakunnalla järjestämässä työväen yhteisiä juhlia, minkä johdosta SAK sitten erottikin useita ammatillisia paikallisjärjestöjä jäsenyydestään.

SNDL:n toimesta Tampereella kesäkuun puolivälissä järjestetyt Suomen työläisnaisliikkeen 50-vuotisjuhlat onnistuivat koledasta säästä huolimatta hyvin. Juhlakulkueessa oli n. 5.000 ja pääjuhlapaikalla Thermopylän kentällä 10.000 henkilöä. Juhlan kohokohdaksi muodostui juhlayleisön vannoma rauhanvala.

2) Rauhanpuolustus.

Rauhanpuolustajien työn tunnetuksitekemiseksi koko maassa järjestettiin ns. rauhanviesti. Piirimme alueella pääviestiin yhtyi kaksi sivuviestiä, jotka lähetettiin Ruovedeltä ja Jämsänkoskelta. Vestin vaihtotilaisuuksia oli 31 paikkakunnalla. Tampereella järjestetyssä pääviestin vastaanottotilaisuudessa oli 2.000 henkilöä. Viestin kuljetukseen osallistui pääasiassa nuorisoliittolaisia, kun sensijaan vanhempi järjestöväki suhtautui asiaan melko välinpitämättömästi, mm. yhtään paikallista rauhankomiteaa ei viestin aikana piirimme alueella perustettu.

Nimien keräys ns. Tukholman vetoomukseen onnistui sensijaan paremmin. Piirimme alueella kerättiin 83.000 nimeä, joka oli merkittävä osoitus piirimme väestön sodanvastaisesta mielialasta.

3) Joukkoliikkeet.

Elintason jatkuvan alenemisen johdosta maassamme syntyi syksyllä sähkö-, metalli-, puu- ja saha- sekä lasiteollisuutta käsitävä lakko, joka metalliteollisuuden kohdalta kesti n. 9 viikkoa. Piirimme alueella lakkolaisten rivit olivat yhtenäiset. Lakkolaiset järjestivät useita mielenosoitusmarsseja ja kokouksia, mutta niiden osanottajamäärä jäi lakkolaisten lukuun verraten suhteellisen vähäiseksi, koska sosdemtyöläiset eivät osallistuneet niihin puoluejohtonsa kielteisen asenteen vuoksi. Muutenkin sosdempuolueen johto yritti estää lakkolaisten mielialan kohottamista ja taloudellista avustamista. Siitä huolimatta lakkolaisten mieliala säilyi koko lakon ajan taistelutahtoisena ja kansandemokraattisten järjestöjen ponnistuksien lakkolaisten taloudellinen huoltotointa saatiin järjestymään tyydyttävästi. Lakko päättyi työläisten kannalta epäedulliseen A-sopimukseen, vaikka edellytykset lakon voitokkaaseen loppuunviemiseen olivat ilmeiset. Olisi tarvittu vain SAK:n julistaman yleislakon alkaminen, mutta siihen SAK:n oikeistojohto ei tilannetta kuitenkaan päästänyt. Lakkojen päättymisen jälkeen monella työpaikalla syntyi lyhytaikaisia istumalakkoja A-sopimuksen päätösten soveltuksesta.

4) Kunnallisvaalit.

Lokakuussa suoritettut kunnallisvaalit merkitsivät maamme porvarillisen rintaman huomattavaa tappiota ja nimenomaan SKDL:n voittoa. Piirimme alueella SKDL:n vaalitulosta voidaan pitää jopa hyvänä, sillä SKDL oli ainoa, joka pystyi lisäämään äänimääränsä vuoden 1947 kunnallisvaaleista ja saamaan suhteellisesti suurimman osan niistä 118 lisäpaikasta, joilla valtuustojen jäsenmäärä piirimme alueella lisääntyi.

SKDL:n äänimäärä oli 34.184 ääntä ja 191 valtuutettua (vuonna 1947 kunnallisvaaleissa 32.622 ääntä ja 159 valtuutettua), sosdemit 39.764 ääntä ja 260 valtuutettua (41.158 ääntä ja 221 valtuutettua) ja porvarit 49.465 ääntä ja 381 valtuutettua (54.414 ääntä ja 334 valtuutettua). Täten SKDL:n valtuustopaikkojen määrä lisääntyi 20,1 %, sosdemien 17,6 % ja porvarien 14 %.

SKDL:n äänimäärä osoitti ehdotonta laskua 18 kunnassa ja nousua 18 kunnassa, sosdemeilla laskua 23 kunnassa ja nousua 13 kunnassa ja porvareilla oli lievää nousua 11 kunnassa. Tarkastelemalla niitä kuntia, joissa SKDL:n äänimäärä on laskenut, voi tehdä sen havainnon, että ne ovat yleensä kuntia, joiden elinkeinoelämä on voimakkaasti maatalousvoittoista.

Vaalien tuloksista voidaan vielä erikseen huomioida se, että meidän valtuustoryhmiimme tuli nyt entistä enemmän nuoremman polven edustajia, jopa parissa tapauksessa — Jämsässä ja Ikaalisissa — varsinaiset nuorison edustajat tulivat valituiksi omilta listoiltaan. Myös naisvaltuutettujen luku nousi huomattavasti. Kun aikaisemmin koko piirillä oli SKDL:n naisia valtuustoissa vain 8 ja niistäkin Tampereella 4, nousi naisten luku nyt 22:een edustaen 12 valtuustoa.

Vaalien edeltäneestä työstä voidaan sanoa, että se oli useamman kuntien kohdalla järjestöjen harvojen aktiivijäsenten harjoituksia. Jos työ olisi jaettu kaikkien jäsenten kesken, olisi tulos muodostunut vieläkin paremmaksi. Työtätekevien yhteisedun kannalta olisi ollut toivottavaa, että työväenpuolueet olisivat esiintyneet yhteisissä vaaliliitoissa, mutta niin ei tapahtunut sosdempuolueen kielteisen asenteen vuoksi. Mm. meidän piirimme alueella SKDL:llä ei ollut sosdemien kanssa vaaliliittoa missään kunnassa, siitä huolimatta, että järjestömme esittivät sitä kirjallisesti melkein jokaisessa kunnassa. Tästä huolimatta Lempäälässä ja Pirkkalassa saatiin valtuusto työläisenemmistöiseksi, joten työläisenemmistöisiä valtuustoja on piirimme alueella 19 kunnassa ja porvarienemmistöisiä valtuustoja 17 kunnassa.

5) Osuuskauppojen vaalit.

Syksyn aikana suoritettiin edustajiston täydennysvaaleja seuraavissa osuusliikkeissä piirimme alueella:

Ol. Kotto: SKDL 366 ääntä = 5 paikkaa, sosdemit 735 ääntä = 10 paikkaa. Erovuorossa oli 5 SKDL:n ja 10 sosdemien edustajaa, joten voimasuhteet säilyivät ennallaan. Edelliset vaalit olivat sopuvaalit, joissa valittiin 6 SKDL:n ja 9 sosdemien edustajaa. Voimasuhteet nyt: SKDL 11 paikkaa ja sosdemit 19 paikkaa.

Ol. Oma: SKDL 429 ääntä = 5 paikkaa, sosdemit 517 ääntä = 7 paikkaa. Erovuorossa oli 7 SKDL:n ja 5 sosdemien edustajaa, joten SKDL menetti kaksi paikkaa. Edellisissä vaaleissa v. 1949 oli tulos: SKDL 441 ääntä ja 7 paikkaa ja sosdemit 362 ääntä ja 5 paikkaa. Voimasuhteet nyt: SKDL 12 edustajaa ja sosdemit 12 edustajaa.

Luopioisten Osuuskauvan osuuskuntakokouksessa valittiin hallintoneuvostoon SKDL:n jäseniä 4 ja 5 sosdemia. Hallintoneuvoston aikaisempi kokoonpano oli SKDL 7 ja sosdemit 2, joten SKDL menetti enemmistön.

Suoritetuissa vaaleissa SKDL:n nettohäviöksi jäi yksi paikka ja Luopioisten Osuuskauvan hallintoneuvoston enemmistöaseman menettäminen.

Merkillepantavaa on, että järjestöväkemme ei vielä tarpeeksi osaa antaa arvoa osuustoimintaliikkeelle ja siten jätetään tämä tärkeä toimintakenttä vastustajien hallittavaksi.

6) Kunnallispoliittisen työn tarkistus.

Liiton ohjeiden mukaan keväällä suoritettiin kunnallispoliittisen työn tarkistus kuntaryhmien kokouksissa. Tilaisuuksissa osoitettiin kunnallisen toiminnan luokkaluonne ja määriteltiin edustajiemme käytännölliset tehtävät tämän pohjalta. Tarkistuksella oli suuri merkitys kunnallisissa luottamustoimissa olevien edustajiemme työn parantamiselle, aloitetoiminta mukaanlukien.

V. VALISTUSTYÖ.

Toimikauden alussa piirin valistustyön päätehtäväksi asetettiin jäsenistön aatteellisen tason kohottaminen ja käytännöllisten järjestötehtävien hallitsemistaidon lisääminen. Päähuomio valistustyössä kohdistettiin maaseutujärjestöihin.

1) Kerho- ja kurssitoiminta.

Kerhotoiminta on piirimme valistustyön heikoin kohta. Toimivia opintokerhoja on ollut vain 14 ja niissä n. 150 opiskelijaa. Syy tähän tilaan on lähinnä siinä, ettei järjestöissä ole ollut riittävästi opintokerhotyöhön innostuneita ja ohjaavaan työhön pystyviä henkilöitä, ja ne henkilöt, joilla olisi innostusta ja kykyä ohjaukseen ovat muiden tehtävien runsauden vuoksi estyneitä kerho-opiskeluun.

Alueellinen kurssitoiminta on sensijaan ollut parempaa kuin aikaisemmin. N. 10 kurssituntia käsittäviä kursseja on järjestetty 17 paikkakunnalla. Kurssien opintoaineina on ollut järjestötehtävät, SKDL:n ohjelma- ja menettelytavat ja raittiuskysymys työväenliikkeessä. Kurseille on osallistunut 285 jäsentä, joista naisia 59.

Kunnallisjärjestön iltakouluja on järjestetty Längelmäellä ja Tampereella ja Oriveden iltakoulu on parhaillaan menossa. Iltakoulun ohjelma käsittää 36 tuntia, joista suurin osa käytännöllisille järjestötehtäville. Längelmäen iltakoulussa jaettiin todistukset 11 opiskelijalle ja Tampereella 44 opiskelijalle.

Liiton järjestämille erilaisille keskuskursseille on piiristämme osallistunut kertomuskauden aikana 17 jäsentä.

Kansandemokraattien tietokilpailuun osallistui 36 järjestöstä 312 jäsentä. Piirimme sijoittui kilpailussa kolmanneksi.

2) Juhlat ja puhetilaisuudet

Piiritoimistosta välitettiin puhuja tai selostaja 241 tilaisuuteen, joissa oli yleisöä yhteensä 45.350.

Eriteltyinä tilaisuudet jakaantuvat:

valistus- ja vaalijuhlia	35	yleisöä yhteensä	4.820
vappujuhlia	58	" "	39.500
puhetilaisuuksia	44	" "	1.114
järjestöjen kokouksia	104	jäseniä keskim.	18

Edellä mainittujen tilaisuuksien lisäksi Ikaalisissa, Jämsässä, Rautajärvellä, Teiskossa ja Vesilahdella järjestettiin pienviljelijäin neuvottelutilaisuuksia, joissa oli yhteensä 215 henkilöä.

3) Toimitsijoiden järjestely- ja puhujamatkat.

Esko Malmberg on vuoden aikana tehnyt 64 matkaa, kohteita 72, Pentti Aura 26 matkaa, kohteita 33. Yrjö Salosen ja kansanedustajien matkat eivät ole tätä kirjoitettaessa tiedossa.

4) Kirjallisuus ja sanomalehdet.

Piirisäämme tapahtuu kirjallisuuden levitys pääasiassa Kansan-kulttuurin ja sen asiamiesten välityksellä. Sensijaan piiritoimisto on levittänyt järjestölinjaa myöten kaikki liiton julkaisut luukuunnottamatta joulu- ja vappulehtiä, joiden välitys on tapahtunut

liitosta suoraan perusjärjestöille sekä Kansankulttuurin kautta. Erilaisia liiton julkaisuja on piiritoimiston kautta välitetty 1.400 kappaletta.

Demokraattisen sanomalehdistön levitykseen kiinnitettiin enemmän huomiota kuin ehkä koskaan aikaisemmin. Yhteysmiesten toimesta sanomalehtien levitystilanne tarkistettiin suuremmassa osassa piirimme kuntia ja järjestöille annettiin tavoitteet uusien tilausten hankkimiseksi ja kirjeenvaihtoverkoston parantamiseksi. Tilaushankinnan suhteen tulos jäi tästä huolimatta heikoksi, mutta sensijaan piirilehden maaseutukirjeenvaihtajien työ parantui heille järjestetyn kilpailun ansiosta huomattavasti.

Piirilehtemme asu ja toimitustapa on kuluneen vuoden aikana entisestään parantunut, mutta sen kolmipäiväinen ilmestyminen vaikuttaa osaksi siihen, ettei siitä ole yrityksistä huolimatta onnistuttu saamaan piirimme demokraattisen väestön valtaalehteä.

Lehden vastaavana päätoimittajana on edelleen toiminut Arvi Laakso ja toimittajana Aarre Nojonen. Toimitussihteerin tehtäviä hoiti elokuun 15 päivään Vento Koskinen ja siitä lukien Aarre Nojonen. Taloudenhoitajana ja ilmoitushankkijana Matti Suomenen 1. 12. asti ja siitä lukien Väinö Tervo.

Toimitusneuvostoon kuuluvat Aili Stenberg, Leo Suonpää, Paavo Rosman, Erkki Nieminen ja Yrjö Salonen 1. 11. asti ja siitä lukien Esko Malmberg.

VI. SUHDE MUIHIN POLIITTISIIN JÄRJESTÖIHIN

Piirijärjestön puitteissa ei yhteistyötä muiden poliittisten puolueiden kanssa ole ollut. Sensijaan eräissä kunnissa on perusjärjestöjemme ja sosdem. työväenyhdistysten kanssa ollut yhteistyöpyrkimyksiä mm. vappujuhlien järjestelyn ja kunnallisvaaleihin valmistautumisen yhteydessä, mutta nekin ovat rauenneet sosdem. piiritoimikunnan asenteen vuoksi. Ilmeistä on, että sosdem. työläisissä on halua yhteistyöhön kansandemokraattien kanssa, mutta he eivät ole siihen vielä puolueesta erottamista peläten, uskaltaneet ryhtyä. SKDL:n perusjärjestöjen taholta yhteistyökysymyksen selvittely on parantunut, mutta siitä huolimatta sitä pitää vielä entisestäänkin tehostaa.

SKP:n ja muiden kansandemokraattisten järjestöjen kanssa yhteistoiminta on ollut hyvä.

VII. VASTUSTAJIEN TOIMINTA JA POLIITTISET VOIMASUHTEET.

Vastustajiemme työ on varsin monikirjavaa ja monella eri alalla tapahtuvaa. Vaarallisinta työtä tekevät oikeistososdemit, joilla on melkoinen ote pienviljelijöihin, mutta myös osaksi palkkatyöläisiin. Työn vaarallisuus on siinä, että he hämäävät työtekevien terveen, joskin vaistovaraisuuden pohjalle rakentuneen käsityksen luokkasuhteista ja niiden ristiriitaisuudesta. Tämä työ on kantanut määrättyjä tuloksia. Osa selvällä luokkataistelulinjalla olevia työläisiä on saatu, ellei aivan uskomaan esitettyjä vakuutuksia luokkataistelun tarpeettomuudesta, niin ainakin sivustakatsojiksi siinä taistelussa, jota käydään rauhan ja demokratian sekä toisaalta sodanlietsojen ja porvariston luokkadiktatuurin voimien välillä. Kun tällaista kehitystä on tapahtunut, on selvää, että oikeistososdemit ovat voineet suorittaa toisen osan tehtävästään, nimittäin työväenjärjestöjen hajottamisen. Joskaan hajotus ei ole täysin onnistunut, on vaarallinen alku sille olemassa.

Yllä esitetty ei kuitenkaan tarkoita sitä, että hajottajien joukko olisi suuri ja että kaikki sosdem-puolueen jäsenet olisivat hajotustyön kannalla. Päinvastoin asia on niin, että hajotustyön on kaikkialla suorittanut suhteellisen pieni junttamiesten ryhmä, mutta sosdem. rivijäsenet ovat passiivisella asenteella antaneet kaiken tapahtua, vaikka heistä huomattavakin osa on ollut ja on edelleenkin hajotustyötä vastaan.

Porvarillisista puolueista kokoomuksella on suurin vaikutus piirissämme. Sen toiminta tapahtuu ensikädessä "puolueettomiksi" naamioituissa maamiesseuroissa, Martta-järjestöissä, urheiluseuroissa, siirtoväenyhdistyksissä, Suomen Punaisen Ristin osastoissa yms. järjestöissä ja vähiten omien järjestöjen kautta suoranaisesti.

Kokoomuksen Nuoret ovat voimistaneet organisaatiotaan ja lisääneet muutenkin toiminnallisuuttaan. Perusvoimana heillä ovat oppikoululaiset, mutta myös jossakin määrin varattomat toimistojen liiketoimintakijät.

Maalaisliiton toiminta ei ole erikoisen näkyvää, mutta sen toiminta perustuu ns. tukimieslinjaan, jolla on oma merkityksensä esim. vaalityössä.

Olan lukunsa muodostavat erilaiset uskonlahkot, jotka kalastavat mukaansa juuri työtekeviä joukkoja. Niiden työn paljastamiseen on syytä kiinnittää vakavaa huomiota.

Poliittiset voimasuhteet piirijärjestön alueella ilmenevät vaalien tuloksista. Valitsijamiesvaaleissa annetuista äänistä sai SKDL 27 %, SDP 31,4 % ML 7 %, Kok. 31,6 % ja Ed. 2,6% ja viimeksi suoritetuissa kunnallisvaaleissa SKDL 27,6 %, SDP 32,2 % ja porv. 40 %. Näin ollen voidaan todeta, että SKDL:n kannatus on piirillämme lisääntynyt ja se edustaa runsasta neljänneistä piirimme väestöstä.

VIII. PIIRIJÄRJESTÖN TALOUDELLINEN ASEMA JA JÄSENVEROTILITYKSET.

Piirijärjestön taloudellinen asema on heikko. Tilivelka liitolle on edelleen kasvanut ja mitään mahdollisuutta sen lyhentämiseen ei tässä vaiheessa näytä olevan. Viime piirikokouksen päätös, joka edellytti järjestöjä järjestämään yhden tuloa tuottavat juhlat piirijärjestön hyväksi, on toteutettu vain muutamien järjestöjen kohdalta. Järjestetyt arpajaiset onnistuivat kuitenkin niin hyvin, että vuoden välttämättömistä menoista jotenkuten selviydettiin. Kampailuluontoisten tehtävien, kuten vaalien rahoituksesta selviydettiin "markka-päivässä"-säästötoiminnasta saaduilla tuloilla. Tämä uusi rahoitusmuoto, joka aloitettiin puolivuoden vaihteessa, on osoittautunut varsin onnistuneeksi, koska sen avulla taloudelliseen tukitoimintaan on mahdollisuus saada passiivisemmatkin jäsenet. Vielä on kuitenkin eräitä järjestöjä, joissa säästötoiminta nimenomaan lipasta hyväksikäyttäen on heikkoa. On toivottavaa, että tähän saadaan vastaisuudessa muutos ja että lipahtien säännölliseen tyhjentämiseen ja kertyneiden säästöjen jokakuukautiseen tilitykseen kiinnitetään jokaisessa järjestössä huomiota. Pyrkimyksemme on saada jokainen ansiota saava jäsenemme lipassäästäjäksi ja sen kautta aktiivisesti muuhunkin järjestötoimintaan.

Jäsenmaksujen perinnässä ja tilityksessä meillä on muutamia esimerkillisiä järjestöjä, mutta vain muutamia, sillä suurin osa järjestöistä tilittää jäsenmaksunsa epäsäännöllisesti. Tässä, samoin kuin jäsenmaksujen perinnässäkin, on nyt saatava perinpohjainen parannus aikaan. On lähdettävä siitä, että jokainen, joka on liittynyt järjestöömme, maksaa myös jäsenmaksunsa. Todennäköistä on, että asiaa ei ole järjestöissämme jatkuvasti käsitelty ja rahastajien työtä tarkistettu ja siitä johtuu tilanteen heikkous.

Parantamalla työtä tässä kysymyksessä, parannamme myös jäsenistön velvollisuudentunnetta ja arvontantoa järjestöämme kohtaan.

IX. PUUTTEET JA VAIKEUDET TYÖSSÄ.

Taloudelliset vaikeudet ja tarpeeseen nähden kokeneiden ja aktiivisten toimitsijavoimien niukkuus, asettavat suurimmat esteet ja vaikeudet suoritettavalle työlle. Nämä haitat tuntuvat kaikissa järjestöportaissamme, mutta eniten sittenkin kunnallisjärjestöjen puitteissa. Vaikka toimitsijavoimien kasvu onkin ollut ilmeinen, ei se sittenkään vastaa niitä tarpeita, mitä laajeneva työkenttä edellyttäisi. Kunnallisjärjestöjen toimitsijavoimien puute vaikuttaa sen, ettei perusjärjestöjemme toimintaa pystytä ohjaamaan kyllin konkreettisesti ja perusjärjestöt eivät siten voi viedä eteenpäin läheskään kaikkia niitä tehtäviä, joita piiristä asetetaan. Näin ollen voidaan sanoa, että perusjärjestöistä on muodostumassa "pullonkaula", johon tehtävät pysähtyvät. Tilanteen korjaaminen asettaa piirijärjestölle vakavan tehtävän, joka on suoritettava niin pian kuin mahdollista, sillä muuten työemme ulkopuolisten joukkojen keskuudessa heikkenee ja meille myönteinen poliittinen tilanne jää käyttämättä. Toimipaikkojen puute asettaa myös määrättyjä rajoituksia järjestötoiminnallemme, mutta tätä vaikeutta ei auta liiaksi korostaa, koska se ei sittenkään ole toimintamme peruspuutteita.

X. EDUSTUKSET.

Satunnaiset edustustehtävät on yleensä hoidettu piiritoimikunnan erikseen tekemien päätösten mukaisesti. SKDL:n Liittoneuvostossa ovat piirijärjestöä piirikokouksen valitsemina edustaneet puheenjohtaja Artturi Pihala ja piirisihteeri.

XI. YHTEENVETO.

Kuluneen vuoden tilille voidaan merkitä kansandemokraattien eteenpäinmenoja niin kunnallis- kuin ammatillisenkin liikkeen vaaleissa. Eteenpäinmeno on johdonmukainen seuraus siitä peräänantamattomasta, periaatteellisesti oikeasta työtekevien etujen mukaisesta politiikasta, jota SKDL on harjoittanut ja jonka tunne-

tuksitekemiseen on järjestöaktiivimme tunnustusta ansaitsevalle tavalla osallistunut. Myös rauhanpuolustuksessa on saavutettu merkittäviä tuloksia, jotka osoittavat maamme työtätekevän kansan voimakkaan rauhantahdon. Tätä työtä on kuitenkin jatkuvasti voimistettava. Vastuu siitä on kansademokraattisilla järjestöaktiiveilla.

Tampereella, maaliskuun 15 päivänä 1951.

**SKDL:n Pohjois-Hämeen Piirijärjestö r.y.
Piiritoimikunta.**

Artturi Pihala.

Esko Malmberg.

KERTOMUS

SKDL:N

POHJOIS-HÄMEEN

PIIRIJÄRJESTÖ R.Y:N

TOIMINNASTA

VUODELTA

1951

EI SAA LUOVUTTAÄ ASIATTOMIIN KÄSIIN

I. YLEISTÄ.

Kansainvälisen tilanteen jatkuva kärjistyminen on ilmennyt myös meidän maamme poliittisessa ja taloudellisessa elämässä. Kokoomuksen johtama porvarillinen rintama, jota sosdem-puoluejohto aktiivisesti tukee, ajaa avointa amerikkalaissuuntausta maassamme. Erittäin selvästi tämä on tullut näkyviin näiden puolueiden sanomalehtien kirjoittelussa, maamme kytkemisessä USA:n johtamiin kansainvälisiin järjestöihin sekä viimeksi siihen jyrkän kielteiseen asenteeseen, minkä nämä puolueet ottivat pääministeri Kekkosen "pitämättä jääneeseen" puheeseen, missä hän oli esittänyt toivomuksensa Skandinavian maiden puolueettomuudesta. Vastapainona tälle USA:n sotapolitiikkaa tukevalle politiikalle on noussut rauhanpuolustajien aktiivinen liike, joka on kertomuskauden aikana organisatoorisesti lujittunut ja saavuttanut työnsä voimakkaan kannatuksen maamme rauhantahtoisen väestön keskuudessa.

Suomen taloudellisessa elämässä tuntui kuluneen vuoden aikana varsin voimakkaana imperialistien sotavarustelujen vaikutus. Varustelutoiminnan aiheuttama puu- ja paperiteollisuustuotteiden hintojen voimakas kohoaminen on merkinnyt maamme kapitalisteille ennennäkemättömiä voittoja. Mutta kapitalistisen talousjärjestelmän kehityskyvyttömyyttä ja oikeiston noudattaman politiikan turmiollisuutta osoittaa erinomaisen selvästi se, että noususuhdanteen tarjoamia edellytyksiä ei kyetty käyttämään jatkuvan nousun turvaamiseksi. Ennenkaikkea on valitettavaa, ettei Neuvostoliiton ja kansandemokratian maiden osuus ulkomaankaupastamme ole sanottavasti lisääntynyt, vaikka vain sen kautta olisi ollut mahdollisuus turvata teollisuudellemme pulista vapaat menekkimarkkinat. Tällaisen kauppapolitiikan edullisuudesta on parhaimpana esimerkkinä mm. Neuvostoliiton ja kansandemokratian maiden kanssa solmitut kauppasopimukset, joiden ansiosta metalli- ja puuteollisuutemme on päässyt kohoamaan.

Maamme talouselämän suhteellisen edullisesta kehityksestä ja työkan-
san jatkuvista työponnisteluista huolimatta kansan elintaso on laskenut. Tämä on ollut seuraus porvarillis-sosdemiläisen hallituksen harjoittamasta kapitalistisesta talouspolitiikasta, johon on sisältynyt palkkasulut, hintojen korotukset, "linnarauha" ja tasapaino-ohjelma. Työväenluokan

yhtenäisyyden puutteen sekä oikeistososdemien petospolitiikan seurauksena tälle kehitykselle ei ole vielä voitu asettaa sulkua. Edellämäin-tuista seikoista johtuen kansandemokraattien vaatimukset talouspolitiikan suunnan muuttamiseksi niin, että työkansan elinehtojen parantaminen ja rauhan turvaaminen asetettaisiin elintason alentamisen ja sodanvalmistelu-jen asemasta kalkan talouspoliittisen toiminnan tavoitteeksi, jäivät to-teuttamatta.

Selvää on, että yllämainittu kehitys on vaikuttanut myös piirijärjes-tömme toimintaan.

Vuoden alussa vahvistetussa piirin toimintasuunnitelmassa asetettiin pääpaino vaalikamppailujen hoitamiselle ja työväenluokan yhtenäisyyden rakentamiselle. Vaalien jälkeisen ajan päätehtävinä on ollut järjestöjem-me sisäisen toiminnan lujittaminen valistustyön tehostamisen kautta.)

II. PIIRIN ALUE JA VÄESTÖ.

Piirin alueellisissa rajoissa ei vuoden aikana ole tapahtunut muutok-sia. Toiminta-alue käsittää edelleenkin 36 kuntaa. Näistä 4 kuuluu Tu-run ja Porin läänin pohjoiseen ja 5 Hämeen läänin eteläiseen vaalipiiriin. Edellisenä vuonna Hämeen läänin eteläiseen vaalipiiriin kuului vain 4 järjestöpiirimme kuntaa, mutta valtioneuvoston ennen eduskuntavaa-leja tekemällä päätöksellä Viialan kunta liitettiin Hämeen eteläiseen vaa-lipiiriin. Kaupunkikuntia on 11 ja kauppalakuntia 5, lisäksi on useita taa-javäkisiä teollisuusyhdyskuntia, kuten Jämsänkoski, Kyröskoski, Viiala, Kolho, Orivesi, Korkeakoski ym. Koko piirin asukasluku oli vuoden vaihteessa 313.822 henkilöä, joten väkiluvun lisäys vuoden aikana on noin 7.000 henkeä. Väkiluvusta oli naisia 172.701 eli 55 pros. Väes-töstä asui yksistään Tampereen kaupungissa 35,3 pros. ja yleensä kaup-paloissa sekä teollisuuskeskuksissa yli 50 pros. Elinkeinoelämä on voi-makkaasti teollisuusvoittoista. Huomattavimmat teollisuusalat ovat pape-riteollisuus, kutoma- ja metalliteollisuus sekä nahka- ja kenkäteollisuus. Saha- ja puuteollisuus näyttelee vähäisempää osaa. Maatalous on voi-makkaasti pienviljelysvoittoista, mistä johtuu, että väestön siirto maa-seudulta teollisuuskeskuksiin on melko voimakasta. Siirtoväkeä asuu piirimme alueella noin 30.000 henkeä. Näistä on huomattava osa maa-talouden palveluksessa.

III. PIIRIN JÄRJESTÖLLINEN TILA.

1) SKDL:n kunnallis- ja perusjärjestöt sekä jäsenistö.

SKDL:n piirijärjestöön kuuluu 22 kunnallisjärjestöä, lisäys vuoden aikana 1. Uusi tulokas on Kuoreveden kunnallisjärjestö.

SKDL:n kirjoissa olevia perusjärjestöjä oli tämän vuoden helmikuun lopussa 111, joista 96 kuuluu kunnallisjärjestöjen alaisuuteen. Vastaavat luvut edellisenä vuonna olivat 105 ja 87. Uusia perusjärjestöjä on perus-tettu 5: nimittäin Suoniemen, Suokulman, Etelä-Oriveden, Etelä-Nokian ja Kyröskosken yhdistykset, joiden lisäksi Haukijärven Työväenyhdistys erosi taloineen sosdem-puolueesta ja liittyi SKDL:oon. Nukkuvassa tilas-sa ollut Rakentajien Demokraattinen yhdistys aloitti uudestaan toimin-tansa. Nukkuvassa tilassa olevia yhdistyksiä on 7, joita useista yrityk-sistä huolimatta ei ole saatu toimiviksi. Näiden yhteinen kirjoissa oleva jäsenmäärä on 155. Piirin kirjoissa oleva jäsenmäärä oli 31. 12. 1951 5.060, josta naisia 24,5 pros. Vastaavat luvut edellisenä vuonna olivat 4.935 ja 23,8 pros. Kunnallisjärjestöjen alaisuudessa toimivien SKDL:n perusjärjestöjen yhteinen jäsenmäärä oli samaan aikaan 4.241, joten ulkopuolella kunnallisjärjestöjen toimivissa perusjärjestöissä oli vain 819 jäsentä. Tämän vuoden helmikuun loppuun mennessä piirille oli tehty jäsenmaksutilitykset 97:stä perusjärjestöstä, maksavien ja sääntöjen mu-kaan jäsenmaksuista vapautettujen jäsenten yhteismäärän ollessa 4.151 jäsentä. Rästiläisten määrä, 909 jäsentä, on siis vielä varsin huomatta-va, joskin parannusta edelliseen vuoteen verrattuna tilitystoiminnassa on tapahtunut. Uusia jäseniä liittyi 753, mutta absoluuttinen jäsenmää-rän lisäys on vain 125 jäsentä, sillä eräissä järjestöissä tapahtui huo-mattavaakin jäsenkatkoa. Jäsenkatoon on vaikuttanut valtaosaltaan paik-kakunnalta poismuutot sekä toisiin kansandemokraattisiin järjestöihin siirtymiset, jotavastoin poliittisen kannan tarkistuksen tms. syyn vuoksi eroamisia on tapahtunut hyvin vähän. Sikäli kuin tässä suhteessa eroa-misia on tapahtunut, ovat ne johtuneet pääasiassa siitä, että henkilöt ovat liittyneet johonkin uskonnolliseen lahkoon.

Jäsenistön yhteiskunnallinen kokoonpano on seuraava:

työläisiä	85,5 %	edellisenä vuonna	82,4 %
pienvilj. ja talonpoikia	8,6 %	..	9,5 %
liikemiehiä	0,8 %	..	1, %
henkisen työn tekijöitä	1, %	..	2,1 %
muita	3,9 %	..	5, %

Edellä oleva luettelo on laadittu järjestöistä saatujen raporttien pe-rusteella. Ilmeistä on, että siinä on eräitä epätarkkuuksia, sillä eräissä järjestöissä on pienviljelijöiksi katsottavia henkilöitä merkitty työläisiksi. Kun henkisen työn tekijäin ryhmään edellisenä vuonna oli merkitty jäseniä, jotka nyt ilmoitettiin työläisiksi, ei henkisyöntekijäin osuus koko jäsenmäärästä ole suurestikaan muuttunut. Edellä olevat numerot osoittavat kuitenkin sen, että pienviljelijöiden ja talonpoikien sekä hen-kisen työntekijäin osuus koko jäsenmäärästä on liian pieni.

2) Järjestöjen toiminnallisuus.

Kunnallistoimikunnissa ja kunnallisjärjestöjen kokouksissa on aikaisempaan verrattuna kiinnitetty suurempi huomio perusjärjestöjen ja kunnallisissa luottamustoimissa olevien edustajiemme toiminnan ohjaukseen. Tästä on ollut seurauksena, että jäsenhuolto ja kokoustoiminta on vähän parantunut, kunnallinen aloitetoiminta on tehostunut ja jäsenistön kiinnostus järjestötoimintaa kohtaan lisääntynyt. Kunnallistoimikuntien suorittama perusjärjestöjen ohjaus ei ole kuitenkaan vielä tarpeeksi konkreettista eikä se tapahdu henkilökohtaisen kosketuksen kautta siinä laajuudessa kuin olisi ollut edellytyksiä ja ennenkaikkea: kuinka tarve olisi vaatinut. Kunnallisjärjestöjen onkin kiinnitettävä tähän puoleen entistä suurempi huomio. Kunnallisen aloitetoiminnan tehostuminen on merkittävä saavutus joukkotyön alalla. Aloitetoiminta on kuitenkin vielä liian heikkoa. Läheskään kaikissa kunnallisjärjestöissä ei ole etsitty niitä yhteisiä kysymyksiä, joiden taakse olisi saatu jonkun kyläkulman tai vieläpä koko kunnan työläisten ja työtätekevien talonpoikien yhtenäinen kannatus. Niin kunnallis- kuin perusjärjestöjemmekin kosketus poliittisesti toisinajatteleviin työläis- ja talonpoikaisjoukkoihin on ollut edelleen liian heikko. Siitä myös johtuu, ettemme ole vielä pystyneet paljastamaan työläisille ja työtätekeville talonpojille SAK:n oikeistojohdon ja Maalaisliiton johtajien todellista olemusta ja toiminnan tarkoitusta.

Perusjärjestöissä ilmenee samat heikkoudet, joskin vieläkin selvemmin. Kokouksia pidetään liian vähän, niitä ei valmistella tarpeeksi etukäteen ja vieläpä niiden ilmoittamisessakin on suuria puutteita. Väheksymättä tapahtunutta myönteistä kehitystä on kuitenkin todettava, että järjestöjemme toiminnallisuudessa on vielä paljon parantamisen varaa. Kaikissa järjestöissämme on jo periaatteellisesti vahva aktiivijoukko, mutta sen kyky johtaa järjestöään ja sen kautta paikkakuntansa työtätekevien omakohtaista toimintaa kapitalisteja ja oikeistososialidemokraatteja vastaan ei vielä vastaa tarkoitustaan.

3) Muut jäsenjärjestöt.

Sosdem puolueesta eroamattomia yhdistyksiä kuului piirijärjestöömme vuoden lopussa 1 (Mutalan Ty.) ja SHP:n yhdistyksiä 1. (Lielahden Ty.) SNDL:n osastoja 36, STL:n osastoja 1 (Tampereen Toverikunta) ja ja SKP:n osastoja 115, joista kaupungissa toimivia 62. Kaikkien SKDL:oon kuuluvien järjestöjen yhteinen jäsenmäärä on n: 12.700.

SKDL:oon organisatoorisesti kuulumattomina demokraattisina järjestöinä on lisäksi mainittava demokraattiset nuoris-osastot, joita on 42 sekä niiden alaisuudessa toimivat demokratian pioneerijaostot, joita on 33. Näiden yhteinen jäsenmäärä on 2.730.

4) Piiritoimikunta.

Piirikokouksen valitsemana on piirijärjestön puheenjohtajana edelleen toiminut Artturi Pihala, piiritoimikunnan keskuudestaan valitsemana I. varapuheenjohtajana Usko Seppi ja II. varapuheenjohtajana Hugo Lahtinen syksyyn saakka ja siitä alkaen Vilho Harju. Muina piiritoimikunnan jäseninä Kusti Lampinen, Vilho Kork, Bertta Kallio, Väinö Halttunen, Frans Hildén, Paavo Helén, Erkki Hieta-aho, Lucina Perkiö, Sirkka Rosvall, Heimo Rekonen, Hilja Huovinen, Martti Viirtelä, Matti Peltonen, Pertti Rapio, Paavo Salo, Pentti Lundström ja Hannes Pekonen sekä itseoikeutettuna jäsenenä piirisihteeri. Pekonen ei osallistunut piiritoimikunnan työhön ollenkaan ja Matti Peltoselle myönnettiin syksyllä vapautus piiritoimikunnan jäsenyydestä paikkakunnalta muuton vuoksi. Piiritoimikunnan pöytäkirjurina on toiminut Pentti Aura.

Piiritoimikunta on kokoontunut varajäsenineen ja on se vuoden aikana pitänyt 6 kokousta, joissa käsitellyistä asioista pöytäkirjaan on merkitty 63 pykälää. Piiritoimikunnan kokoonpano on ollut huomattavasti suurempi kuin aikaisemmin ja on siinä ollut suhteellisen runsas maaseudun edustus.

Piiritoimikunnan kokousten väliajoilla piirin asioita on hoitanut piiritoimikunnan työvaliokunta, johon puheenjohtajan lisäksi ovat kuuluneet Vilho Harju, Kusti Lampinen, Vilho Kork, Bertta Kallio, Väinö Halttunen, Frans Hildén, Hugo Lahtinen syksyyn saakka ja siitä alkaen Martti Viirtelä sekä piirisihteeri. Työvaliokunta on kertomuskauden aikana pitänyt 19 kokousta, joissa käsitellyistä asioista pöytäkirjaan on merkitty 233 pykälää.

Piiritoimikunta ja työvaliokunta ovat olleet työkykyiset. Kaikki työvaliokunnan jäsenet sekä huomattava osa piiritoimikunnan muistakin jäsenistä ovat ottaneet osaa välittömään työn ohjaukseen kunnallis- ja perusjärjestöissä.

5) Piiritoimikunnan alaiset jaostot.

Piiritoimikunnan asettamina jaostoina on ollut toiminnassa:

Valistusjaosto, jäsenluku 9, kokoonkutsujana piirin valistussihteeri. Kokouksia pidetty 13, joista pöytäkirjaan merkitty 80 pykälää.

Kunnallisjaosto, jäsenluku 7, kokoonkutsujana Väinö Virtanen. Kokouksia pidetty 10, joista pöytäkirjaan merkitty 84 pykälää.

Osuustoimintajaosto, jäsenluku 12, kokoonkutsujana Arvo Lamminen. Kokouksia pidetty 13, joista pöytäkirjaan merkitty 111 pykälää.

Talonpoikaisjaosto, jäsenluku 8, kokoonkutsujana Yrjö Rantala. Kokouksia pidetty 5, joista pöytäkirjaan merkitty 37 pykälää.

Henkilöjaosto, jäsenluku 3, kokoonkutsujana Väinö Halttunen. Kokouksia pidetty 5, joista pöytäkirjaan merkitty 41 pykälää.

Lehtitoimikunta, jäsenluku 8, kokoonkutsujana Artturi Piha-la. Kokouksia pidetty 7, joista pöytäkirjaan merkitty 74 pykälää.

Jaostojen toiminta on aikaisempaan verrattuna parantunut. Jokaisella jaostolla on ollut oma toimintasuunnitelma ja kuluneen vuoden toiminnasta on laadittu työvaliokunnan tarkistamat toimintakertomukset, jotka osoittavat, että suunnitelmiin otetut tehtävät ovat tulleet suurin piirtein toteutetuiksi. Jaostojen jäsenet, eräitä poikkeuksia lukuunottamatta, ovat osallistuneet työn ohjaukseen kentällä.

6) Toimisto ja palkattu henkilökunta.

Piiritoimisto on edelleenkin sijainnut Tampereen Järjestötalossa Sorinkatu 14. Piirijärjestön palveluksessa on ollut 4 vakinaista toimitsijaa: piirisihteerinä Esko Malmberg, valistussihteerinä Pentti Aura, taloudenhoitajana Rauha Niemimaa ja toimistotyöntekijänä Laina Vaahteroja. Keskuksen palkkaamana ns. piiriasiamiehenä toimi 20. 9. 1951—15. 3. 1952 välisenä aikana Taisto Kanerva, jonka tehtävänä oli ensikädessä demokraattisten lehtien levikin järjestäminen ja perusjärjestöjen ohjaus erilaisissa taloudellisissa kysymyksissä.

Toimisto on hoitanut kaikki käytännölliset asiat sekä yleensä pannut täytäntöön piiritoimikunnan ja sen työvaliokunnan sekä jaostojen päätökset. Kalenterivuoden aikana on piiritoimistoon saapunut 748 kirjettä tai postilähetystä sekä lähetetty postikirjaan merkittyjä lähetyksiä 7.380 kappaletta. Järjestöille toimistossa on annettu apua kunnallisten aloitteiden ja erilaisten valitusten sekä anomusten teossa. Myös yksityisiä henkilöitä on avustettu erilaisissa kirjallisissa tehtävissä.

Kuluvan vuoden alusta alkaen toimistossamme on hoidettu SKDL:n Tampereen kunnallisjärjestön kirjanpito ja toimistotyöt. Kunnallisjärjestön muutettua viime vuoden lopussa samaan huoneustoon piirijärjestön kanssa, on yhteistoiminta kunnallisjärjestön kanssa tämän vuoksi huomattavasti tehostunut.

IV. JOUKKOTYÖ JA KAMPPAILUKYSYMYKSET.

1) Rauhanpuolustus.

Järjestöpiirimme alueella oli tämän vuoden helmikuussa 53 rauhankomiteaa, joista Tampereella toimivia 44. Maailman Rauhanneuvoston vetoomukseen oli kerätty n. 53.000 allekirjoitusta, joka on 16,8 pros. piirimme asukasluvusta. Tulosta ei voida pitää hyvänä, sillä se ei ole vielä kuin 63 pros. Tukholman vetoomukseen piirimme alueelta kerättyjen allekirjoitusten määrästä. Tähän mennessä vain Suoniemen ja Ylö-

järven kunnat ovat ylittäneet Tukholman vetoomukseen kerättyjen allekirjoitusten määrän. SKDL:n järjestöjen taholta ei ole annettu rauhan-työlle tarpeellista tukea. Tosin asiasta on paljon puhuttu, mutta konkreettinen työ asian hyväksi on jäänyt vähäiseksi. Huhtikuussa suoritettiin järjestöissämme selostuskamppailu rauhantyön tehtävistä. Kuhmoisten ja Siuron—Suoniemen rauhankomiteain perustamista lukuunottamatta järjestöjemme toimesta ei ole perustettu yhtään komiteaa kertomuskauden aikana. "Tänään"-lehden myyntiin järjestömmme ovat sensijaan osallistuneet paremmin, mutta vieläkin on järjestöjä, joiden toimialueella po-lehteä ei myydä säännöllisesti. Lehden tilaushankintaan ei myöskään ole kiinnitetty tarpeellista huomiota. Kunnallisissa elimissä rauhanpuolustuk-sen asia on tullut voimakkaammin esille "vss-järjestysten" käsittelyn yh-teydessä sekä valtuustojen kannanmäärittelyssä Rauhanpuolustajat-järjes-tön taholta allekirjoitettavaksi tarjottuun rauhanvetoomukseen. SKDL:n kunnallisvaltuutetut ovat yleensä suhtautuneet rauhanpuolustuksen asiaan aktiivisesti, joskin eräissä kunnissa, kuten Längelmäellä, Vilppulassa ja Viljakkalassa esiintyi tässä kysymyksessä välinpitämättömyyttä ja eräit-ten edustajien taholta suoranaista heikkouttakin.

Rauhanpuolustuksen kannalta merkittävänä tapauksina on vielä mai-nittava heinäkuussa toimeenpantu maatakasittävä pyöräviesti, jonka vaih-totilaisuuksia oli piirimme alueella n. 30:llä paikkakunnalla sekä Tampe-reella pidetyt maatakasittävät Demokratian Pioneerien sekä maaseutu-ja teollisuusnuorten konferenssit, joiden eräänä keskeisimpänä asiana oli rauhankysymys. Tampereella pidettiin myös puu-, paperi- ja raken-nustyöläisten maatakasittävä rauhankonferenssi sekä niinikään maataka-sittävä teollisuustyöläisten kokous, missä käsiteltiin länsi-Saksan aseis-tamista.

2) Edustajiemme toiminta kunnallisissa elimissä.

Kunnallisissa elimissä olevien edustajiemme toiminta on aktiivisoitunut niin teollisuusvoittoisissa kuin myös maalaiskunnissa. Osoituksena tästä on aloitetoiminnan parantuminen ja entistä kiinteämpi yhteys perusjär-jestöihin. Eri kunnissa on tehty aloitteita työläisille ja talonpojille tär-keistä kysymyksistä, kuten työttömyysmäärärahojen ottamisesta talous-arvioon vss-lautakuntien lakkauttamisesta, työttömyystöiden aloittami-sesta, kyläteiden avustamisesta, kunnallisen terveydenhoidon tehostami-sesta, asuntotuotannon lisäämisestä, lasten leikkikenttien rakentamisesta jne. Kun valtiovallan taholta on jatkuvasti pyritty rajoittamaan kuntien itsemääräämisoikeutta, mistä osoituksena mm. suhdannepidätysten vero-vapauden hyväksyminen, rakennustoiminnan säännöstely jne., niin vain SKDL:n valtuustoryhmät ovat johdonmukaisemmin puolustaneet kuntien oikeuksia ja siinä mielessä esittäneet esim. Nokialla ja Valkeakoskella,

että kauppalanvaltuustot kääntyisivät valtioneuvoston puoleen vaatimuksella, että suhdannepidätyksen verovapaudesta kunnille koitua tappio korvattaisiin valtion varoista. Nokialla aloite hyväksyttiin. Lempäälässä edustajiemme toimesta valtuustolle on jätetty aloite, että valtuusto kääntyisi valtioneuvoston puoleen vaatimuksella, että rakennustoiminnan säännöstely kumottaisiin. Teollisuusvoittoisten kuntien lisäksi edustajamme ovat tehneet aloitteita mm. Vesilahdella, Pirkkalassa, Ikaalisissa, Kangasalla jne. Eteenpäinmenosta huolimatta kunnallisissa toiminnassamme on vielä suuriakin puutteita. Kaikissa kunnissa ei pidetä ryhmäkokouksia säännöllisesti, yhteydet kunnallishallituksessa ja eri lautakunnissa oleviin edustajiin ovat heikot, elävä kosketus ja vuorovaikutus järjestöihimme ja kuntien työtätekeviin on vielä epätydyttävää. Näiden puutteiden korjaamiseen on alkavana toimikautena kiinnitettävä huomio kaikissa kunnissa.

Sosdem-valtuustoryhmien kanssa kiinteätä yhteistyötä ei ole saatu alkaen missään piirimme kunnassa, mutta sensijaan eräissä kunnissa, kuten mm. Nokialla, Pohjaslahdella, Vesilahdella, Pirkkalassa, Kangasalla jne. ryhmien välillä on ollut yhteistyötä erillisissä asioissa. Varsin merkittävä yhteistyön saavutus oli Pirkkalassa, missä työläisedustajat yhteisesti esiintyen pystyivät estämään vss-lautakunnan muodostamisen. Pohjaslahdella yhteistyön ansiosta saatiin valtuuston puheenjohtajan paikka kansandemokraateille, Vesilahdella ja Toijalassa porvarit menettivät valtuuston puheenjohtajapaikan, Viialassa syntyi yhteistyö sellaisesta kysymyksestä, kuin Mannerheimin kuvan poistamisesta kansakoulusta. Edellämainitut esimerkit osoittavat, että kunnallisissa kysymyksissä on mahdollisuus rakentaa yhteistyötä työtätekevien etujen mukaisella tavalla, kun vain yhteistyöhön pyritään johdonmukaisesti. Tosin piirimme alueella on esimerkkejä, esim. Hämeenkyrössä ja Tampereella, miten sosdem-valtuutettujen enemmistö tukee kaikissa kysymyksissä porvareita, mutta siitä huolimatta yhteistyöedellytysten voidaan todeta viime aikoina huomattavasti parantuneen.

SKDL-lehdestä on muodostumassa kunnallisissa elimissä oleville edustajillemme aivan välttämätön ohjaaja ja kasvattaja. Piirillämme oli kuitenkin viime vuoden lopussa vielä 7 kuntaa, joihin lehteä ei oltu tilattu.

3) Osuuskauppojen vaalit.

Vuoden aikana suoritettiin edustajiston vaaleja seuraavissa osuusliikkeissä piirimme alueella:

Luopioisten Osuuskauppa: Liikkeen ensimmäiset edustajiston vaalit suoritettiin 1 päivänä heinäkuuta. Äänet ja paikat jakaantuivat seuraavasti: SKDL 367 ääntä = 10 paikkaa ja Sosdemit, joiden vaaliliitossa oli myös porvarien ehdokkaita, 510 ääntä = 14 paikkaa.

SKDL:n taholta vaalityö aloitettiin liian myöhään, joskin sitä tehtiin aktiivisesti vähää ennen vaaleja ja erikoisesti vaalipäivinä. Sosdemit sensijaan hankkivat runsaasti uusia jäseniä, joista huomattava osa oli kunnan mustimpia porvareita. Jäsenhankinnan voimakkuutta kuvaa parhaiten jäsenmäärän kehitys. Kun liikkeen jäsenmäärä oli vuoden 1950 lopussa 666 jäsentä, niin se oli noussut ennen vaaleja niin, että äänioikeutettuja jäseniä oli jo 1.128.

Ol. Voiman vaalit muodostavat synkän lehden edistysmielisen osuuskauppaliikkeen historiassa. Samalla ne osoittavat, miten pitkälle osuuskauppaliikkeeseen pesiytyneet oikeistososialidemokraatit ovat menneet jäsenistön eduista piittaamattomassa politiikassaan. Ennen vaaleja liikkeen johtokunta oli tehnyt sääntöjen vastaisen päätöksen, jonka mukaan liikkeeseen liittyvien uusien jäsenien oli lunastettava 10 osuutta sääntöjen edellyttämän yhden osuuden sijasta. Kun liikkeen asioista määräävät oikeistososialidemokraattiset johtajat eivät uskoneet tälläkään keinolla varmistavan asemiaan, turvautuivat he petokseen, jonka avulla he saivat muodollisen syyn 31 ehdokaslistamme hylkäämiseen 32 listasta. Liikkeen oikeistoainesten "tempaus" sai kuitenkin tuntuvaan tuomion vaaleissa, joissa äänet ja paikat jakaantuivat seuraavasti: SKDL 4.826 ääntä = 3 paikkaa (edellisissä vaaleissa 4.926 ääntä = 22 paikkaa), sosdemit 7.712 ääntä = 52 paikkaa (7.733 ääntä ja 34 paikkaa) ja porvarit 850 ääntä = 5 paikkaa (1.043 ääntä ja 4 paikkaa).

Listojemme hylkäämistä koskevalta osalta asia oli käsiteltävänä sovinto-oikeudessa, johon liikkeen puolelta ei kuitenkaan asetettu edustajia. Sovinto-oikeus totesi Ol. Voiman keskusvaalilautakunnan menettelleen virheellisesti hylätessään kansandemokraattien listat. Tampereen maistraatti antoi asiasta kuitenkin hylkäävän päätöksen, minkä vuoksi asia on nyt jätetty hovioikeuden tutkittavaksi. Oikeuskulujen peittämiseksi on talven aikana jäsenistömme keskuudessa suoritettu varojen keräystä, joka onkin tuottanut varsin huomattavan tuloksen.

Vastareaktionä liikkeen oikeistojohdon menettelylle liikkeen jäsenistön keskuudessa on syntynyt voimakasta liikettä, joka ilmenee ostouskollisuuden heikkenemisenä ja säästötilillä olevien säästöjen pois ottamisena. Liikkeen työläisjäsenistön spontaaninen vastareaktio on täysin ymmärrettävää, joskin se ei saa kehittyä liikkeen jäsenyydestä poisjäämiseksi.

4) TUL:n ja SAK:n vaalit.

Kuluneen vuoden monien vaalitaistelujen sarja aloitettiin TUL:n vaaleilla. Vaaleja edelsi sosdemien voimakas jäsenhankinta heikäläisvoittoisiin seuroihin ja räikeä hyökkäys TUL:n periaatteista kiinnipitäviä työläisurheilijoita vastaan. Tästä huolimatta yhtenäisyysväen ehdokkaat saivat piirissämme 4.681 ääntä eli 42 pros. hyväksytyistä äänistä. Vastaa-

vat luvut edellisissä vaaleissa olivat 2.584 ja 45,2 pros. Häikäilemättömällä taktikoinnilla onnistui oikeistososdemien vielä säilyttää enemmistö-asemansa TUL:ssa. Vaalienjälkeinen kehitys TUL:n sisällä näyttää kehittyvän oikeistososdemeille epäedulliseen suuntaan ja niinpä he ovatkin aloittaneet voimakkaan kampanjan TUL:n viemiseksi valtakunnalliseen urheiluliittoon, joka merkitsisi työläisurheiluliikkeen avointa alistamista porvariston talutusnuoraan.

SAK:n vaaleissa piirimme yhtenäisyysväen ehdokkaat saivat 16.016 ääntä, eli 56,1 pros. Edellisissä vaaleissa v. 1947 vastaavat luvut olivat 9.854 ja 49,5 pros. Vaalien tulos osoittaa, että SAK:n oikeistojohdon harjoittama kapitalistista "vakauttamista" tukeva politiikka sai piirimme palkkatyöläisiltä ankaran tuomion.

Vaalien suhteellisen hyviin tuloksiin vaikutti ratkaisevasti järjestöaktiiviemme suorittama valistustyö sosialidemokraattisten ja puolueettomien työläisten keskuudessa. Jos SKDL:nkin kaikki jäsenet olisivat osallistuneet henkilökohtaiseen valistustyöhön, eikä työ olisi jäänyt etupäässä vain aktiivien harteille, olisivat tulokset muodostuneet vieläkin paremiksi.

5) Työtaistelut.

Valtiovallan harjoittama kapitalisteja suosiva talouspolitiikka, jota SAK:n oikeistojohdo ja oikeistososdemien hallinnassa olevat ammattiliitot ovat aktiivisesti tukeneet, on merkinnyt työtätekevän kansan elintason voimakasta laskua. Erittäin edullisista hintasuhteista johtuen kapitalistien voitot ovat sensijaan huomasti kohonneet. Tästä vastakkaisesta kehityksestä johtuen piirimme eri paikkakunnilla syntyi useita pienehköjä ja lyhytaikaisia lakkoja, joissa työläiset yleensä esiintyivät yhtenäisin rivein. Syntyneestä taisteluyhtenäisyydestä johtuen erillisten kapitalistien yrittäjien pyrkimykset huonontaa työläistensä työ- ja palkkaehtoja saatiin lyötyä takaisin. Taistelujen paikallisuolaisuudesta johtuen yleistä elintason laskua ei kuitenkaan ole voitu välttää. Pisimmän työtaistelun kävivät putkityöläiset, joiden lakko kesti n. 7 kuukautta. Piirimme alueella alan työläisten lakko oli melkein 100 prosenttinen siitä huolimatta, että SAK:n ja Metallityöläisten liiton oikeistojohdo tekivät kaikkensa lakon murtamiseksi hankkimalla mm. rikkurityövoimaa Ruotsista. SAK:n asenteesta johtuen lakon perustavoitetta — Putkityöntekijäin liiton tunnustaminen alan työläisten edustajaksi mm. työehtosopimusneuvotteluissa — ei saavutettu, mutta se oli merkittävä osoitus työläisten yhteistahdosta ja taisteluvälmiudesta.

Edellämainitut lakot osoittavat, että kun työläiset tulevat omakohtaisesti havaitsemaan, etteivät ammatillisessa liikkeessä olevat oikeistososdemit aja heidän, vaan kapitalistien etuja, niin yhteisrintama saadaan syntymään poliittisten mielipiteiden erilaisuudesta riippumatta.

6) Edustajanvaalit.

Vaalien poliittinen tausta oli kansandemokraattiselle liikkeelle suhteellisen edullinen. Maalaisliitto ja sosdem-puolue olivat hallituksessa harjoittamallaan ja sitä kentällä tukevalla politiikallaan osoittaneet työläis- ja talonpoikaisväestön etujenvastaisen luonteensa. Samanaikaisesti kansandemokraattien toiminta kansan elinolojen puolesta, demokratian laajentamiseksi ja rauhan turvaamiseksi oli alkanut saada kannatusta entistä suuremmissa työläis- ja talonpoikaisjoukoissa.

Vaalitaistelun johtavaksi elimeksi piirissä muodostettiin kaikkien demokraattisten keskusjärjestöjen edustajista kokoonpantu yhteistyötoimikunta, joka suunnitteli ja johti työn kaikissa vaaleja koskevissa asioissa. Ensimmäisinä tehtävinä oli vaalityöorganisaation kuntoonpaneminen kentällä, yhtenäisyysväen vaalityön tukeminen TUL:n ja SAK:n vaaleissa, järjestöäänestyksen toimeenpano ja valistus- sekä taloussuunnitelmien laatiminen. Vaalityöorganisaatio rakentui lähinnä vaalityöryhmien varaan. Kaikissa kunnissa ryhmiä ei kuitenkaan saatu muodostettua, vaan vaalityö jäi järjestöjen puitteisiin. Järjestöäänestys onnistui suhteellisen hyvin. Kaikkiaan siihen osallistui 4.949 jäsentä. Äänestystilaisuuksia oli 175 joista maaseudulla 106. Niin vaalityöorganisaation kuntoon saattamisessa kuin vaalivalistustyön ohjauksessakin oli keskeinen asema piirikeskuksesta nimetyillä kuntien yhteismiehillä sekä Keskuksen piirillemme vaalijaksi palkkaamalla 4:llä vaalijärjestäjällä. Valistustyössä pantiin pääpaino henkilökohtaiseen valistustyöhön ja sanomalehtien maksuttomien tilausten levittämiseen. Piirin kunnille asettamat lehtilevitystavoitteet täytettiin ylitäten, vaikka suurin osa kunnista joutuikin itse kustantamaan vaalilehdet. Henkilökohtainen valistustyö jäi edelleenkin heikoksi, mikä johtui siitä, ettei ryhmiä saatu riittävän toimiviksi. Vaalien rahoitus suoritettiin pääasiassa "markka-päivässä"-säästötoiminnasta saaduilla tuloilla.

Vaalien tulokset muodostuivat vaalipiirissämme seuraaviksi:

	1951	%	1948	%	+ tai -	suht. voitto tai tappio %
SKDL	35659	28,2	34164	25,8	+ 1495	+ 2,4
SDP	43968	34,7	46873	35,5	- 2905	- 0,8
ML	13752	10,9	14960	11,3	- 1208	- 0,4
Kok.	25297	20,0	30319	23,0	- 5022	- 3,0
V. miel.	247	0,2				
Kansanp.	6749	5,3	3930	3,0	+ 2819	+ 2,3
Pienv.	943	0,7	646		+ 297	

Edelläolevassa luettelossa on huomioitu siirtoväen edellisissä vaaleissa Kymin vaalipiiriin ehdokkaille antamat äänät sekä Viialan kunnan liittä-

minen v. 1951 Hämeen eteläiseen vaalipiiriin, joten vertailu on voitu suorittaa oikeassa suhteessa edellisen vaalin tuloksiin. Vaalitulokset osoittavat, että kansandemokraatit saavuttivat vaalipiirissämme niin absoluuttisen kuin suhteellisenkin voiton, vaikkei järjestöille annettuja äänimäärätavoitteita pystyttykään täyttämään kuin 11. kunnassa.

SKDL:n vaaliliitosta tulivat valituiksi Elli Stenberg, Kaarle Renfors, Lauri Myllymäki sekä uutena edustajana Usko Seppi. SKDL voitti siis piirillemme tulleen lisäpaikan. Turun ja Porin pohjoiseen vaalipiiriin kuuluvilta alueelta tuli valituksi Pertti Rapio.

7) Demokraattisen lehdistön levitys.

Demokraattisen lehdistön levitykseen suhtauduttiin kaikissa järjestöportaissa entistä huolellisemmin. Keskuksen taholta piirillemme palkattiin ns. piiriasiamies, jonka ensisijaisena tehtävänä oli lehtilevitystyön sekä lehtikirjeenvaihtajatyön järjestäminen. Lehtikuukauden aikana toimeenpantiin 29 lehtiasiamiesten kokousta eri puolilla piiriä. Näiden lisäksi lehdistökysymystä käsiteltiin kaikissa joulukuun aikana pidetyissä järjestöjen kokouksissa, joihin piiritoimikuntien edustajat osallistuivat. Kamppailu muodostui tulokselliseksi, sillä mm. Hämeen Yhteistyön, Vapaa Sanan, Työkansan Sanomien sekä Uuden Naisen levikki nousi varsin tuntuvasti. Samoin parantui piirilehden kirjeenvaihtajien toiminta.

8) Kilpailutoiminta.

Liiton keväällä järjestämässä kunnallisjärjestön sekä kuntien yhteistyötoimikuntien kilpailussa piirijärjestöme sijoittui toiseksi, saaden palkinnoksi riippukansiokaapin. Piirin järjestämän kunnallisjärjestöjen ja kuntien yhteistyötoimikuntien välisen kilpailun voitti Nokian kunnallisjärjestö pistemäärällä 139,7, toisena Valkeakosken kunnallisjärjestö pistemäärällä 105,2 ja kolmantena Ylöjärven kunnallisjärjestö pistemäärällä 103,3. Kunnallisjärjestöjen palkintojen jako suoritettiin syksyllä pidetyssä SKDL:n piirikonferenssissa.

V. VALISTUSTYÖ.

1) Kerho- ja kurssitoiminta.

Toimivia opintokerhoja on piirissämme 23 ja niissä 224 opiskelijaa. Edelliseen vuoteen verrattuna, jolloin oli 14 kerhoa ja n. 150 opiskelijaa, kerhotoiminta on parantunut, mutta se on edelleenkin heikko rengas valistustyömme ketjussa. Huomioiden Sirolan Kirjeopistosta saatavana olevien kirjekurssien ja opinto-ohjelman runsauden, ei kerhotoiminnan aloittaminen pitäisi olla vaikeata enää niissäkään järjestöissä, joissa ei ole kurssin käynnystä opinto-ohjaajaa.

Paikallisuontoisia kursseja on pidetty 28, joille on osallistunut yhteensä 320 jäsentä. Kurssit ovat olleet etupäässä n. 6—8 tuntia kestäviä sunnuntaipäivän tai kaksi-kolmeiltä kestäviä pikakursseja. Kurssit jakaantuvat seuraavasti: järjestövirkaikilijoiden kursseja 12, kunnalliskursseja 10 ja osuustoimintakysymysten kursseja 6. Edellisenä vuonna oli kursseja 17 ja osallistui niille 285 jäsentä.

Kunnallisjärjestöjen iltakouluja on ollut toiminnassa kolmessa kunnassa, nimittäin Tampereella, Ikaalisissa ja Vesilahdella. Kouluissa viedään 36 tunnin ohjelma noin 6 viikossa. Ikaalisten ja Vesilahden iltakoulut ovat kärsineet osanottajien vähyydestä, joten niihin uhrattu taloudellinen menetykset ei ehken ole vastannut täysin tarkoitustaan. Opiskelijoita kouluissa on ollut yhteensä 46. Edellisenä vuonna oli kouluja 3 kunnassa ja todistukset annettiin 66 oppilaalle.

Liiton järjestämille erilaisille keskuskursseille on piiristämme osallistunut kertomuskauden aikana 9 henkilöä.

Piiritoimikunnan ja sen jaostojen sekä Tampereen kunnallistoimikunnan sunnuntaipäivän kestäviä opintotilaisuuksia on pidetty 2 kertaa. Opintoaineina on ollut "Todellinen ja valheellinen isänmaallisuus", luennoitsijana opettaja A. Hyvönen ja "Oikeistososialidemokratia ja työväenliikkeen yhtenäisyys", luennoitsijana Atos Wirtanen.

Liiton kunnallisjaoston Tampereella joulukuussa järjestämille maatakasittaville kunnallispäiville osallistui piiristämme 16 kunnanvaltuutettua, jotka edustivat 9 kunnan valtuustoryhmää.

2) Juhlat ja puhetilaisuudet.

Piiritoimistosta välitettiin puhuja tai selostaja 618 tilaisuuteen, joissa oli yleisöä 60.100.

Eriteltynä tilaisuudet jakaantuivat

valistus- ja vaalijuhlia	58	yleisöä yht.	9070
vappujuhlia	60	" "	38630
puhetilaisuuksia	245	" "	8280
järjestöjen kokouksia	256	jäsentä keskim.	16.

Työväen yhteisiä vappujuhlia ei saatu aikaan millään piirimme paikalliskunnalla sosdem-puolueen kielteisen asenteen vuoksi. Ammatillisten järjestöjen kanssa juhlia järjestettiin 9:llä paikkakunnalla. Juhlat onnistuivat kaikkialla hyvin ja vietettiin niitä työväenliikkeen yhtenäisyyden merkitystä korostavassa hengessä.

Valistusjuhlilla oli piirijärjestön järjestämiä maakuntajuhlia Ruovedellä, Jämsässä ja Kyröskoskella.

Talonpoikaisviikon aikana järjestettiin 44 tilaisuutta. Osa tilaisuuksista epäonnistui huonon mainostuksen vuoksi. Mutalassa, Kuljussa ja Pohjois-Teiskossa pidetyissä tilaisuuksissa vieraili neuvostoliittolainen maatalouden professori Dunin.

Tammikuussa pidettiin 21 kunnassa kunnallistoimikuntien kokoukset, joissa valmisteltiin kunnallisjärjestöjen vuosikokouksia piiritoimikunnan edustajan myötävaikutuksella. Tästä johtuen kunnallisjärjestöjen vuosikokoukset onnistuivat aikaisempaa paremmin.

3) Piirikonferenssi.

Piirijärjestömme lokakuussa pidettyyn piirikonferenssiin osallistui 67 varsinasta edustajaa 52 järjestöstämme. Konferenssissa tarkistettiin piirin vuosikokouksen päätösten toteutuminen sekä määriteltiin edessä olevat tehtävät lähinnä liittokokouksilpallun puitteissa.

4) Toimitsijoiden järjestely- ja puhujamatkat.

Piirisihteeri E. Malmberg on vuoden aikana käynyt 73:ssa tilaisuudessa, valistussihteeri P. Aura 104:ssä tilaisuudessa ja piiriasiamies T. Kanerva n. 30:ssä tilaisuudessa.

Piirin kansanedustajista on K. Renfors esiintynyt 92:ssa tilaisuudessa, L. Myllymäki 69:ssä tilaisuudessa, U. Seppi 69:ssä tilaisuudessa, E. Stenberg 53:ssa tilaisuudessa sekä pitänyt luentoja eri tilaisuuksissa yhteensä 59 tuntia. Kansanedustaja P. Rapio on esiintynyt 22:ssa tilaisuudessa. Ulkopuolella oman piirin kansanedustajat ovat esiintyneet yhteensä 29:ssä tilaisuudessa, jotka sisältyvät yllämainittuihin lukuihin.

5) Kirjallisuuden levitys ja Hämeen Yhteistyö.

Piirissämme tapahtuu kirjallisuuden levitys pääasiassa Kansankulttuurin ja sen asiamiesten välityksellä. SKDL:n järjestöissä on n. 35 toimivaa kirjallisuusasiamiestä, joiden suorittama myynti on tuntuvasti nousut edelliseen vuoteen verrattuna. Piiritoimisto on levittänyt järjestölinjaa myöten kaikki liiton julkaisut lukuunottamatta joul- ja vappulehtiä, joiden välitys on tapahtunut liitosta suoraan perusjärjestöille, sekä Kansankulttuurin ja Lehtitoimiston sekä Tampereen kunnallisjärjestön kautta.

Piirilehtemme Hämeen Yhteistyön toimitus ja konttori on sijainnut edelleen Suomen Pankin talossa Keskustori 7. ja lehti on edelleen painettu Tampereen Paperinjalostustehdas ja Kivipaino Oy:n kirjapainossa Tampereella.

Lehden asu ja toimitustapa on kuluneen vuoden aikana entisestään parantunut, minkä vuoksi se on saanut eri yhteyksissä järjestöväen tun-

nustusta ja taloudellistakin tukea. Tähän myönteiseen kehitykseen on osaltaan vaikuttanut ns. pitäjännumeroiden toimittaminen, joka on tuonut lehteen enemmän paikallishenkeä.

Lehden vastaavana päätoimittajana on toiminut Arvi Laakso ja toimittajana Aarre Nojonen. Laakson jouduttua tilapäisesti muihin tehtäviin, lehden toiseksi toimittajaksi kiinnitettiin kesälomittajana ollut Matti Peltonen. Hänen siirryttyään syksyllä Sirola-Opistoon opettajaksi, toimitukseen kiinnitettiin tammikuussa Mauno Saksanen, joka osatyönään on suorittanut myös ilmoitushankintaa. Lehden taloudenhoitajana on toiminut Väinö Tervo ja kirjanpitäjänä Viola Elo.

Toimitusneuvostoon kuuluvat: Aili Stenberg, Erkki Nieminen, Paavo Rosman, Leo Suonpää, Usko Seppi ja Esko Malmberg.

VI. SUHDE MUIHIN POLIITTISIIN JÄRJESTÖIHIN.

Kansandemokraattisia järjestöjä lukuunottamatta piirijärjestöllämme ei ole ollut yhteistyötä muiden poliittisten järjestöjen kanssa. Kansandemokraattisten järjestöjen kanssa yhteistyö on ollut hyvä. Perusjärjestömme ovat tehneet useilla paikkakunnilla yhteistyötarkoituksia sosdem-yhdistyksille esim. vappujuhlien vietosta, kunnallisista kysymyksistä jne. mutta yhteistyötarkoukset on hylätty sosdem-puoluejohdon jyrkkäkielteen asenteen vuoksi, jota asennetta vastaan paikalliset sosdem-yhdistysten johtavat henkilöt eivät ole vielä rohjenneet avoimesti asettua. Tosin yhtenäisyysajatuksen voimistuminen voidaan jo selvästi havaita sosdemtyöläisten keskuudessa, mutta se ei ole vielä johtanut näkyviin tuloksiin kuin harvoilla paikkakunnilla.

Rauhanpuolustajat-järjestölle järjestömme ovat antaneet tukeaan, mutta tässä suhteessa on, niinkuin aikaisemmin jo on todettu, vielä parantamisen varaa.

VII. VASTUSTAJIEN TOIMINTA JA POLIITTISET VOIMASUHTEET.

Joskaan poliittisten vastustajien toiminta edelliseen vuoteen verrattuna ei olekaan huomattavasti kasvanut, on se kuitenkin melkoisen voimakasta. Ja ennen kaikkea, se on saanut entistä häikäilemättömämpiä muotoja, kuten mm. kuntien puitteissa väestönsuojelun nimissä tapahtuva sotilaallisuuntoisen toiminnan uudelleenorganisointi ja Punaisen Ristin osastojen kautta henkiinherätetty lotta-svärd-toiminta osoittavat. Kun näiden toimenpiteiden rinnalla niin porvarilliset piirit kuin osaksi myös oikeistososdemitkin ovat aloittaneet voimakkaan Mannerheim-palvonnan,

niin se osoittaa vastustajiemme toiminnan tarkoituksen. Samanaikaisesti vastustajien sanoma ja aikakauslehdistö hyökkää entistä avoimemmin Neuvostoliittoa ja kansandemokratian maita sekä rauhanpuolustajien liikkettä vastaan, samalla ylistäen kaikkea länsimaalaisuutta ja ennenkaikkea amerikkalaisuutta. Rinnan tämän sotilasluontoisen toiminnan ja yleisen mielipiteen myrkyttämisen kanssa tapahtuu oikeistososdemien hajotustyö kaikissa työväen yhteistyöjärjestöissä, mistä viimeisimpinä esimerkkeinä ovat Kutomateollisuustyöväen liiton hajotusyritykset sekä tilanne osuuskauppaliikkeessä. Sosdem-junttamiehet tekevät myös kunnallisessa elämässä ja TUL:n urheiluseuroissa kaiken voitavansa kansandemokraattisten henkilöiden vaikutuksen rajoittamiseksi. Tällä kaikella on ollut vaikutuksensa piirijärjestön toimintaan, sillä siitä huolimatta, että porvaristo onkin päävastustajamme, me olemme kuitenkin joutuneet ensisijaisesti taistelemaan oikeistososdemeja vastaan, koska he ovat aktiivisempiä porvariston ja amerikkalaisen sotasuuntauksen kannattajia niin meidän piirillämme kuin koko maankin mittakaavassa.

Vastustajiemme, eritoten oikeistososdemien toiminta, on häikäilemättömyydestään huolimatta kuitenkin siinä mielessä menettänyt pohjaa altaan, että se ei saa enää aktiivista ja varauksetonta tukea suuremmilta joukoilta, mikä on merkittävänä seikkana huomioitava.

Poliittiset voimasuhteet piirimme alueella ilmenevät aikaisemmin mainittujen vaalitulosten perusteella. Omalla tavalla poliittisten voimasuhteiden kehitystä nimenomaan palkkatyöläisten keskuudessa piirimme alueella kuvaavat SAK:n vaalien tulokset, jotka on myös varhemmin mainittu.

VIII. PIIRIJÄRJESTÖN TALOUDELLINEN ASEMA.

Piirijärjestön taloudellisessa asemassa ei ole saatu parannusta aikaan, vaan on se edelleenkin heikko. Pääasialliset tulot on saatu jäsenveroista, arpajaisista ja perusjärjestöjen piirille suorittamista tukimaksutavoitteista. Jäsenmaksutuloilla, siitä huolimatta, että ne parantuneen tilitystoiminnan ansiosta ovatkin vähän lisääntyneet, on voitu suorittaa vain osa piirijärjestön menoista. Arpajaiset eivät tuottaneet myöskään talousarviossa edellytettyä summaa, sillä useat järjestöt eivät myyneet saamaansa arpatavoitetta siitä huolimatta, että tavoitteet oli asetettu varsin kohtuullisiksi. Piirin perusjärjestöille edustajakokouksen päätöksellä asettama tukimaksutavoite täyttyi 45 %, sillä vain 40 järjestöä täytti tavoitteensa. Kun tiedossa on, että moni sellainenkin järjestö, jolla on useita kymmeniätuhansia markkoja pankissa, ei suorittanut 3000—4000 markan tukitavoitetta, niin se osoittaa, että tällaiset järjestöt eivät täysin

ymmärrä piirijärjestön työn merkitystä. "Markka-päivässä"-säästötoiminnassa on päästy vähän eteenpäin, joskin tilityksiä Yhteisrahastolle tehtiinkin vaalivuodesta huolimatta vain 73:sta järjestöstämme. Kun lip-paitakin on tilattu vasta 67:n järjestöön, niin tässä suhteessa on vielä parantamisen varaa. Kansan Keskus Kassaan liittyneitä järjestöjä on 49, mutta näistäkään eivät kaikki ole käyttäneet säännöllisesti avaamaansa postisiirtotiliä.

Yksityiskohtaisemmin piirin taloudellinen asema selviää erikseen esitettävästä tilikertomuksesta.

IX. PUUTTEET JA VAIKEUDET TYÖSSÄ.

Suurin puute työssämme on aktiivijäsenistön vähälukuisuus ja se, että kaikilla paikkakunnilla ei vielä täysin ymmärretä liittomme luonnetta demokraattisten kansalaisten yhteisjärjestönä. Edellämainituista puutteista johtuu, että työemme ei ole vielä ulottunut tarpeeksi laajalle pohjalle ja eri aloille, niin kuin poliittinen tilanne olisi edellyttänyt. Ennenkaikkea työemme talonpoikaiston ja sivistyneistön keskuudessa on vielä aivan "lapsenkengissä". Toimipaikkojen puute asettaa myös määrättyjä rajoituksia järjestötoiminnalle, eikä vähiten taloudellisessa mielessä, mutta se ei sittenkään ole peruspuutteita. Tämän puutteen poistamiseksi monella paikkakunnalla onkin ryhdytty puuhaamaan omaa toimitaloa tai vuokraamaan toimihuoneustoja. Tällä hetkellä 16. järjestöllämme on oma toimitalo hallinnassaan. Demokraattisten järjestöjen yhteisomistuksessa olevia taloja on 8 ja parhaillaan on rakenteilla toimitalot Kyröskoskelle ja Tahmelaan.

X. EDUSTUKSET.

Satunnaiset edustustehtävät on yleensä hoidettu piiritoimikunnan ja sen työvaliokunnan erikseen tekemien päätösten mukaisesti. SKDL:n liittoneuvostossa edustaa piirijärjestöämme Artturi Pihala ja hänen varamiehenään on ollut Hannes Pekonen.

XI. YHTEENVETO.

Kuluneen toimikauden aikana piirijärjestöemme työssä voidaan todeta sisäistä lujittumista ja ulospäinsuuntautuvan työn osittaista parantumista. Järjestöjemme sisäisen toiminnan lujittuminen on seuraus siitä suun-

nitelmallisesta valistus- ja järjestämistyöstä, mitä järjestöjemme tehtävissä kouliintunut ja työtekevien etujen puolesta käydyissä taisteluissa karaistunut aktiivimme on suorittanut. Ulospäinsuuntautuvan työn eteenpäinmeno on johtunut siitä peräänantamattomasta, periaatteellisesti oikeasta työtätekevien etujen mukaisesta politiikasta, jota SKDL:n edustajat ovat eri elimissä ja työpaikoilla harjoittaneet ja joka ei ole voinut olla jättämättä jälkeään rehelliisiin, sosialidemokraattisestikin ajatteleviin työläisiin ja talonpoikiin.

Rauhanpuolustuksessa SKDL:n jäsenistöllä on ollut keskeinen merkitys. Tietoisena tästä ja kiihtyvistä sodanvaarasta, kansandemokraatit ovat ponnistelleet ja tulevat vastakin ponnistelemaan rauhanpuolustajien rintaman laajentamiseksi ja kaikkien hyvätahdon ihmisten mukaanvämiseksi aktiiviseen rauhanpuolustukseen.

Tampereella, maaliskuun 1 päivänä 1952.

SKDL:n Pohjois-Hämeen Piirijärjestö r.y.
Piiritoimikunta.

Artturi Pihala

Esko Malmberg

349
26 / 52.

Toimintaselostus
SKDLn Pohjois-Hämeen piiristä ajalta 1/10 - 31/12.-51.

I. Taloudellinen ja poliittinen tilanne.

Piirijärjestön toimialueen asujamiston taloudellinen asema on huonontunut kertomuskauden aikana. Tähän on vaikuttanut ansiotason ennallaan pysyminen tai sen suoranainen aleneminen esim. rakennus- ja metsätöissä sekä toisaalta hintojen ja maksujen kohoaminen. Työttömyyttäkin on alkanut esiintyä lähinnä rakennusteollisuuden alalla. Saamiemme tietojen mukaan ko. alan työttömyyttä on ilmennyt tämän mennessä lähinnä teollisuusvoitoisissa asutuskeskuksissa, kuten Tampereella, Nokialla ja Kyröskoskella. Työttömyyskortisto on avattu ensinmainituilla paikkakunnilla, sekä eräissä maalaiskunnissakin kuten mm. Pirkkalassa. Työttöminä olevat rakennustyöläiset on pyritty sijoittamaan niinkuin aikaisemminkin metsätöihin, joissa sanotaan olevan työvoiman puutetta. Ansiot osoittavat metsätöissä huomattavaa alenemista, sillä Orivedeltä saamiemme tietojen mukaan esim. AB J.V. Enqvist Oy:kin on alentanut halonhakkuutaksoja 70 mk:lla kuutiota kohden sen jälkeen kun valtalaki tuli eduskunnassa hyväksyttyä. Jalkineteollisuus työskentelee suurin piirtein normaalisesti, mutta loka-marraskuun aikana tällä alalla oli huomattavaa osatyöttömyyttä, sillä esim. Hirsilän, Korkeakosken, Oriveden ja Kaven kenkätehtaissa tehtiin vain 4-päiväisiä työviikkoja. Aaltos-yhtymän kenkätehtaat työskentelivät samaan aikaan 5-päivää viikossa. Tietojemme mukaan tällä alalla ei ole tapahtunut kuitenkaan suurempia työvoiman vähennyksiä. Suurin työvoiman vähennys on tapahtunut Epilän Nahkatehtaalla, missä vähennettiin n. 40 työläistä. Kutomateollisuus on työskennellyt tähän saakka normaalisesti, mutta nyt tälläkin alalla on villateollisuuden kohdalla olemassa vaara siirtymisestä 5-päiväisiin työviikkoihin, Metalliteollisuuden alalta ei ole havaittamissa muuta erikoista, kuin että Lokomo ja Tampella ovat saaneet valtiolta jonkun pienehkön tykkitilauksen sekä VALMETin linnavuoren tehdäs pienehkön lentokoneiden moottoritilauksen, joita parhaillaan täytetään.

Poliittisessa mielessä tilanne on pysynyt suurin piirtein ennallaan. Työnantajat ovat tosin pikkuhiljaa jatkuvasti kaventaneet meikäläisten ihmisten valistustyön mahdollisuuksi työpaikoilla,

jotavastoin sosdemjunttamiehet ovat saaneet tehdä "valistustyö" suurin piirtein vapaasti. Seurauksena tästä on ollut, että me olemme kärsineet kaksi huomattavaa tappiota pääluottamusmiesvaaleissa. Meikäläiset nimitt. menettivät pääluottamusmiesten paikat VALMETin Linnavuoren ja Tampereen tehtailla. Se, että kehitys on kulkenut "linnarauhan" ja "vakauttamisen" jälkeen tähän suuntaan, osoittaa myös sen, että me emme ole pystyneet kehittämään työpaikoilla olevien tovereittemme valistustyötä sellaiseksi, että he olisivat saaneet oikean otteen sosdemtyöläisiin. Kun lisäksi huomioidaan, ettemme pystyneet saamaan laajempaa liikettä aikaan SKDLn eduskuntaryhmän sosdem- ja maalaisliiton eduskuntaryhmille jättämän yhteistyötarjouksen tukemiseksi sen paremmin kuin kuin valtalakikysymyksen eduskuntakäsittelynkään aikana, niin sietäisi olla paikallaan perusteellinen tarkistus valistustyömme muodoissa ja ehkä jossain määrin sen sisällössäkkin. Tosin ei voida kieltää, etteikö sosdemtyöläisten keskuudessa olisi jatkuvasti tervettä kehitystä, jota osoittaa mm. se, että Pohjaslahdella sosdemien ja SKDLn edustajien yhteistyön kautta saatiin valtuuston puheenjohtajan paikka kansandemokraateille, vaikka ryhmämme onkin valtuuston pienin. Sosdemtyöläisissä olevaa yhteistyöhalua osoitti myös se, että Nokian paperityöläiset muodostivat yhteisen toimikunnan, joka antoi julkilausuman työväenliikkeen yhtenäisyyden merkityksestä elintason korottamisen puolesta käytävässä kamppailussa. Mutta näistä muutamista myönteisistä esimerkeistä huolimatta meillä on sittenkin suhteellisen vähän konkreettisia esimerkkejä mielipiteiden muutoksesta. Tosiasia on että "pinnanalla kuohuu". Sosdemtyöläiset eivät ole tyytyväisiä, mutta tämä tyytymättömyys pitäisi saada aktiiviseksi kamppailuksi ja siinä mielessä valistuksellisen toimintamme pitäisi muodostua nykyistä paremmaksi.

Maalaisliiton poliittisesta toiminnasta voidaan mainita, että se on ainakin kentällä määrättyssä taitekohdassa. Näyttää siltä että maalaisliittolaiset isäntämiehet ovat erkaantumassa kokoomuksen linjasta, sillä esim. eräissä kunnanvaltuustoissa on jo syntynyt määrättyä skismaa maalaisliiton ja kokoomuksen välille. Erittäi selvästi tämä on tullut ilmi tämän vuoden puolella pidetyissä valtuustojen vaalikokouksissa Ikaalisissa ja Tottijärvellä sekä mahdollisesti muuallakin. Toimenpide on viisasta taktikointia maalaisliiton puolelta, sillä siten on mahdollisuus pitää pienviljelijät maalaisliiton vanavedessä edes jonkun aikaa, etteivät ne tule kansandemokraatteja lähelle. Mutta varmaa on, että tämä maalaisliiton kanta ei miellytä kokoomusta, sillä siten jää muodostamatta täysin yhtenäinen rintama kansandemokraatteja vastaan.

Niinsanotut puolueettomat järjestöt kuten SPR:ti ja Pohjolan-Norden ovat laajentaneet toimintaansa viime aikoina huomattavasti. Punaisen Ristin sekä Pohjolan-Norden osastoja on perustettu ympäri piiriä. Sosdem. asevelisiipi on ollut täällä niin kuin muuallakin Suomea aktiivisesti mukana näiden järjestöjen perustamisessa. Oman värinsä "suomalaisen sotahengen" lietsonnalle antaa se voimakas puuha, joka nyt on käynnissä Mannerheim-patsastoimikuntien perustamisessa. Toimikuntia on perustettu huomattava määrä ja Tampereelle perustettiin erikoinen piirielin tätä työtä johtamaan. Piirielimellä on palkallisena toimitsijana upseerikoulutuksen saanut henkilö. Patsastoimikunnat ovat ryhtyneet keräämään varoja, mutta saamiemme tietojen mukaan keräys ei ole saanut juuri minkäänlaista myöntätuntoa työläisten keskuudessa.

II. Piirijärjestön organisatoorinen tila.

1. Järjestöllinen tila.

Kunnallis- ja perusjärjestöjen lukumäärä on ennallaan. Kunnallisjärjestöjä on 22 ja perusjärjestöjä 108. Tampereelle perustettiin Rakentajain Dem.yhdistys, mutta samanniminen järjestö, joka oli aikaisemmin perustettu, mutta joka ei ollut pitempään aikaan toiminut, katsottiin "kuolleeeksi". Kun entistä yhdistystä ei oltu rekisteröity, ei uuden samannimisen järjestön perustaminen tuottanut sen vuoksi vaikeutta. Kunnallisjärjestöjen toiminta on vähän piristynyt, johon osaltaan vaikuttaa liittokokouskilpailu. Syksyn aikana pidettiin kaikkien muiden paitsi Toijalan kunnallisjärjestön kokoukset, joissa käsiteltiin kunnallista toimintaa, liittokokouskilpailua ja lehdistökysymystä. Kun samanaikaisesti oli käynnissä selostuskamppailu valtalaisista ja lehdistökuukauden erikoistehtävistä sekä eräissä kunnissa vielä osuustoimintaperiaatteiden ja kunnallispoliittisen tilan selostus- ja tarkistustilaisuuksia, niin voidaan sanoa, että kuntien keskusaktiivi joutui olemaan ehkä liikaakin näissä kokouksissa syyskauden aikana. Sille ei jäänyt ehkä tarpeellista aikaa työn järjestämiseen itse perusjärjestöissä, joiden kautta suurin osa työstä kuitenkin tehdään.

Perusjärjestöjen toiminta lähti käyntiin vasta marraskuun puolella. Silloinkin lähtö oli vähemmän oma-alotteista. Mutta piirin ja osaksi kunnallisjärjestön kokousten ansiosta toiminta alkoi kuitenkin vilkastua ja esim. noin 70 järjestössä otettiin oikea asenne piirin heittämään tunnuksen jäsenmaksutilitysten kiirehtimisestä. Tällä hetkellä meillä on 6 heikosti toimivaa ja 6 nukkuvassa tilassa olevaa järjestöä. Heikosti toimivista järjestöistä on osa tilittänyt jäsenmaksunsa, osa ei. Kokous- ym.

toiminta on hyvin vähäistä. Näihin järjestöihin on otettu yhteyttä, mutta tulokset ovat jääneet vielä vähäisiksi. Kurun osasto voidaan katsoa herätetyksi kertomuskauden ansiosta. Nukkuviksi lasketut järjestöt ovat olleet koko vuoden täydellisessä hiljaiselossa. Nämä järjestöt ovat: Aureen-Lopen yhd., Ruolahden yhd., Vedenpään yhd., Lylyn-Koivion yhd., Vesajärven yhd. ja Etelä-Längelmäen yhd.

Piirin kirjoissa oleva jäsenmäärä on edelleenkin 5077. Maksaneiden jäsenten lukumäärä on kuitenkin huomattavasti vähäisempi. 2/10 mennessä me olimme saaneet jäsenverotilitykset I:ltä neljännekseltä 62 järjestöstä yhteensä 2623 jäseneltä ja II:n neljänneksen tilitykset 55 järjestöstä 2249 jäseneltä. III:n ja IV:n nelj. jäsenmaksutilitykset olivat silloin vielä hyvin vähäiset. Tammikuun alkupuolen aikana jäsenmaksutilityksiä oli tullut piiriin seuraavasti:

108

I:n vuosinelj.	86	yhdistyksestä	3494	jäseneltä	= 40,6
II:n "	86	"	3595	"	= 41,8
III:n "	76	"	3183	"	= 41,8
IV:n "	67	"	3247	"	= 48,4

Jäsenmaksujen tilitystoiminta ja siinä ilmenevä heikkous ei johdu niinkään siitä, että jäsenet eivät maksaisi jäsenmaksujaan, vaan suurin syy on siinä, että järjestöissä ei kerätä näitä jäsenmaksuja säännöllisesti. Olemme lähettäneet järjestöille useammassa yhteydessä selostuksia niiden kirjoissa olevasta jäsenmäärästä ja maksaneiden jäsenten luvusta. Tällä on ollut myönteinen merkitys jäsenmaksujen keräystoiminnan tehostamiselle, mutta siitä huolimatta pidän todennäköisenä, että saamme viimevuoden jäsenmaksut vain noin 4000-4200 jäseneltä. Järjestöistä saamiemme raporttien mukaan useassa järjestössä on valittu helpoin linja kirjoissa olevan ja tilittäneiden jäsenten lukumäärän stemmaamiseksi. Toisin sanoen, usessa järjestössä on poistettu kirjoista sellaisia jäsenet, jotka eivät ensimmäisellä kertaa ole maksuja maksaneet kun sitä on heiltä pyydetty. Tässä "liikkeessä" on se myönteinen puoli, että se osoittaa järjestöjohtajiemme ymmärtävän, että jäsentilastojen pitäisi olla kunnossa, ts. että jäsenmaksut pitäisi saada suurin piirtein kaikilta jäseniltä. Heikkoutena on se, että on valittu helpoin tie asian ratkaisuun saamiseksi. Tämän vaiheen tehtävämme, joka on määriteltä myös käynnissä olevassa liittokokousskilpailussa, on se, että saamme jäsentilastot stemmaamaan sen kautta, että jäsenmaksut kerätään rästiläisiltäkin, eikä niitä poisteta kortistosta "ensimmäisellä lukemalla".

2. Piiritoimikunnan ja sen työvaliokunnan kokoukset.

Piiritoimikunnan kokouksia on pidetty yhden kerran ja

*Korkeimman
men. 19%*

työvaliokunnan kokouksia 7 kertaa. Piiritoimikunnan kokoukseen osallistui 23 jäsenestä (valistussihteeri mukaanlukien) 18 jäsenestä. Kokouksessa käsiteltiin piirijärjestön talousarvioehdotusta, Ol.Voiman oikeusjutun jatkamista, liittokokouskilpailun toisen vaiheen tehtäviä, piirilehden ilmoitus- ja tilasushintoja sekä piirijärjestön tilisaatavien perintää. Työvaliokunnan jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin seuraavasti: V.Kork, B.Kallio, P.Aura ja E.Malmberg 7 kertaa, F.Hilden ja K.Lampinen 6 kertaa, A.Pihala ja V.Halttunen 5 kertaa, V.Harju 4 kertaa ja H.Lahtinen 0 kertaa. Lahtiselle myönnettiin pyynnöstä vapautus työvaliokunnasta ja hänen tilalleen valittiin M.Viirtelä, joka asuu nyt Tampereella.

Kertomuskauden aikana piiritoimistoon on tullut 278 kirjettä ja postikirjaan merkittyjä lähetyksiä on lähetetty 1771. Lähetettyjen kirjeiden suuri määrä johtuu siitä, että piiritoimistomme hoiti Ol.Voiman vaalitaistelun, "Tänään"-lehden tilisaatavien karhuamisen ja pääosaltaan demokr. lehdistön kuukauden järjestelyn. Sarjakirjeitä kertomuskauden aikana on lähetetty perusjärjestöille 4 kpl. 5/10 päivätyssä kirjeessä ilmoitettiin järjestöjen jäsenmaksu- ja "markkapäivässä" -säästötoiminnan tila, 5/10 järjestöjä pyydettiin erillisellä kirjeellä tehostamaan ilmoitusten hankintaa piirilehdelle, 22/10 järjestöille lähetettiin kirje tilikertomusten ja talousarvioiden laadinnasta sekä samalla lähetettiin niille taloudenhoitajan opas. Kirjeen mukana lähetettiin Järjestöyhdistyksen kirje, missä järjestöjä pyydetään lahjoittamaan Tampereen Järjestötalon velkakirjat yhdistykselle. Kunnallisjärjestön ja perusjärjestön yhteisiä sarjakirjeitä lähetettiin 2 kertaa. Kirjeissä annettiin ohjeet liittokokouskilpailusta, valmistavista vuosikokouksista, vss- ja SPR:n luonteesta, SKDL-lehden levityksestä, SKDL:n kannasta pyöreän puun vientisäännöstelyyn, lehdistökuukauden tehtävistä, jäsenmaksujen tilityksestä ja "markka-päivässä"-toiminnasta. 17/12 lähetetyssä kirjeessä selostettiin SKDL:n eduskuntaryhmän yhteistyötarjousta sosdemien ja maalaisliiton eduskuntaryhmille sekä taloudellisen valtalain käsittelyä eduskunnassa. Valtuustoryhmille ja kunnallisjärjestöille on lähetetty erikoiset ohjeet kuntien talousarvion käsittelystä ja vss-toiminnasta sekä kunnallisjärjestöjen vuosikokouksiin valmistautumisesta.

Käynnit maaseudulla. E.Malmberg 19 käyntiä, P.Aura 28 käyntiä ja piiriasiamies T.Kanerva 14 käyntiä. Työvaliokunnan jäsenistä on käynyt maaseudulla A.Pihala 3 kertaa, V.Kork 2 kertaa ja V. Halttunen 1 kertaa. Edellämainittujen henkilöiden lisäksi SKDL:n järjestöjen työn ohjaukseen on ottanut osaa 12 Tampereella olevaa järjestöaktiivia, joista osa on ammattiyhdistystoimitsijoita.

3. Piiritoimikunnan alaisten jaostojen toiminta.

Valistusjaosto on pitänyt 3 kokousta. Osanotto kokouksiin on ollut sikäli heikko, että ainoastaa 4 jäsentä on osallistunut kokouksiin ja jaostontyöhön säännöllisesti. Kokouksissa käsitelty mm. seuraavia asioita: Lehdistökuukauden tehtäviä, iltakoulujen ohjausta, työväenopistotyötä, liittokokouskilpailun propageerausta jne. Jaoston vastaavana on toiminut piirin valistussihteeri.

Kunnallisjaostolla on ollut 4 kokousta. Jäsenet osallistuneet kokouksiin tyydyttävästi. Tosin naispiirin edustus on ollut kokouksessa heikko. Kokouksissa käsitelty kurssien ja kunnallisjärjestöjen tarkistustilaisuuksien järjestelyä, liiton kunnallispäiviin valmistautumista, kunnille annettavia ohjeita erilaisista kysymyksistä jne. Jaoston vastaavana on toiminut Nokian sosiaalsihteeri Väinö R. Virtanen.

Osuustoimintajaostolla on ollut 6 kokousta. Jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin melko hyvin, lukuunottamatta Nestori Joenperää. Kokouksissa on käsitelty Ol. Voiman vaalijuttua ja osuusliikkeiden alueilla järjestettyjä selostustilaisuuksia. Jaoston vastaavana on toiminut Arvo Lamminen.

Henkilöjaosto on pitänyt 4 kokousta, joissa on käsitelty iltakoulujen opettajakysymyksiä, järjestöjen virkailijakysymyksiä jn.e. Jaoston vastaavana on toiminut Väinö Halttunen.

Talonpoikaisjaosto on pitänyt vain yhden kokouksen. Jaoston toiminta on ollut heikkoa. Sen työ on rajoittunut talonpoikaisviikon tilaisuuksien järjestelyyn. Vastaavana on toiminut Yrjö Ranatala.

Piirilehden johtokunta (lehtitoimikunta) on pitänyt 3 kokousta. Osanotto kokouksiin on ollut hyvä. Kokouksissa käsitelty lehden talousarviota, lehden tilaus- ja ilmoitusmaksuja ja lehden taloudellista tilaa yleensä. Keskustelua on ollut myös oman kirjapainon saamisesta Tampereelle. Jaoston vastaavana on ollut A. Pihala.

Piirilehden toimitusneuvosto on kokoontunut vain kerran. Toimitusneuvoston puheenjohtajana on Erkki Nieminen.

Jaostojen työn voidaan sanoa vähän parantuneen. Vaikka huomattava osa jaostojen suunnittelemista tehtävistä jääkin vielä toimitsijoiden huoleksi, niin on kuitenkin todettava, että jaostojen jäsenet osallistuvat nykyisin jo myös työn järjestelyyn maaseudulla. Näin on laita ennenkaikkea kunnallisjaoston, mutta osaksi osuustoimintajaostonkin suhteen.

III. Toimenpiteet järjestöjen lujittamiseksi.

1. Piirikonferenssi.

Piirijärjestön syyskokous pidettiin 7.10. Tampereella.

Konferenssiin osallistui 52 SKDL:n järjestöä 67 edustajalla. Piiritoimikunnan ja sen jaostojen jäsenten kanssa konferenssiin osallistui yhteensä 89 henkilöä. Konferenssissa käsiteltiin poliittinen ja taloudellinen tilanne, josta piti selostuksen tov. A.Hulkkonen sekä tarkistettiin piirikokouksen päätösten toteutuminen ja määriteltiin edessäolevat tehtävät lähinnä liittokokousskilpailun puitteissa. Asiasta alusti E.Malmberg. Konferenssi onnistui tyydyttävästi.

2. Liittokokousskilpailu..

Liittokokousskilpailun I:n vaiheen tehtävät selostettiin piirikonferenssissa ja kirjeellisesti ne ilmoitettiin järjestöille 7/9. Asia käsiteltiin kunnallisjärjestöjen syyskokouksissa, joihin osallistui noin 65-70 perusjärjestöämme. Lisäksi asiaa käsiteltiin kaikissa niissä perusjärjestöissä, missä piirin edustajat kävivät. Kilpailuun "lähtö" tapahtui kuitenkin melko hitaasti. Syy tähän oli osaksi suhteellisen heikossa propagandassa, joka rajoittui lähinnä sanomalehtipropagandaan. Järjestöjen haastetoiminnan vähyys osoittaa, että järjestöissä ei vallitse sellainen kilpailumieli kuin pitäisi. Piirijärjestömme on haastanut Turun piirijärjestön ja Tampereen kunnallisjärjestön Turun kunnallisjärjestön. Lisäksi ovat haasteita antaneet ainakin Suoniemen yhdistys ja linnavuoren yhdistys sekä tämänvuoden puolella Kangasalan valtuustoryhmä on haastanut Lempäälän valtuustoryhmän. Heikkouksistaan huolimatta kilpailu on kuitenkin vaikuttanut sen, että jäsenmaksutilitykset hoidettiin nyt nopeammin kuin aikaisemmin ja se, että Hämeen Yhteistyön levikki on noussut lähinnä niissä kunnissa, missä järjestötoiminta on pääasiassa SKDL:n järjestöjen varassa, antaa mahdollisuuden olettaa, että kilpailu on auttanut näissä kunnissa myös lehtilevitystä. Tällaisia kuntia on piirissämme mm. Ikaalinen, Kuhmoinen, Kuorevesi, Luopioinen, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Suoniemi, Teisko, Tottijärvi, Vesilahti ja Viljakkala.

3. Kurssi-, koulu- ja opintokerhotoiminta.

Järjestökursseja kertomuskauden aikana on toimeenpantu kuudella paikkakunnalla: Kuljussa, Suoniemellä, Linnavuorella, Eräjärvellä, Ämmätsässä ja Mustajärvellä. Osanottajia on ollut yhteensä 83. Kurssien tuntimäärä on ollut 6-8 tuntiin. Luennoitsijat on ollut piiristä.

Kunnallispoliittisia kursseja on toimeenpantu kahdella paikkakunnalla: Lämpäälässä kolmena arki-iltana yhteensä 9 tuntia ja Jämsässä sunnuntaipäivänä yhteensä 6 tuntia. Luennoitsijat piiristä. Osanottajia yhteensä 51.

Kunnallisjärjestön iltakoulut on ollut menossa Ikaalisissa ja Tampereella. Tampereen koulussa opiskellaan II:n asteen ohjelmaa. Opiskelijoita kouluissa on ollut yhteensä 37.

Opintokerhoja on ollut toiminnassa 12 yhdistyksessä, opiskelijoita ollut yhteensä n. 100. Kerhot toimivat maaseutujärjestöissä.

Piiritoimikunnan, sen jaostojen sekä Tampereen kunnallistoimikunnan opintotilaisuus pidettiin Tampereella 18/11. Aiheena: Työväenliikkeen yhtenäisyys ja oikeistososialidemokratia. Luennoitsijana A.Virtanen Helsingistä. Opiskelijoita yhteensä 36.

Liiton Tampereella järjestämällä kunnallispäivillä oli piiristämme edustajat 6 maalaiskunnasta sekä osanottajia Tampereelta ja Nokialta sekä piirin kunnallisjaoston jäsenet.

Kunnallisjärjestöjen tarkistustilaisuuksia on pidetty kertomuskauden aikana Luopioisissa, Tampereella, Nokialla, Orivedellä, Längelmäellä, Teiskossa, Ruovedellä ja Ikaalisissa, joissa on ollut yhteensä 192 osanottajaa. Oriveden tilaisuudessa oli piiristä yksi ja muissa tilaisuuksissa kaksi edustajaa, joista toinen edusti piirin kunnallisjaostoa. Työn tarkistus on tapahtunut siten, että ensin on ollut piirin edustajan selostus SKDL:n kunnallispoliittisesta periaatelinjasta ja sen käytäntöön soveltuksesta sekä sen jälkeen paikallisen toverin selostus edustajiemme toiminnasta kunnallisissa elimissä sekä kunnallisjärjestön osuudesta työn ohjauksessa. Selostusten jälkeen on käyty keskustelu. Viimeisenä asiana on ollut piirin edustajan selostus SKDL:n järjestöjen lähiajan tehtävistä ja kunnallisjärjestön osuudesta järjestötyön ohjauksessa. Myös tästä selostuksesta on keskusteltu. Tilaisuudet ovat kestäneet noin 6 tuntia. Tilaisuuksia voidaan pitää yleensä melko hyvin onnistuneina.

IV. Työn ohjaus ulospäinsuuntautuvassa työssä.

1. Osuustoimintaperiaatteen selostustilaisuudet.

Kertomuskauden aikana osuustoimintaperiaatteen selostustilaisuuksia järjestettiin Valkeakoskella, Hämeenkyrössä, Jämsässä, Vilppulassa ja Korkeakoskella. Selostajat olivat piirin osuustoimintajaostosta. Tilaisuuksissa oli suhteellisen vähän osanottajia, yhteensä 56 henkilöä. Tilaisuuksissa on tarkistettu myös paikallisten jaostojen työtä. Tällä kerralla meillä on vain 4 liikkeen alueella jaostot. Nämä liikkeet ovat: Ol.Voima, Ol.Oma, Ol.Koitto ja Ol.Vankka (kaksi jaostoa, joista toinen Ruovedellä ja toinen Vilppulassa). Muiden liikkeiden alueilla olevat jaostot ovat nukkuvassa tilassa. Ainoastaan yhteysmiehet hoitavat alan tehtäviä.

Alkavan toimikauden aikana meidän on kiinnitettävä entistä suurempi huomio osuuskauppa-asioihin, sillä piirimme alueella tullaan suorittamaan viiden osuusliikkeen vaalit kuluva vuoden aikana.

2. Kunnallinen toiminta.

Kunnallisen toiminnan alalla voidaan todeta pientä eteenpäinmenoa lähinnä valtuustotyössä. Parhaiten tämä on tullut näkyviin vss-toiminnan vastustamisena sekä osaksi talousarviokäsittelyssä. Tosin viimeksi mainittu asia on sellainen, että meidän ihmisemme eivät osaa sanoa talousarvion käsittelyyn juuri mitään eräissä maalaiskunnissa, mutta esim. Tampereella, Nokialla, Lempäälässä, Valkeakoskella, Mäntässä jne. edustajillamme on ollut jo tietoinen pyrkimys talousarvion käsittelyyn nähden. Saamiemme tietojen mukaan edustajamme ovat aktiivisesti vastustaneet vss-järjestysten hyväksymistä ja vss-lautakuntien toimintaan ainakin 15 kunnassa, joista eräistä on jo lähetetty valituksiakin lääninhallitukselle. 17 kunnassa asiaa ei ole vielä käsitelty, ainakaan meillä ei ole siitä tietoja ja 4 kunnassa edustajiemme toiminta on ollut heikkoa tässä asiassa. Viljakkalassa ja Längelmäellä vss-järjestykset tuli hyväksytty yhden edustajamme vastalauseesta huolimatta muiden edustajiemme ollessa hiljaa, Vilppulassa ryhmämme meni hajalle vss-lautakunnan perustamista koskevassa asiassa ja Kuhmoisissa edustajamme (2 henkilöä) eivät tehneet mitään asian suhteen. Aloitetoimintakin osoittaa pientä parantumista, sillä teollisuusvoittoisten kuntien lisäksi kunnallisia aloitteita on edustajiemme tai järjestöjemme toimesta jätetty mm. Pirkkalassa työttömyysmäärärahasta, Vesilahdessa kylätien avustamisesta (joka myös hyväksyttiin) Ikaalisissa työttömyysmäärärahasta, Kuhmoisissa äänestysalueen rajojen muutoksesta. Kuhmoisten aloite tehtiin tosin jo ennen kertomuskautta, mutta mainitsen sen tässä yhteydessä. Suhdannepidätystä koskevasta asiasta on jätetty aloitteet ainakin Nokialla ja Valkeakoskella sekä Tampereella sosdemryhmän kanssa on yritetty asiasta yhteisesiintymistä. Nokialla ratkesi kauppalan viranhaltijain 8 % palkankorotus siten, että sosiaaliministeriö antoi pakkomääräyksen 8 % korotusten maksamisesta. Eräissä kunnissa, kuten Hämeenkyrössä ja Jämsänkoskella, missä meillä on määrävähemmistö, sosdemit ovat liittoutuneet porvarien kanssa kaikissa tärkeimmissä tapauksissa. Selvästi tämä tuli esiin ei-kertomuskauden aikana, siis tämän vuoden alussa pidetyissä valtuustojen vaalikokouksissa. Yhteistyötä saatiin sensijaan aikaan Pirkkalassa, missä työläisryhmät esittivät vss-lautakunnan perustamisen sekä Pohjaslahdella, missä valtuuston puheenjohtajaksi valittiin kansandemokraatti. Toijalassa saatiin työläisten edusta-

ja (tosin oikeistososdemi) ensimmäisen kerran Toijalan historias-
sa valtuuston puheenjohtajaksi, mikä tapahtui meidän ehdotuksesta
ja vieläpä siten, että kannatuspuheenvuorokin käytettiin meidän
edustajan puolesta. Sosdemit eivät tehneet mitään ehdotusta, mutta
äänestivät sentään omaa miestään.

3. Sivistysneistö työ.

Tällä alalla emme ole pystyneet täyttämään toimintasuunni-
telman edellyttämään tehtäväämme. Toisin sanoen, että ole pystyneet
järjestämään sivistysneistön neuvottelutilaisuutta.

V. Kamppailukysymykset.

1. Rauhantyö.

Komiteoiden perustaminen on "jäässä". Toimestamme ker-
tomuskauden aikana ei ole perustettu ainoatakaan komiteaa. Komite-
oita on nyt piirimme alueella 60, jakaantuen 9 kunnan alueelle.
Tampereella on komiteoista valtaosa, eli 46. Nimiä kerätty piirim-
me alueelta 51.000 josta Tampereen osuus 25.100. Rauhanpuolustajien
vuosikokouksessa oli piirimme alueelta 15 osanottajaa edusten 13
komiteaa ja Rauhanneuvostoa. Piirimme lupasi 2000 markan avustuksen
Kuhmoisten rauhankomitealle edustajan matkakulujen korvaamiseksi
mutta siitä huolimatta sieltä ei saatu edustajaa matkaan. Rauhanky-
symys on ollut useamman kerran kokouksiemme käsiteltävänä, mutta
käytännön tulokset ovat jääneet vähäisiksi. Tampereella saatiin
osaksi meidän järjestöjemme avulla voimakas kampanja aikaan sil-
loin kun kaupunginvaltuuston olisi tarkoitus käsitellä vss-järjestys-
tä. Asia saatiin siirrettyä 2 kertaa, mutta kolmannella kerralla
se hyväksyttiin porvarien ja sosdemien äänillä kansandemokr. ääniä
vastaan.

2. Ol.Voiman vaalit.

Ol.Voiman vaalit suoritettiin marraskuun 11 päivänä.
SKDLn ainoa lista sai 4826 ääntä. Valituksi tuli 3 edustajaa.
Sosdemit saivat 7712 ääntä ja 52 edustajaa sekä porv. 850 ääntä
ja 5 paikkaa. Se, että meidän edustuksemme jäi näin pieneen ääni-
määrästä huolimatta, johtui siitä, että sosdem.enemmistöinen
keskusvaalilautakunta hylkäsi kaikki meidän listamme yhtä lukuun-
ottamatta mukä virheellisessä järjestyksessä sisäänjätettyinä.
Listojen sisäänjätto suoritettiin kuitenkin keskusvaalilautakunnan
sihteerin antamien ohjeiden perusteella, joten listojemme hylkäämi-
nen oli täysin poliittinen juttu. Me saimme kuitenkin asian selos-
tettua melko laajasti ja tiedossamme on, että sosdemjohtajien tem-
pous, mihinkä me osaksi sinisilmäisyyden ansiosta lankesimme, ~~xxx~~
tuomitaan sosdemtyöläistenkin keskuudessa. Asia oli käsiteltävänä
sovinto-oikeudessa, johon Ol.Voima ei kuitenkaan asettanut jäseniä.
Sovinto-oikeus katsoi Ol.Voiman keskusvaalilautakunnan menettelyn

virheelliseksi, mutta siitä huolimatta Tampereen kaupungin maistraatti asennoitu Ol.Voiman kannalle. Asiaa tullaan jatkamaan hovioikeudessa ja siinä mielessä olemme järjestäneet rahankeräyksen ~~xxx~~ oikeuskulujen peittämiseksi. Tulemme myös keräämään nimiä Ol.Voiman jäseniltä liikkeen hallintoneuvostolle jätettävään adressiin, missä vaaditaan uusien vaalien toimittamista.

3. Lehdistökuukausi.

Lehdistökuukauden aikana järjestimme 29 tilaisuutta, joissa oli 232 osanottajaa ja joissa käsiteltiin lehtiemme levik-
kikysymyksiä. Marraskuun aikana järjestettiin vastaavia tilaisuuksia 3 paikkakunnalla, joissa osanottajia yhteensä 34. Juhlia oli lehdistön merkeissä 4 ja niissä yleisöä 210 henkilöä. Lehtien levityskysymys oli käsiteltävän kaikissa joulukuun aikana pidetyissä kokouksissa, missä oli keskusjärjestöjen edustajat, mutta näistä tilaisuuksista ei ole pidetty kirjaa. Piirilehdessä oli erikoinen kysymyssarja "kysymys on kiertänyt" jossa käsiteltiin lukijoiden suhdetta lehdistöömme ja sen levikkiin.

4. Juhlatoiminta.

Juhlatoiminta on rajoittunut hyvin vähään. Juhlia, joihin piiristä on välitetty puhuja, on ollut yhteensä 9. Näistä on ollut lehdistöjuhlia 4, talonpoikaisviikon juhlia 2 ja muita valistusjuhlia 3. Juhlien ohjelmataso osoittaa heikkenemistä, mikä johtuu siitä, ettei piirillämme ole ohjelmatyöntekijää.

5. Selostustilaisuudet.

Talonpoikaisviikon aikana järjestettiin selostustilaisuuksia 42 paikkakunnalla, joissa oli yleisöä yhteensä 1513 henkilöä. Lisäksi järjestettiin juhlat Sahalahdessa ja Kuljussa, jotka onnistuivat kohtalaisen hyvin, yleisöä näissä olis yhteensä 400 henkilöä.

Muita selostustilaisuuksia järjestettiin 6. Niin talonpoikaisviikon kuin muissakin selostustilaisuuksissa selostusten pääaiheena on ollut talouselämän "vakauttaminen". Tilaisuuksissa on ollut pääasiassa vain meikäläisiä henkilöitä. Kolmessa talonpoikaisviikon tilaisuudessa vieräili neuvostoliittolainen prof. Dunin.

"Pyöreän puun" vientisäännöstelyn ollessa eduskuntakäsittelyssä, piirimme alueella järjestetyistä kokouksista ja tilaisuuksista lähetettiin vastalauseita eduskuntaryhmille ja hallitukselle. SKDL:n järjestöt olivat suhteellisen kiinteästi mukana näiden kokousten järjestelyissä. Mm. Toijalassa järjestettiin 4 kunnan järjestöjen yhteinen kokous, missä tämä kysymys oli esillä eräänä pääasiana.

Aikaisemmin puhutun sivistyneistötyön lisäksi piirimme

toimintasuunnitelman edellyttämiä maaseutunuorten tilaisuuksia ei pystytty hoitamaan suunnitelman edellyttämissä puitteissa. Tavoitteemme oli järjestää ko. tilaisuudet 7 kunnassa, mutta järjestimme sen vain Kuorevedellä. Vilppulan tilaisuuteen hoidettiin puhuja SKP:n piiristä, joskin järjestöemme järjestivätkin tämän tilaisuuden. Tavoitteemme väi täten siis auki 5 tilaisuutta.

VI. Piirijärjestön taloudellinen asema.

Järjestöemme taloudellisesta asemasta ei voida sanoa muuta kuin että se on heikko. Järjestöistämme olemme saaneet viimevuodelle asettamistamme tukimaksuista noin 50 %, eli 91.000 mk. Kun jäsenmaksutulotkin ovat jääneet talousarvion edellyttämään summaa pienemmäksi, joskin me emme ole maksaneet liittoveroja, niin olemme joutuneet "syömään" toisten piirien, lähinnä SKP:n piirin osuutta yhteisesti järjestämistämme arpajaisista. Tällä hetkellä, jolloin ei vielä ole suoritettu arpajaisten tuloslaskentaa, emme tiedä tarkasti sanoa tämän "förskotin" suuruutta. Tilivelkamme liitolle on myös vähän lisääntynyt erinäisistä toimistotarpeista, mutta vastaavanlaista lisäystä emme sensijaan ole sallineet tapahtua perusjärjestöjen suhteen meille. Kun järjestöjen tilivelat v:lta 1950 ovat piirijärjestölle mk. 49.692:- niin v:lta 1951 ne ovat mk. 12.891:- Olemme siis pyrkineet siihen, että järjestöt ovat maksaneet heti toimistostamme saamansa tarvikkeet. Olemme antaneet perusjärjestöille uudet tukitavoitteet, mutta niistä olemme saaneet vasta 4.500 mk.

"Markkapäivässä"-säästötoiminnasta mainitsen sen verran, että ajalla 1/1 - 15/11.-51 70 järjestöämme lähetti säästöjä Yhteisrahastolle ja 12 järjestöä oli sellaisia, joihin oli tilattu lippaita, mutta ei oltu tehty tilityksiä. Muista järjestöistä ei ole osallistuttu yhteiseen rahoitustoimintaamme.

Jäsenmaksujen kannasta mainitsin jo aikaisemmassa yhteydessä, joten en puutu siihen tässä enää uudestaan.

VII. Lopuksi.

Piirijärjestöemme toiminnassa on pyritty noudattamaan mahdollisimman tarkoin hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa. Sillä onkin ollut toiminnan ohjaamiselle hyvin myönteinen merkitys. Vaikka sivistyneistötyön ja maaseutunuorten neuvottelutilaisuuksien järjestelyssä onkin jäänyt tekemät eräät suunnitelmaan otetut tehtävät, niin ~~kaxix~~ voitaneen kuitenkin todeta, että työmme on ollut kuitenkin suunnitelmallisempaan ja siten ehkä vähän tuloksellisempaa kuin esim. edellisen neljänneksen aikana.

Tampereelle 24.1.-52.

Eino Malmberg.

KERTOMUS

SKDL:N
POHJOIS-HÄMEEN
PIIRIJÄRJESTÖ r.y:n
TOIMINNASTA

VUODELTA

1952

EI SAA LUOVUTTAÄ ASIATTOMIIN KÄSIIN

I. YLEISTÄ.

Maamme asioita hoitavat kapitalistipiirit ovat jatkuvasti selitelleet, että paljon puhutulla »talouselämän vakauttamisella» tarkoitetaan inflaation pysäyttämistä ja kestäväen perustan luomista elintason kohottamiselle. Tämän päämäärän saavuttamiseksi on pantava suu sakkia myöten, mikä merkitsee, että kaikkien kansalaisten on tehtävä tilapäisiä uhrauksia. Tähän seuraan ovat yhtyneet oikeistososialidemokraattiset johtajat hallituksessa, eduskunnassa, SAK:ssa ja sosdem-poulueessa sekä useassa tapauksessa pienemmät tekijät esim. kunnallisissa elimissä selitellen samalla, että toimenpide on työtätekevien etujen mukainen.

Ei voida kieltää, etteikö nämä puheet ole menneet täydestä erääseen osaan työtätekevistä kansasta. Mutta nyt jo kuitenkin voidaan todeta, että kansan käsitykset »vakauttamisesta» ovat aivan toiset kuin vuosi sitten. Kulunut vuosi on osoittanut, että puhuminen »vakauttamisesta» on ollut selvää huijausta. »Vakauttajien» on itsensäkin tunnustettava, että maamme on tällä hetkellä — ja suurelta osalta »vakauttamisen» johdosta — entistä pahemman ja syvemmän talouspulan edessä. Ensiksikin vientihinnat ovat jonkun verran laskeneet lännen markkinoilla ja vienti on alentunut mm. viime vuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana 14 %:lla. Kehnosti hoidetun ulkomaankaupan johdosta tarpeetonta rihkamaa on jatkuvasti virrannut maahan ja aikaansanut kireän valuuttapulan, josta on ollut seurauksena, että välttämättömiäkään tarvikkeita ei ole pystytty hankkimaan maahan. Vientihinnat eivät kuitenkaan ole alentuneet niin paljon kuin kapitalistit väittävät. Päinvastoin ne ovat vieläkin huomattavasti korkeammat kuin nousukonjunktuurien alkaessa. Kapitalistit ovatkin käyttäneet tätä keppihevosenaan pyrkien alentamaan kantohintoja ja työläisten palkkoja. Se, että viime vuosi muodostui kapitalisteille vielä erittäin edulliseksi, on helposti todettavissa kapitalistien itsensä ilmoittamien voittojen kehityksen valossa. Mm. Pohjoismaiden Yhdyspankin voitto on noussut v:sta 1950 v:een 1952 353,7 milj. mk:sta 562 milj. mk:aan. Kansallis-Osake-Pankin voitto on lisääntynyt saman ajan kuluessa 307,7 milj. mk:sta 421,3 milj. mk:aan. Tuotantolaitosten voitot ovat kehittyneet suurin piirtein samassa suhteessa. Työläisten ja pientalonpoikien elintaso on saman ajan kuluessa laskenut varsin huomattavasti. Kapitalistit ovat käyttäneet häikäilemättömästi hyväkseen politiikkansa seurauksena syntynyttä erittäin huomattavaa työttömyyttä alentamalla palkkoja, kiristämällä työvauhtia ja supistamalla sosiaalisia oikeuksia. Piirijärjestöm-

mekin alueella on useisiin tuhansiin nouseva työttömien määrä ja kun kuntien taholta on jarrutettu työttömyyskortistojen avaamista ja työttömien ilmoittautumista kortistoihin, niin voidaan työttömien määrän katsoa olevan n. 30 % virallista työttömyyttä suuremman. Eniten työttömyyttä esiintyy rakennus- ja metsätyöläisten keskuudessa, mutta osittain myös paperiteollisuuden alalla. Osa työttömistä on sijoitettu valtion ns. siirtotyömaille, joissa ansiot yleensä ovat huomattavasti pienemmät kuin ns. vapailla työmarkkinoilla.

Maamme työttömyystilanne olisi vielä huomattavasti nykyistä vaikeampi, mutta syksyllä solmitun Suomen ja Neuvostoliiton lisäkauppasopimuksen ansiosta metalliteollisuus, mutta myös puuta raaka-aineena käyttävä teollisuus on saanut tilauksia, joiden turvin työllisyyskysymys on huomattavasti parempi kuin mitä se olisi ilman tätä sopimusta. Kun lisäksi huomioidaan Neuvostoliiton suhteellisen edulliset hinnat ja maksuehdot, on syntynyt kaupavaihdon lisäystä tervehdittävä suurella ilolla juuri työtätekevän kansan keskuudessa.

Poliittiselle tilanteelle on leimaa antavana piirteenä sodan ja rauhanvoimien välinen kamppailu myös omassa maassamme. Rauhanpuolustajien liike on lujittunut ja Wienissä pidetyn Kansojen Rauhankongressin tekemien päätösten perusteella kaikki maamme rauhanpuolustajat ovat aktivisoineet toimintaansa tietoisena siitä, että rauhanpuolustajien työhön on saatava kaikki rauhan asian kannattajat riippumatta poliittisista tai uskonnollisista mielteistä.

Oikeistososialidemokraatit ovat kaikkein aktiivisimpia rauhanpuolustajien liikkeen vastustajia ja amerikkalaisuuntauksen esitaistelijoita niin maamme mittakaavassa kuin piirimekin puitteissa. Heidän työnsä on tähtäytynyt työväenluokan ideologian rämettämiseen ja työväen yhteisten joukkojärjestöjen voiman halvaannuttamiseen järjestöjen hajoitustyön kautta. Kertomuskauden aikana tämä työ on kuitenkin kohdannut yhä ankarampaa vastarintaa sosiaalidemokraattistenkin työläisten taholta ja ilmeistä on, että sosdem-oikeistojohdon toiminta on alkanut paljastua suurillekin joukoille työväen asian petturien politiikaksi. Osaltaan tätä kehitystä ovat jouduttaneet julkisuuteen tulleet »salaputki», »kaljakallio» yms. rötökset ja rikokset, joihin sosdem-puoluejohdossa olevat henkilöt ovat syyllistyneet.

Vuoden alussa vahvistetussa piirin toimintasuunnitelmassa pantiin pääpaino järjestöjen sisäisen toiminnan lujittamiseen ja työväenluokan yhteisrintaman rakentamiseen.

II. PIIRIN ALUE JA VÄESTÖ.

Piirin alueellisissa rajoissa tapahtui vuoden aikana vähäinen muutos, kun Vesilahden kunnan Halkivahan kylä siirrettiin valtioneuvoston päätöksellä

1. 1. 1953 Urjalan kuntaan, joka kuuluu Lahden järjestöpiiriin. Toimintaluueellamme on edelleenkin 36 kuntaa. Näistä 4 kuuluu Turun läänin pohjoiseen ja 5 Hämeen läänin eteläiseen vaalipiiriin. Kaupunkikuntia on yksi ja kauppalakuntia 5, lisäksi on useita taajaväkisiä teollisuusyhdyskuntia, kuten mm. Kyröskoski, Jämsänkoski, Viiala, Orivesi, Kolho ja Korkeakoski. Teollisuustyöväestön osuus asukasmäärästä on huomattavasti lisääntynyt Kangasalan, Lempäälän, Pirkkalan ja Ylöjärven kunnissa, joista huomattava määrä työläisistä saa ansionsa Tampereella sijaitsevista tuotanto- ja liikelaitoksista. Oriveden—Jämsänkosken rautatien valmistuminen kertomuskauden aikana on merkinnyt liike- ja tuotantoelämän vilkastumista piirimme koillisosassa. Jämsän Kaipolanniemeen on aloitettu hyvin suuren paperitehtaan rakennustyöt. Koko piirin asukasluku oli henkikirjoituksen mukaan 1. 1. 1951 309.839 henkilöä, joista naisia 165.580 eli 53,4 %. Väestöstä asui Tampereen kaupungissa noin kolmasosa ja yleensä kauppaloissa ja teollisuuskeskuksissa yli 50 prosenttia. Elinkeinoelämä on teollisuusvoittoista. Maatalous on voimakkaasti pienviljelysvaltaista, mistä johtuu, että väestön siirto maaseudulta teollisuuskeskuksiin on melko voimakasta. Siirtoväkeä asuu piirimme alueella noin 30.000 henkeä.

III. PIIRIN JÄRJESTÖLLINEN TILA.

1. SKDLn Kunnallisjärjestöt ja perusjärjestöt sekä jäsenistö.

SKDLn piirijärjestöön kuuluu 22 kunnallisjärjestöä. Uusia kunnallisjärjestöjä ei ole vuoden aikana perustettu. Kunnallisjärjestöihin kuuluu 96 perusjärjestöä.

SKDLn kirjoissa olevia perusjärjestöjä oli tämän vuoden maaliskuun 10 päivään mennessä 111 ja itsenäisiä ryhmiä yksi. Uusia yhdistyksiä on perustettu 8, nimittäin Uudenkylän, Kankaantaan, Ikurin, Korvolan, Mahnalan, Hirvijärven, Sirkkalan ja Lummenen yhdistykset. Mutalan Ty., joka vielä vuosi sitten kuului sosdem-puolueeseen ja SKDLn, erosi kertomuskauden aikana Sosdem-puolueesta. Nukkuvassa tilassa olleet Aureen-Lopen, Ruolahden, Vedenpään, Längelmäen Eteläpuolen, Kylmäkosken, Vesijärven ja Lyylyn-Koivion yhdistykset, joita useista yrityksistä huolimatta ei saatu toimiviksi, on poistettu kirjoista. Vesilahden Halkivahan yhdistys siirtyi 1. 1. 1953 Lahden piirijärjestöön kuntien rajojen muutoksesta johtuvan piirin aluerajojen muutoksen johdosta. Siten perusjärjestöjen määrä on pysynyt ennallaan. Kahta järjestöä lukuunottamatta kaikki perusjärjestöt voidaan katsoa toiminnallisiksi. Piirin kirjoissa oleva jäsenmäärä oli 10. 3. 1953 4.830, joista naisia n. 23 prosenttia. Vastaavat luvut edellisenä vuonna olivat 5.060 ja 24,5 prosenttia. Kunnallisjärjestöjen alaisuudessa toimivien SKDLn perusjärjestöjen

yhteinen jäsenmäärä oli 4.063. Tämän vuoden maaliskuun 10 päivään mennessä piirille oli tehty jäsenmaksutilitykset 99 järjestöstä, maksavien ja sääntöjen mukaan jäsenmaksuista vapautettujen jäsenten yhteismäärän ollessa 4.072. Vastaavat luvut edellisestä vuonna olivat 97 ja 4.151. Rästiläisten määrä on siis edelleen varsin huomattava.

Jäsenistön yhteiskunnallinen kokoonpano on pysynyt suurin piirtein ennallaan, jakautuen prosenteissa:

työläisiä	84,2 %	edellisellä vuonna	85,5 %
pienviljelijöitä	9,6 %	»	8,6 %
liikemiehiä	0,8 %	»	0,8 %
henkisen työn tekijöitä	0,9 %	»	1,0 %
muita	4,3 %	»	3,9 %

2. Järjestöjen toiminnallisuus.

Kunnallisjärjestöjen toiminta on yleensä vähän parantunut. Kunnallistomikuntien jäsenet ovat alkaneet ymmärtää ne tehtävät, jotka kunnallisjärjestölle kunnan puitteissa työstämme vastaavana elimenä kuuluvat. Huomattavaa kehitystä on tapahtunut Nokian, Ylöjärven, Hämeenkyrön, Kangasalan ja Lempäälän kunnissa, joissa kunnallistomikunnat ovat entistä paremmin ohjanneet perusjärjestöjen ja kunnallisissa luottamustoimissa olevien edustajiemme työtä, silti unohtamatta esiinnoisseiden kamppailukysymysten kääntä hoitoa. Myös Ikaalisissa ja Kuorevedellä on kunnallisjärjestöjen työ saanut kiinteämmät muodot ja nimenomaan Kuorevedellä on tehty suunnitelmallista työtä yhteistyön rakentamisessa sosdem-työläisten kanssa. Teiskon ja Pälkäneen kunnallisjärjestöjen toiminta on sensijaan ollut heikompaa, mutta näidenkin järjestöjen toiminnan voidaan vuosikokouksen perusteella odottaa paranevan.

Perusjärjestöjen toiminnallisuus on vallitseva poliittinen tilanne huomioiden ollut suhteellisen heikkoa. Kokouksia pidetään liian harvoin ja jäsenistön kiinnostus kokouksia kohtaan on ollut vähäinen. Osaltaan tämä johtuu siitä, ettei kokouksissa ole kiinnitetty huomiota paikallisten poliittisten ja taloudellisten asioiden käsittelyyn, vaan niissä on liiaksi pohdittu teknillisuontoisia asioita, jotka voitaisiin hoitaa johtokunnankin puitteissa. Myönteistä toiminnassa on työn suunnitelmallistuminen. Järjestöjen johtavat toverit ovat alkaneet ohjata järjestönsä työtä etukäteen laadittujen suunnitelmien perusteella. Tällä on jo ollut ja tulee vastedeskin olemaan suuri myönteinen merkitys työn tehostumiseen niilläkin aloilla, joissa työ on aikaisemmin ollut heikompaa. Se tulee ajanollan johtamaan myös aktiivien kasvatuksen tehostumiseen ja siten työn kaikinpuoliseen parantamiseen.

3. Muut jäsenjärjestöt.

SYPN yhdistyksiä kuului piirijärjestöömme vuoden lopussa yksi (Lielahden Ty.), SNDL:n osastoja 44, SKPN osastoja 125, joista kaupungissa toimivia 66 ja yksi Entisten Punakaartilaiden osasto, joka aikaisemmin toimi STL:n osastona. Kaikkien SKDL:n kuuluvien järjestöjen yhteinen jäsenmäärä on n. 13.000.

SKDL:n elimellisesti kuulumattomina demokraattisina järjestöinä on lisäksi mainittava demokraattiset nuoriso-osastot, joita piirillämme on 44, sekä niiden alaisuudessa toimivat Demokratian Pioneerijacstot, joita on 33. Näiden yhteinen jäsenmäärä on 2.900.

4. Piiritoimikunta.

Piirin vuosikokouksen valitsemana on piirijärjestön puheenjohtajana edelleen ollut Artturi Pihala, mutta käytännössä, Pihalan jouduttua uuden toimensa vuoksi keväällä Helsinkiin, puheenjohtajan tehtäviä on hoitanut piirijärjestön varapuheenjohtaja Heimo Rekonen. Muina piiritoimikunnan jäseninä Kusti Lampinen, Väinö Halttunen, Frans Hildén, Erkki Hieta-aho, Bertta Kallio, Vilho Kork, Oiva Tamminen, Martti Viirtelä, Paavo Helén, Lucina Perkiö, Kalevi Kulju, Aake Viertomanner, Pirkko Stenman, Unto Muurainen, Vilho Harju, Taisto Kanerva, Hilja Huovinen, Arvo Seppä, Matti Majala ja itseoikeutettuna jäsenenä piirisihteeri. Huovinen ei osallistunut piiritoimikunnan työhön ollenkaan ja Muuraiselle myönnettiin syksyllä vapautus piiritoimikunnan jäsenyydestä paikkakunnalta pois muuton vuoksi.

Piiritoimikunta on kokoontunut varajäsenineen ja on se vuoden aikana pitänyt 6 kokousta. Kokouksien pöytäkirjurina on toiminut Pentti Aura.

Huomioiden, että piiritoimikunnassa on ollut runsas maaseudun edustus, joka on estänyt piiritoimikunnan kokousten pidon arkipäivinä, piirin asioiden hoito on jäänyt huomattavalta osalta piiritoimikunnan työvaliokunnalle. Puheenjohtajan lisäksi työvaliokuntaan ovat kuuluneet K. Lampinen, V. Halttunen, F. Hildén, E. Hieta-aho, B. Kallio, V. Kork, O. Tamminen, M. Viirtelä ja piirisihteeri. Työvaliokunnan kokouksiin on myös osallistunut piirin valistussihteeri. Kokouksia työvaliokunta on pitänyt kertomuskauden aikana 21.

Työvaliokunta on ollut erittäin työkykyinen, mutta sensijaan piiritoimikunnan työssä on ollut heikkoutena se, että kaikki sen jäsenet eivät ole säännöllisesti osallistuneet sen työhön ja kokouksiin. Työvaliokunnan kaikki jäsenet ovat osallistuneet kiitettävästi myös työn ohjaukseen kentällä.

5. Piiritoimikunnan alaiset jaostot.

Työn suunnittelun ja tehostamisen mielessä eri alojen työ on pyritty keskittämään entistä enemmän piiritoimikunnan asettamiin jaostoihin, joita on ollut toiminnassa seuraavasti:

Valistusjaosto, jäsenluku 12, kokoonkutsujana piirin valistussihteeri. Kokouksia pidetty 11. Edellisenä vuonna 13.

Kunnallisjaosto, jäsenluku 8, kokoonkutsujana Väinö R. Virtanen. Kokouksia pidetty 13 (7).

Osuustoimintajaosto, jäsenluku 11, kokoonkutsujana Arvo Lammien. Kokouksia pidetty 9 (13).

Talonpoikaisjaosto, jäsenluku 7, kokoonkutsujana Heimo Rekonen. Kokouksia pidetty 6 (5).

Henkilöjaosto, jäsenluku 3, kokoonkutsujana Väinö Halttunen. Kokouksia pidetty 9 (5).

Lehtitoimikunta, jäsenluku 7, kokoonkutsujana Kusti Lampinen. Kokouksia pidetty 8 (7).

Lehden toimitusneuvosto, jäsenluku 8, kokoonkutsujana Pentti Aura. Kokouksia pidetty 8.

Lehden Kannatusrahaston johtokunta, jäsenluku 3, kokoonkutsujana Kusti Lampinen. Kokouksia ei ole pidetty.

Jaostot ovat toimineet piiritoimikunnan ohjeiden mukaan melko itsenäisesti, joka on suuresti helpottanut piiritoimikunnan työtä ja vapauttanut piirin toimitsijoita muihin tehtäviin.

6. Toimisto ja palkallinen henkilökunta.

Piiritoimisto on edelleen sijainnut Tampereen Järjestötalossa Sorinkatu 16. Piirijärjestön palveluksessa on ollut piirisihteerinä Esko Malmberg, valistussihteerinä Pentti Aura, toimistotyöntekijänä Laina Vaahteroja ja kasanhoitajana Rauha Niemimaa, joka piirijärjestön taloudellisten vaikeuksien vuoksi kuitenkin jouduttiin sanomaan irti 1. 9. Piiritoimistossa on hoidettu SKDL:n Tampereen kunnallisjärjestön kirjanpito ja toimistotyöt, josta kunnallisjärjestö on suorittanut piirijärjestöllemme korvauksen.

Henkilökunnan vähentäminen on häitannut piiritoimiston työskentelyä, mistä johtuen kaikki asiat eivät ole tulleet hoidettua riittävän täsmällisesti. Kun toimistotyötkin ovat lisääntyneet toiminnan monipuolistuessa, on se johtanut siihen, että piirin toimitsijat eivät ole riittävissä määrin päässeet työn ohjaukseen kentälle.

Kalenterivuoden aikana piiritoimistoon on tullut 1.245 kirjettä ja postilähetystä ja piiritoimistosta lähetetty postikirjaan merkittyjä lähetyksiä 4.642. Vastaavat luvut edellisenä vuonna olivat 784 ja 7.380. Aikaisempaa tapaa noudattaen toimistossa on annettu apua yksityisille henkilöille erilaisissa kirjallisissa tehtävissä, minkä lisäksi järjestöille on annettu varsin huomattavaa apua kunnallisten aloitteiden, valitusten ja erilaisten kirjelmien laatimisen muodossa.

IV. JOUKKOTYÖ JA KAMPPAILUKYSYMUKSET.

1. Rauhanpuolustus.

Järjestöjemme tärkeimpänä joukkotyön tehtävänä on ollut rauhan puolustaminen Rauhanpuolustajat-järjestön antamien ohjeiden pohjalta. Siitä huolimatta, että työn tärkeys tunnustetaan kaikissa järjestöissämme, työtä ei ole kuitenkaan tehty riittävän voimakkaasti. Ja ennenkaikkea työ ei ole suuntautunut järjestöjemme ja kannattajajoukkomme ulkopuolella oleviin rauhan asialle myönteisiin joukkoihin siinä laajuudessa kuin olisi ollut mahdollista. Kieltää ei kuitenkaan voida tällä alalla saavutettuja tuloksia, sillä esim. valmistautuminen Wienissä pidettyyn Kansojen Rauhankongressiin suoritettiin suhteellisen hyvin. Rauhanketjun osia taottiin piirijärjestöemme alueella kaikkiaan 440. Selostustilaisuuksia järjestettiin 263 ja lahjoituksia niistä Wienin matkakassaan tehtiin 152.173 mk. Erillisiä lahjoituksia tehtiin lisäksi 88, lahjoitetun summan noustessa 88.280 markkaan. Jäsenhankinta Rauhanpuolustajat-järjestöön, »Tänään»-lehden tilausten hankinta ja irtonumeroiden myynti sekä allekirjoitusten hankinta Rauhanvetoomukseen tehostui niinkään huomattavasti. SKDL:n järjestöjen toimesta ketjunosia lunastettiin 36 ja Wienin matkakassaan kerättiin 22.000 mk. Järjestöjemme jäsenet antoivat tämän lisäksi huomattavaa apua esim. rauhankomiteoiden ja muiden järjestöjen järjestämien tilaisuuksien järjestelyyn. Piirijärjestö täytti Rauhanneuvostolta saamansa tehtävän perustamalla rauhankomitean Viialaan ja Luopioisiin. Valmistautumisena Hämeenlinnassa kesällä pidettyyn Maakunnalliseen rauhankonferenssiin piiritoimikunta teki allekirjoitusten keräysretken Sahalahden kuntaan, missä järjestettiin myös yleinen selostustilaisuus. Toukokuussa järjestöissä järjestettiin kamppailu tunnuksella: »Kaksi uutta allekirjoitusta jokaista jäsentä kohti». Järjestöt suhtautuivat kamppailuun passiivisesti, sillä piiritoimistoon palautettiin määräaikaan mennessä vain 590 allekirjoitusta yhteensä 22 järjestöstä. Olympialaisten edellä järjestetyn soihtuviestin vastaanottotilaisuuksissa järjestöjemme jäsenet keräsivät allekirjoituksia Rauhanvetoomukseen tekemällä siten rauhanasiaa tunnetuksi tilaisuuksiin kokoontuneille ihmisille.

Kevään ja kesän aikana kunnallisvaltuustoissa olevat edustajamme kävivät kamppailua »vss-järjestysten» laatimisen ja hyväksymisen nimissä suoritettavia sotilaallisuontoisia toimenpiteitä vastaan. Toiminta muodostui tulokselliseksi, sillä »vss-järjestykset» ovat jääneet lääninhallituksessa vahvistusta vaille. Rauhantahtoisten kansalaisten sponttaanninen liike syksyllä julkisuuteen tulleita kertausharjoitussuunnitelmia vastaan sai myös aikaan sen, ettei miehistön kertausharjoituksia toimeenpanna kuluvaan vuoden aikana, niinkuin alkuperäiset suunnitelmat olivat edellyttäneet. Järjestöjemme jäsenet olivat mukana näissä liikehtimisissä ja asiaa käsiteltiin myös useissa järjestöjemme kokouksissa.

Järjestöissä parhaillaan käynnissäoleva valmistautuminen Tampereella huhtikuussa pidettävään Maakunnalliseen Rauhankonferenssiin ei ole muodostunut riittävän aktiiviseksi. On vielä lukuisasti paikkakuntia, joissa meillä on aktiivinen järjestö, mutta joissa ei ole ryhdytty toimenpiteisiin Rauhanliipun Perustamiskirjan sivujen täyttämiseksi.

2. Kansandemokraatit ja kunnallispolitiikka.

Luokkataistelun kärjistyminen myös kunnallisen toiminnan piirissä on ollut selvästi havaittavissa. Porvarilliset ja oikeistososialidemokraattiset kunnallisvaltuutetut ovat pyrkineet toteuttamaan valtiovallan ja sen takana olevien kapitalistipiirien sanelemaa talouspolitiikkaa, jonka perustavoitteena on työläisten ja pienviljelijöiden sekä henkisen työn tekijäin elintason alentaminen ja kapitalistien voittojen lisääminen. Kun nykyinen lainsäädäntö ei ole antanut — niin porvarillinen kuin onkin — tähän täyttä mahdollisuutta, on taantumusrintama lähtenyt kaventamaan kunnallista itsehallinto-oikeutta sekä siirtämään valtiolle luonnollisesti kuuluvia taloudellisia velvoitteita entistä enemmän kuntien harteille. Yhtenä esimerkkinä tästä voidaan mainita nykyinen työttömyyspolitiikan hoito. Valtuustoryhmämme ovat yleensä aktiivisesti toimineet tätä politiikkaa vastaan. Toiminta on kuitenkin jäänyt edelleen liaksi vain valtuustoryhmän voiman varaan. Työtekevien nostattaminen omakohtaiseen toimintaan etujensa puolesta on edelleen jäänyt liian vähäiseksi. Tosin myönteisiäkin esimerkkejä on, kuten mm. Nokiällä, missä joukkojen omakohtainen toiminta esti kauppalan rakennustyöläisten irtisanomisen, Vesilahdessa, missä adressiliikkeen avulla joudutettiin työttömyystöiden avaamista, Jämsässä edustajamme ovat vastustaneet aktiivisesti kunnan varojen käyttämistä yksityisen tuotantolaitoksen rakentamisen edistämiseen. Tampereella, Kangasalla, Lempäälässä, Ikaalisissa, Pälkäneellä ym. kunnissa on tehty aloitteita paikallisten epäkohtien poistamiseksi ja valtiovallan kuntiin kohdistuvan kiristysten torjumiseksi. Useassa tapauksessa aloitteet on hylätty porvarien ja sosdemien yhteisrintaman avulla, mutta tehdyt aloitteet ovat kuitenkin antaneet aseita porvarien ja oikeistososdemien paljastamiseksi työtekeville joukoille. Järjestömme eivät kuitenkaan ole pystyneet käyttämään näitä »aseita» riittävästi hyväkseen, mikä osaltaan johtuu siitä, ettei järjestöillämme ja kunnallisissa luottamustoimissa olevilla edustajillamme ole vielä riittävän elävää vuorovaikutusta keskenään.

Sosdem-valtuustoryhmien kanssa kiinteätä yhteistyötä emme ole onnistuneet vieläkään saamaan missään kunnassa. Edellytykset tähän ovat kuitenkin jatkuvasti kasvaneet ja erittäin myönteisenä seikkana on mainittava, että yhteisiä ryhmäkokouksia on sosdem-puoluejohdon kielteisestä asenteesta huolimatta onnistuttu pitämään jatkuvasti eräissä kunnissa. Selvästi on myös havaittavissa, että useat sosdem-valtuutetut ovat kiinteän ja periaatteellisesti oikean yhteistyön kannalla.

Sensijaan Tampereella ja eräissä muissakin kunnissa sosdem-valtuustoryhmät ovat liittoutuneet entistä kiinteämmin porvarien kanssa. Tästä eräänä kuvaavana esimerkkinä on mm. se, että Tampereella, Lempäälässä ja Kurussa porvarit ja oikeistososdemit estivät kunnallisten ilmoitusten julkaisemisen Hämeen Yhteistyössä.

SKDL — järjestö- ja kunnallislehdellä on ollut erittäin tärkeä merkitys kunnallisissa tehtävissä olevien edustajiemme periaatteellisen ja kunnallispoliittisen käytännön tietoisuuden lisäämisessä. Vuoden vaihteessa oli kuitenkin vielä muutamia kuntia, joihin po. lehteä ei oltu tilattu yhtään kappaletta.

Merkittäväksi kunnallisen toiminnan opastustilaisuudeksi muodostuivat myös piirin kunnallisjaoston Tampereella joulukuun 6—7 päivinä järjestämät kunnallistiedon kurssit, joilla oli osanottajia 29 kunnasta yhteensä toista sataa.

Kunnallisen työn tarkistus- ja opastustilaisuuksia järjestettiin kunnallisjaoston toimesta Valkeakoskella, Tampereella, Vilppulassa, Längelmäellä, Viialassa, Eräjärvellä, Pohjaslahdella, Kurussa ja Kuhmalahdella.

3. Toiminta osuustoimintasaralla.

Vuoden aikana suoritettiin edustajiston vaalit vain Osl. Koitossa Valkeakoskella. Äänet ja paikat jakaantuivat seuraavasti: SKDL 427 ääntä = 4 paikkaa ja sosdemit, joiden vaaliliitossa oli myös porvarien ehdokkaita omine valitsijayhdistyksineen, 1.027 ääntä = 11 paikkaa, joten SKDL menetti 2 paikkaa. Järjestöjemme taholta vaalityö hoidettiin suhteellisen hyvin, mutta sosdemien taholla ja nimenomaan porvarien tuella oli vaaleihin varustauduttu vieläkin paremmin, koska sosdemien tavoitteena oli edustajistossa olevan määrävähemmistön murskaaminen, jolla ryhmämme oli voinut estää liikkeen sääntöjen huononnot.

Osuusliikkeitten aluekokouksiin järjestöjemme taholta valmistauduttiin aikaisempaa paremmin. Tämän seurauksena liikkeitten monet aluekokoukset esittivät kantanaan, että osuusliikkeet vastustaisivat niitä epädemokraattisia esityksiä, mitä KK:n johdon taholta KK:n sääntöihin esitettiin, ja joista merkittävin oli ns. suhteellisuuspykälän poistaminen. Monet aluekokoukset esittivät myös vaatimuksen liikkeensä hallintoneuvostolle, että sen olisi myötävaikutettava rauhanpuolustuksen lujittamiseen. Osl. Voiman aluekokouksissa tuli lisäksi voimakkaasti esille liikkeen johdon toiminnan arvostelu Osl. Voiman vaalien yhteydessä tapahtuneiden laittomuuksien johdosta. Yhtä poikkeusta lukuunottamatta kaikki huomattavammat aluekokoukset tuomitsivat liikkeen poliittisen menettelyn asian yhteydessä.

Edustajiemme toimesta Kemin Osk:n esitys yhtenäisyyden palauttamisesta edistysmieliseen osuuskauppalikkeeseen käsiteltiin 6:ssa piirimme alueella olevan osuusliikkeen hallintoneuvostossa tai johtokunnassa.

Osl. Voiman laittomasti valitun edustajiston kokousten tekemien päätösten mitätöimiseksi ja uusien vaalien toimeenpanemiseksi aloitettiin oikeudenkäynti Osl. Voimaa vastaan. Asia oli ensimmäisen kerran esillä Tampereen RO:ssa 10. 11. Aikaisemmin aloitettu oikeudenkäynti sovinto-oikeuden asettamisoikeudesta on parhaillaan Korkeimmassa Oikeudessa Raastuvanoikeuden ja Hovioikeuden tehtyä asiasta hylkäävät päätökset.

Yleensä voidaan todeta, että järjestöjemme jäsenet eivät vielä tarpeeksi osaa antaa arvoa osuustoimintaliikkeelle ja siten tämä tärkeä työkenttä jää vastustajien hallittavaksi.

4. Toimintamme pientalonpoikaiston keskuudessa.

Siitä huolimatta, että piirimme onkin elinkeinoelämältään teollisuusvaltainen, on maataloudellakin oma tärkeä sijansa piirin asukkaiden toimeentulon hankinnassa. Mutta toimintamme maatalouden palveluksessa olevan väestön, jonka valtaisan enemmistön muodostaa pienviljelijäväestö, keskuudessa on suhteellisen heikkoa. Piirin ohjaava työ on jäänyt tällä tärkeällä työkentällä aivan »lapsipuolen» asemaan. Siitä osaksi johtuu, etteivät pientalonpoikaiston joukkojärjestöissä olevat jäsenemmekään ole pystyneet suorittamaan tätä työtä suunnitelmallisesti. Pientalonpoikaiston taloudellinen asema on kuitenkin jatkuvasti heikentynyt valtiovallan harjoittaman maataloustuotteiden hintapolitiikan ja vero- sekä työttömyyspolitiikan johdosta. Edellytykset menestykselliselle työlle tällä alalla ovat olemassa, mutta se edellyttää, että järjestömme kiinnittävät vastaisuudessa suurempaa huomiota pientalonpoikaiston joukkojärjestöjen työn tukemiseen näissä järjestöissä olevien jäsentemme avulla.

Piirin talonpoikaistaustojen toimesta on tämän vuoden aikana ohjattu erittäin järjestöjä selostustyön järjestämisessä pientalonpoikaiston keskuudessa ja saadut kokemukset ovat olleet erittäin myönteisiä. Pientalonpoikaisto on kiinnostunut tämän hetken taloudellisista kysymyksistä, kun niitä tuodaan esille pientalonpoikaistoa lähellä olevien asioiden yhteydessä.

5. Demokraattisen lehdistön ja edistyksellisen kirjallisuuden levitys.

Nimenomaan Tampereen kaupunginvaltuuston häikäilemätön hyökkäys piirilehtemme Hämeen Yhteistyötä vastaan aikaansai sen, että järjestöissämme nousi voimakas taistelutahto sanomalehdistöme levikin lisäämisen puolesta. Käyty kamppailu muodostui koko järjestökoneistoamme koskevaksi ja huolimatta työtätekevien taloudellisten vaikeuksien lisääntymisestä, Hämeen Yhteistyön levikki nousi varsin huomattavasti melkein kaikissa piirimme kunnissa. Hämeen Yhteistyön tilaushankintaa helpotti myös tuntuvasti se, että

lehti saatiin syyskuun 1 päivästä lukien ilmestymään aamulehtenä, jolloin se ehti Tampereella tilaajille ennen työhön lähtöä ja etäisempiinkin maaseutupaikkoihin saman päivän aikana.

Erittäin merkittävästi järjestöt ovat myös taloudellisesti tukeneet Hämeen Yhteistyötä, jonka Kannatusrahastoon on vuoden vaihteessa tehty runsaasti lahjoituksia. On suotavaa, että tämäkin tuki jatkuisi, sillä se on omiaan lujittamaan lehden asemaa poliittisesti tärkeänä valistustyömme aseena oman piirimme puitteissa. Mutta tärkeintä on edelleen jatkaa tilaushankintaa pitäen lähitavoitteena sitä, että jokaiseen jäsenperheeseen saadaan Hämeen Yhteistyö tai joku toinen kansandemokraattinen sanomalehti.

Hämeen Yhteistyön maaseutukirjeenvaihtajien toiminta on myös jonkun verran parantunut, mutta vielä on paikkakuntia, joissa asiaa ei ole hoidettu edes välttävästi.

Piiritoimiston kautta järjestöille on välitetty erilaisia kirjoja ja kirjasia. Useissa järjestöissä on kuluvin syksyn aikana perustettu oma kirjasto, jonka »siemeniksi» ovat muodostuneet piirijärjestön järjestöille välittämät Kansankulttuurilta lahjaksi saadut kaunokirjalliset teokset, joista piirijärjestö perii pienen maksun.

6. Liittokokous ja kilpailutoiminta.

Järjestöllisesti ja poliittisesti tärkeäksi asiaksi muodostui valmistautuminen touko—kesäkuun vaihteessa Helsingissä pidettyyn SKDL:n III liittokokoukseen. Kokousvalmisteluihin liittyi eräänä tärkeänä osana ns. liittokokouskilpailu, jonka oleellisena tarkoituksena oli SKDL:n järjestöllinen voimistuminen ja laajentaminen jäsenhankinnan ja järjestöverkoston kehittämisen kautta sekä sisäinen lujittaminen jäsenistön poliittista tietoisuutta ja aktiivisuutta kohottamalla. Järjestömme suhtautuivat kilpailuun yleensä aktiivisesti ja kilpailun seurauksena järjestöjemme toiminnallisuus parani melko huomattavasti. Parhaisiin tuloksiin kilpailun puitteissa päästiin valistustyön alalla ja uusien jäsenien hankinnassa sekä rästitäisyyden poistamisessa. Heikoimmoin huomioitiin yleisten selostustilaisuuksien järjestäminen. Piirijärjestöjen keskeisessä kilvassa piirijärjestömme sijoittui 4:ksi saaden erillisissä kilpailulajeissa palkinnoksi Addo-merkkisen laskukoneen sekä riippukansio-kaapin.

Piirin järjestämän kunnallisjärjestöjen välisen kilpailun voitti Tampereen kj:stö, toisena Nokian kj:stö ja kolmantena Kuoreveden kj:stö.

Perusjärjestöjen välisessä kilvassa saavutti ensimmäisen tilan Rakentajain Dem.yhd., toisena Suoniemen osasto ja kolmantena Lempäälän yhdistys.

Yksityisten jäsenten kilpailun voitti Oiva Ajoksenmäki Ruutanen työväenyhdistyksestä, toisena Kaija Peltonen Viinikka-Nekalan yhdistyksestä ja kolmantena Erkki Valo Härmälän yhdistyksestä.

Liittokokouksessa esille tulevat asiat käsiteltiin etukäteen toukokuussa pidetyissä 9:ssä aluekokouksessa, joihin osallistui 70:n järjestön edustajat. Liittokokousedustajien evästystilaisuuksia järjestettiin lisäksi 17 paikkakunnalla.

Liittokokoukseen osallistui piirimme alueelta 14 SKDL:n järjestöjen edustajaa, 12 SKP:n järjestöjen edustajaa ja 5 SNDL:n järjestöjen edustajaa.

Liittokokouksen päätöksien alueellisia selostustilaisuuksia pidettiin syyskauden aikana 11 paikkakunnalla, minkä jälkeen nimenomaan liiton talouspoliittinen ohjelma ja SKDL:n luonne ja tehtävät yhteistyöjärjestönä on ollut käsiteltävänä kaikissa niissä järjestöissä, joiden kokouksiin piiriin edustajat ovat liittokokouksen jälkeen osallistuneet.

V. VALISTUSTOIMINTA.

1. Kerho- ja kurssitoiminta.

Opintokerhoharrastus, niin vähäistä kuin se edelleenkin on, osoittaa pientä eteenpäinmenoa. Järjestöissämme toimivia opintokerhoja oli vuoden vaihteessa 23, joissa 230 opiskelijaa. Huomattava osa kerhoista opiskelee kunnallisia yhteiskuntatietoa.

Alueellisia kursseja on pidetty yhteensä 46, joista järjestövirkeilijöiden kursseja 36, kunnallisasioiden kursseja (tarkistustilaisuuksia) 9 ja osuustoimintakursseja yksi. Kurssit ovat olleet etupäässä sunnuntaipäivän tai 2—3 arki-iltaa kestäviä. Kurseille on osallistunut yhteensä 645 henkilöä. Edellisenä vuonna kursseja järjestettiin 28 ja osallistui niihin 320 henkilöä.

Kunnallisjärjestöjen iltakouluja on ollut toiminnassa Tampereella dem. naisten kanssa yhteisenä sekä Nokialla, Valkeakoskella ja Orivedellä. Opiskelijoita kouluissa on ollut yhteensä 88.

Jäseniämme on lisäksi osallistunut eri keskusjärjestöjen järjestämille kursseille, mutta tarkemmat tiedot puuttuvat.

Piiritoimikunnan ja sen jaostojen jäsenien sekä Tampereella olevan piiritoimikunnan aktiivien yhteinen opintokonferenssi pidettiin 22—23. 11. Tampereella. Opintotilaisuudessa käsiteltiin »Talouspulien perussyt», josta alustajana toimi opettaja Eino Nevalainen. Osanottajia oli 38.

2. Juhla- ja puhetilaisuudet.

Piirin alueella järjestettiin erilaisia juhla-, puhe- ja kokoustilaisuuksia, joihin piiritoimistosta välitettiin puhuja tai selostaja, 371 tilaisuutta, yleisöä yhteensä 43.600. Tilaisuuksista oli vappujuhla 60, joissa yleisöä 27.700. Piirijärjestöemme järjesti yhdessä muiden kansandemokraattisten keskusjärjestöjen kanssa Tampereella elokuussa Hämeen Maakuntajuhlan, jossa oli yleisöä n. 2.500 henkeä. Juhla onnistui suhteellisen hyvin.

Talonpoikaisviikon aikana järjestettiin 23 tilaisuutta. Huomattava osa tilaisuuksista onnistui suhteellisen heikosti huonosta mainostuksesta johtuen.

Kuten edellisenäkin vuonna, pidettiin nytkin kunnallistoimikuntien kokoukset, joissa piiritoimikunnan edustajan läsnäollessa yksityiskohtaisesti valmistauduttiin kunnallisjärjestöjen vuosikokouksiin. Kunnallisjärjestöjen vuosikokoukset saatiinkin onnistumaan melko hyvin.

3. Piirijärjestön syyskokous.

Piirijärjestön syyskokous pidettiin lokakuussa Tampereella. Kokoukseen osallistui 71 varsinaista edustajaa yhteensä 55 järjestöstämme. Kokouksessa käsiteltiin järjestöjemme syys—talvikauden tehtävät lähinnä toiminnan ulospäinsuuntautumista silmälläpitäen.

4. Toimitsijoiden järjestely- ja puhujamatkat.

Valistussihteeri Pentti Aura on vuoden aikana käynyt 94 tilaisuudessa, edellisenä vuonna 104:ssä, ja piirisihteeri Esko Malmberg 90 tilaisuudessa (73:ssa).

Piirin kansanedustajista on K. Renfors esiintynyt 75 juhla- tai puhetilaisuudessa, kuulijoita 14.970 henkeä, L. Myllymäki 48 tilaisuudessa, kuulijoita 5.822 henkeä, U. Seppi 53 tilaisuudessa, kuulijoita 2.550 henkeä ja Elli Stenberg 36 tilaisuudessa, kuulijoita 1.630 henkeä, sekä pitänyt luentoja eri tilaisuuksissa yhteensä 80 tuntia. Kansanedustaja P. Rapio on esiintynyt 69 tilaisuudessa, kuulijoita 3.791 henkeä. Ulkopuolella oman järjestöpiiriin em. kansanedustajat ovat esiintyneet yhteensä 72 tilaisuudessa, jotka sisältyvät yllämainittuihin lukuihin.

5. Hämeen Yhteistyö.

Piirijärjestöemme kustantama Hämeen Yhteistyö-lehden toimitus ja konttori on sijainnut edelleen Suomen Pankin talossa Keskustori 7 ja on lehti edelleen painettu Tampereen Paperinjalostustehdas ja Kivipaino Oy:n kirjapainossa Tampereella.

Lehden vastaavana päätoimittajana on edelleen toiminut Arvi Laakso, toimittajana Aarre Nojonen ja 1. 8. saakka Mauno Saksanen sekä siitä alkaen Toini Alanko. Lehden taloudenhoitajana on toiminut Väinö Tervo ja kirjanpitäjänä Viola Elo sekä levikkijärjestäjänä ajalla 1. 11. -52 — 31. 1. 1953 Taisto Kanerva.

Toimitusneuvostoon kuuluvat puheenjohtajana Pentti Aura ja muina jäseninä Liisa Marjamaa, Erkki Nieminen, Paavo Klasén, Heino Riihimäki, Veikko Lehtinen, Usko Seppi ja Eino Laine.